

Πορευθέντες

μαδητεύσατε πάντα τα' ἔδυν (Ματθ. κκ. 19)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ "ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ"

ΤΕΥΧΟΣ 21-22

ΕΤΟΣ ΣΤ' 1964 (I-II)

* Από τήν Συνέλευσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ εἰς Ν. Μεξικόν.

Διαζ. Ἀγαστασίων Γιαρρούλατον: Ἡ Συνέλευσις τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Π.Σ.Ε.	2
Ἐγκλησίες πρὸς τὴν Ἰ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος	6
W. A. Visser't Hooft: Οἱ Ιεραποστολὲς σῶν κοιτήριο καὶ δοκιμὴ πίστεως	8
M. Thomas: Ὁ κόσμος εἰς τὸν ὄποιον κηρύγγωμα τὸν Χριστὸν Μήνυμα τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Π.Σ.Ε.	13
Πορίσματα τῆς Συνέλευσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Π.Σ.Ε.	16
	21

ΣΥΠΕΛΕΥΣΙΣ

(ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΙΕΡΑΠ. & ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ)

ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΠΟΛΙΣ ΤΟΥ ΜΕΖΙΚΟΥ 8 - 19 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

I. Ό γενικώτερος δρίζων.

Μετά τὴν συγχώνευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβούλου Ἐκκλησῶν καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ἱεραποστολικοῦ Συμβούλου⁽¹⁾ τὸ δλον πρόσβλημα τῆς Ἱεραποστολῆς ἐτοποθετήθη εἰς μίαν νέαν προοπτικήν. Ἡ παλαιὰ ἔντονος διάκρισις μεταξὺ ἔξωτερηκῆς καὶ ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἡμβλύνθη, ἰδιαιτέρως ἐν τῇ ἐννοίᾳ, διτὶ περιοχαὶ Ἱεραποστολῆς εἶναι ἀποκλειστικῶς αἱ μὴ χριστιανικαὶ ἥπειροι (Ἄσια, Ἀφρική, Ὡκεανία) καὶ τῆς ἐσωτερικῆς «ὁ χριστιανικός—λεγόμενος—κόσμος». Αἱ πνευματικαὶ ζημώσεις εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικήν, ἡ τεχνολογικὴ ἐπανάστασις, τὰ πολιτικούντων καὶ φύσικά τοῦ αἰῶνος ἔφερον τοιωτὰς φιλικὰς ἀλλοιώσεις καὶ εἰς τὴν «Θρησκευτικὴν ἴσορροπίαν» τῶν δυτικῶν χωρῶν, ὥστε ἡ παλαιὰ ἀντίληψις περὶ ἔνιαίων χριστιανικῶν ἡ εἰδωλολατρικῶν λαῶν νὰ ἀποτελῇ ἀναχρονισμόν.

Εἶναι πλέον αἰσθητὸν διτὶ τὸ σύνορον μεταξὺ χριστιανικοῦ καὶ μὴ χριστιανικοῦ κόσμου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ μὲ μίαν γραμμὴν γεωγραφικήν. Σήμερον, ἔντονώτερον πάσης ἀλλῆς ἐποχῆς, ὑφίσταται μᾶς ἀλλῆς τάξεως δριακή γραμμή, ἡ δποία χωρίζει τὸν πιστὸν ἀπὸ τὸν μὴ πιστὸν εἰς ὅλα τὰ μήκη καὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς. Ἐπενερχόμεθα, ἐν πολλοῖς, εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ζωῆς καὶ δράσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων. Ἡ εἰδωλολατρεία ἀπλώνει τὴν ἐπιρροήν της, ὅχι μόνον εἰς τὰς ἀπολιτίστους φυλὰς τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἔξειλιγμένας μεγαλουπόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Ὁ λόκη ηροεὶς πλανήτης εἶναι πεδίον ἱεραποστολῆς.

Καθὼς δὲ ὅλος δ κόσμος τείνει νὰ γίνῃ μία μεγαλούπολις μὲ τὰς ἀδιακόπους ἀλληλεπιδράσεις καὶ μετακινήσεις πληθυσμῶν, αἱ συνθῆκαι τῆς Ἱεραποστολῆς φιλικῶς ἀλλάσσουν. Παραμένουν ἐν τούτοις βασικαὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῆς «ἔξωχοιστιανικῆς» ἐμπειρίας τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς «προχριστιανικῆς εἰδωλολατρίας» τῶν καθυστερημένων φυλῶν καὶ τῆς «μεταχριστιανικῆς εἰδωλολατρίας» τῶν λεγομένων πολιτισμένων. Δὲν εἶναι καθόλου τὸ αὐτό, νὰ ἔχῃ κανεὶς εἰς δποιανδήποτε στιγμὴν εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα καὶ τὴν χριστιανικὴν λατρείαν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχῃ ἀκούσει ποτὲ τὸ Εὐαγγέλιον, νὰ μὴν δύναται νὰ τὸ ἀκούσῃ καὶ νὰ τὸ διαβάσῃ (!), διότι δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν γλῶσσαν του. Εἶναι διαφορετικὸν νὰ μένῃς ἀμόρφωτος, διότι δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν χώραν σου σχολεῖον, ἀπὸ τὸ νὰ παραμένῃς ἀγράμματος, διότι περιφρονεῖς τὸ σχολεῖον. Διὰ τὸ δεύτερον εὐθύνεσαι προσωπικῶς ἐσύ, διὰ τὸ πρῶτον ἡ εὐθύνη βαρύνει ἄλλους. Εἶναι δὲ σαφές διτὶ μία φοβερὰ εὐθύνη βαρύνει τοὺς λαούς, οἱ δποῖοι αἰῶνας τώρα γνωρίζουν τὸ χριστιανικὸν μήνυμα καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν διάδοσίν του εἰς τοὺς λοιποὺς λαούς, οἱ δποῖοι τὸ ἀγνοοῦν. «Ολοὶ οἱ ἀνθρώποι ἔχουν δικαίωμα καὶ ἐπιβάλλεται νὰ ἀκούσουν τὸ Εὐαγγέλιον.» Αν θὰ τὸ ἀποδεχθοῦν ἡ δχι εἶναι ἔτερον θέμα, τὸ δποῖον ὑπάγεται εἰς τὸ μυστήριον τῆς προσωπικῆς των ἐλευθερίας.

Τὸ ἔνιαίον δραματικὸν τῆς οἰκουμένης μᾶς βοηθεῖ νὰ ἀντιληφθῶμεν τὸ ἔνιαίον τοῦ Ἱεραποστολικοῦ μας χρέους εἰς τὸ σύγχρονον κόσμον καὶ νὰ μὴν ἀπορροφηθῶμεν ἀπὸ τὰ ἔθνικὰ ἡ τὰ κοινωνικά μας Ἱεραποστολικὰ προβλήματα. Ἡ προσπάθεια τῆς χριστιανικῆς Ἱεραπαστολῆς ἐπείγει νὰ ἀντιμετωπισθῇ εἰς τὰς οἰκουμενικάς της διαστάσεις μὲ προοπτικὴν τὰς ἔξης περίους. Μὲ μίαν τοιαύτην βάσιν, δπως εἶναι εὐνόητον, η ὅλη προβληματολογία καὶ

(1) Ιδὲ προηγούμενον τεῦχος: Ἡ λ. Βούλγαρη, τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον Ἱεραποστολῆς, «Πρεσβύτερος» 1963 σ. 35-42.

δεοντολογία τῆς χριστιανικῆς Ιεραποστολῆς ὑφίσταται ως ιδιαίτερη επανατοποθετήσεις. Η ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος τῆς παγκοσμίου ιεραποστολῆς ἐντὸς τῆς προοπτικῆς ταύτης ἥτο τὸ βασικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς συνελεύσεως τῆς «Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ», ἡ δοτία συνῆλθε εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μεξικοῦ, μεταξὺ 8ης καὶ 19ης Δεκεμβρίου 1963 μὲ βασικὸν θέμα: «Η Ιεραποστολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ προσπάθειά μας».

II. Διάγραμμα.

Ἡ ἐν λόγῳ Συνέλευσις ἥτο ἡ πρώτη πλήρης συνάντησις τῆς «Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ» μετὰ τὴν συγχώνευσιν τοῦ «Διεθνοῦς Ιεραποστολῆς Συμβουλίου» καὶ τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν», ἔλαβον δὲ μέρος ὡς τακτικὰ μέλη μὲ δικαιώματα ψήφου 66 ἀντιπρόσωποι διαφόρων ἔθνων τοῦ Ιεραποστολικῶν Συμβουλίων, τὰ δοτία εἶναι μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν⁽²⁾ καὶ 31 ἀντιπρόσωποι διαφόρων Ἐκκλησιῶν καὶ ιεραποστολικῶν ὁργανισμῶν ἡ Κέντρων Ιεραποστολικῶν μελετῶν ἐκλεγέντες ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε., μεταξὺ τῶν δοτίων 4 Ὁρθόδοξοι. Ἐπίσης μετέσχον τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως πολλοὶ ἄλλοι εἰδίκοι περὶ τὰ θέματα τῆς Ιεραποστολῆς προσκεκλημένοι ὡς σύμβουλοι, διμιληταὶ ἡ παρατηρηταί, ἀρκετοὶ ἀντιπρόσωποι νεολαίας καὶ πολλὰ μέλη τοῦ ἐπιτελείου τοῦ Π.Σ.Ε. Τὰς ἐργασίας αὐτῆς διηγήθηνε ὁ ἐπίσκοπος Nagpur (Ινδῶν), John Sladig (πρόεδρος), ὁ Dr. Eng. Smith, ἀντιπρόεδρος, ὁ ἐπίσκοπος Lesslie Newbiggin, γενικὸς γραμματεὺς, μὲ ἐνεργὸν συμμετοχὴν πολλῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Dr. Visser't Hooft καὶ τοῦ Διευθυντοῦ Διεκκλησιαστικῶν Σχέσεων Προσφύγων καὶ Παγκοσμίου Διακονίας Dr. Lesslie Cooke.

Ἡ Συνέλευσις ἤχισε τὴν Κυριακὴν 8ην Δεκεμβρίου εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν μιᾶς προτεσταντικῆς Σχολῆς τοῦ Μεξικοῦ (Sara Alarkon School) μὲ προσευχήν, τὴν δοτίαν διηγήθηνε ὁ

(2) Ἀργεντινὴ 1, Ανστραλία 2, N. Ἀφρικὴ 1, Βραζιλία 2, Γαλλία 1, Γερμανία 4, Γνάνα 1, Δανία 1, Ἐλβετία 2, Ἐγγὺς Ἀνατολὴ 3, Η.Π.Α. 11, Ἰαπωνία 2, Ἰνδία 4, Ἰνδονησία 3, Ἰαπωνία 2, Καναδᾶς 3, Κεϋλάνη 1, Κορέα 1, Κούβα 1, M. Βρετανία 8, Μεξικὸν 1, N. Ζηλανδία 1, Βρ. Ροδεσία 1, N. Ροδεσία 1, Οὐδαγονάτη 1, Οὐλανδία 2, Πακιστάν 1, Πόρτο Ρίκο 1, Σουηδία 2, Ταϊλάνδη 1, Φιλιππίναι 1, Χιλή 1, Χόνγκ-Κόνγκ 1. Δὲν ἀντερροστεύθησαν τὰ ιεραποστολικὰ συμβούλια τοῦ Βελγίου, Βάρμας, Ἰαμαϊκῆς, Κίνας, Μαδαγασκάρης, Μαλάγια, Σιέρρα Λεόνε καὶ Φινλανδίας.

πίσκοπος Sandiq καὶ κήρυγμα τοῦ αἰδεσ. Αἰμιλίου Castro ἐξ Οὐδαγονάτης. Τὸ ἀπόγευμα ἡ Ἐπιτροπὴ συνεκλήθη εἰς σῶμα, τὰ μέλη δὲ προσερψάντες ἐκτὸς τοῦ Προέδρου αὐτῆς καὶ οἱ Dr. Franklin Fry (H. P. A.), εἰς τῶν Προέδρων τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π. Σ. E.. Ἐν συνεχείᾳ ὁ γενικὸς γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπίσκοπος Lesslie Newbiggin ἀνέφερε τὸ πρόγραμμα τῶν σύνδεσμον τῆς ἀγιογραφικῆς μελέτης καὶ τῆς ἐργασίας τῶν 4 βασικῶν τμημάτων τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ κολούθησαν δύο εἰσαγωγικαὶ διαλέξεις ὑπὸ τοῦ M. Thomas (Ἰνδίαι): «Ο κόσμος εἰς τὸν δοτὸν κηρύσσομεν τὸν Χριστὸν» καὶ ὑπὸ τοῦ Dr. Visser't Hooft: «Ιεραποστολὴ ὡς δοκικὴ πίστεως».

Τὴν ἐπομένην, Δευτέραν 9ην Δεκεμβρίου, ἤχισε τὸ κανονικὸν πρόγραμμα. Μετὰ τὴν πρωινὴν προσευχήν, τὴν δοτίαν διηγήθηνε δὲ αἰδεσμῷ τατος Eric Fenn (M.Βρετανία), ἥκολούθει ἀγιογραφικὴ ἀνάλυσις, ἡ δοτία ἀπετέλει τὴν ἀφετηρίαν τῆς δῆλης μελέτης τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων.

Αὗται ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τῶν βιβλικῶν λέξεων καὶ ἐννοῶν: 1) «Δημιουρογία» (Γεν. α' 1-3, 26-31. Ἰωάν. α' 1-18. 2) «Διαθήκη» (Γεν. ιβ' 1-3, ιε' 1-14. Α' Κορ. ια' 23-29). 3. «Καταλαύνασμα» (Λευτ. ιστ' Κολ. α' 19-23). 4) «Διαθήκη» (Ιησοῦς Ναυῆ κδ' 1-28, Πράξ. 6' 22-47, Ἰωάν. ιδ' 12-14). 5) «Ἄρνηση» (Εφ. γ' 1-17. Ιεζ. λθ' 7-8, Α' Κορ. 6'). 6) «Οἰκονομία» (Ιερ. λη' 27-34, Ἐφεσ. 6' 18-22). 7) «Κατατάξη» (Ησ. ια' 1-9, Β' Κορ. ε' 11-20). 8) «Ἀγιωσύνη», «ἄγιος» (Ησ. στ', Α' Θεσ. γ' 11-δ' 8). 9) «Μαρτυρία» (Ησ. μγ' 1-13, Πράξ. α' 1-14). 10) «Ἄρνηση» (Ψαλμ. ՚στ', Εφεσ. α' 3-23).

Αἱ βιβλικαὶ αὗται μελέται προσεφέρθησαν ἀπὸ τὸν Ολλανδὸν καθηγητὴν Hendrikus Berkhof καὶ τὸν Dr. Philip Potter (Αφρικανὸν διαμένοντα εἰς Ἀγγλίαν), ἥσαν δὲ γενικῶς βαθυστόχαστοι, μὲ αἰσθητήν, νομίζω, ἐπιρροὴν καὶ ἐκ τῆς δρθιδόξου θεολογίας.

Ἐν συνεχείᾳ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς κατανεμημένα εἰς τέσσερα Τμήματα, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς βιβλικῆς μελέτης καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικωτέρων προϋποθέσεων, αἱ δοτίαι προηγουμένως ἀνεφέρθησαν, ἐπροχώρησαν εἰς τὴν διεξοδικὴν μελέτην τῶν ἔξης θεμάτων:

Πρῶτον: «Η χριστιανικὴ μαρτυρία εἰς ἀνθρώπους ἀλλης πίστεως.

Δεύτερον: «Η χριστιανικὴ μαρτυρία εἰς ἀνθρώπους τοῦ θρησκευτικῶς ἀδιαφόρου κόσμου.

Τρίτον: «Η μαρτυρία τῆς χριστιανικῆς κοινότητος εἰς τὸ περιβάλλον τῆς καὶ

Τέταρτον: «Η μαρτυρία τῆς χριστιανικῆς Ἐκ-

κλησίας πέραν έθνικῶν καὶ διμολογιακῶν συνόρων.

Αἱ βασικαὶ ἰδέαι τῶν συζητήσεων, αἱ δποῖαι συνοικιῶς διήρκεσαν περὶ τὰς 12 ὥρας, μετὰ ἀπὸ συνεχεῖς ἀναποσταριμογάς, συμπτυκνώνται εἰς τὰς ἔκθεσεις, αἱ δποῖαι δημοσιεύονται εἰς τὸ παρόν τεῦχος.

Τὰ ἀπογεύματα τῶν πρακτικωτέρων θεμάτων τῆς Ἱεραποστολῆς. Τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας (4.30' - 6.30') ἡ γενικὴ Συνέλευσις ὅρισε τοὺς ὑπευθύνους τῶν διαφόρων Τμημάτων καὶ Ἐπιτροπῶν, ἐδέχθη ὡς μέλη αὐτῆς τὰς Συνομοσπονδίας τῶν Εὐαγγελικῶν Ἑκκλησιῶν Ἀργεντινῆς καὶ Οὐραγουάης καὶ τὸ Εὐαγγελικὸν Συμβούλιον τῆς Χιλῆς, ἥκουσε τὴν ἔκθεσιν πεπραγμένων τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ κλάδου Παγκοσμίου Ἱεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Π. Σ. Ε. ἐπισκόπου Lesslie Newbigin καὶ ἔκθεσιν τῆς ἐργασίας τοῦ Ταμείου Θεολογικῆς Ἐκπαίδευσεως ὑπὸ τοῦ Dr. John Coventry Smith (Η.Π.Α.), καθὼς καὶ εἰσήγησιν διὰ τὸ μέλλον του, ἐτομασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Dr. Hwang (Φορμόζα). Τὸ ἀπόγευμα τῆς Τρίτης εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν ἡ Ἐπιτροπὴ ἥκουσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐρευνητικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ «Ταμείον Χριστιανικῆς Φιλολογίας» ὑπὸ τοῦ Dr. J. Blauw ('Ολλανδία), τῆς προπαρασκευῆς τῶν ιεραποστόλων ὑπὸ τῆς Gwynneth Hubble (Η.Π.Α.) καὶ τοῦ πάστορος Jacques Rossel ('Ελβετία). Τὰ ἐπόμενα ὄπογεύματα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, κατανεμημένα εἰς διαφόρους ὑποεπιτροπάς, ἥσχολήθησαν μὲ τὸ πρακτικὸν πρόγραμμα: 1. Σχέσεις καὶ οἰκονομικά, 2. Ἐκπαίδευσις διὰ τὴν Ἱεραποστολὴν καὶ τὸν Εὐαγγελισμόν, 3. Λαϊκὸν εἰς τὴν παγκόσμιον Ἱεραποστολὴν, 4. Κοινὴ δρᾶσις εἰς τὴν Ἱεραποστολὴν. 5. Δομὴ καὶ σχέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὰς ἐπόμενας τῆς 10ης, 12ης, 13ης καὶ 16ης Δεκεμβρίου μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς γενικὴν συγκέντρωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἔγιναν αἱ ἔξῆς κατατοπιστικαὶ διαλέξεις: α) ζωὴ καὶ μαρτυρία τῆς Ἑκκλησίας εἰς τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν ὑπὸ τῶν Gonzalo Castillo (Κολομβία) καὶ Aharon Sapsezian (Βραζιλία). β) Συνάντησις μὲ τὸν ἀνθρωπὸν τῶν μεγαλουπόλεων ὑπὸ τῶν George Todd (Η.Π.Α.) καὶ Harry Daniel ('Ινδίαι). γ) Συνάντησις μὲ ἀνθρώπους ἄλλης πίστεως ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Heinrich Meyer (Γερμανία) καὶ τοῦ Sabathy Kulandran ('Ινδίαι). δ) Συνάντησις μὲ τὴν Intelligentia ὑπὸ τῆς Dr. Kathleen Bliss (Μ. Βρεττανία) καὶ Pr. Mauricio Lopez ('Ελβετία), τὰς δὲ ἐπόμενας τῆς 11ης καὶ 15ης Δεκεμβρίου εἰς δύο προτεσταντικὰς Ἑκκλησίας τῆς πόλεως τοῦ Μεξικοῦ ἔγιναν δημόσιαι συναντήσεις, κατὰ τὰς διοικητικὰς ὁμιλησαν οἱ Jean Kotto (Καμερούν), Alfonso Leoreda (Μεξικόν), John V. Taylor ἐπὶ τοῦ θέματος: «Βοηθοῦντες τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑκκλησίας» καὶ οἱ Dr. Hwang (Φορ-

μόζα), Thomas Ekollo (Καμερούν) καὶ Dr. Robert Spike (Η. Π. Α.) ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ἴεροπατολὴ τῆς Ἑκκλησίας εἰς τὸν κόσμον τῆς ἡμέραν».

Τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Συνελεύσεως, ἀπὸ τῆς Τρίτης 17ης ἕως τῆς Πέμπτης 19ης Δεκεμβρίου, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν δόλομελείᾳ ἐπεξιργάσθησαν τὰς ἔκθεσεις τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν Τμημάτων, ἔλαβον συγκεκριμένας ἀποφάσεις διὰ τὸ «Ταμείον Θεολογικῆς Ἐκπαίδευσεως», διὰ τὸ «Ταμείον Χριστιανικῆς Φιλολογίας», ἥκουσαν τὸ «Ψήφισμα τῆς Νεανικῆς Ἀντιπροσωπείας», συνέταξαν τὸ «Μήνυμα τῆς Συνελεύσεως καὶ ἐψήφισαν τὰ μέλη τῶν διαφόρων ὑποεπιτροπῶν.

Διὰ τὴν προείαν τῆς χριστιανικῆς Ἱεραποστολῆς, καὶ ἴδιαιτέρως τῆς προτεσταντικῆς, τὸ Συνέδριον τοῦ Μεξικοῦ ἦτο ἀσφαλῶς σημαντικὸς σταθμός. Οἱ γράφων δὲν διαθέτει τὴν ἀναγκαίαν πεῖραν, ὥστε νὰ προχωρήσῃ «εἰς γενικωτέρας κρίσεις καὶ σταθμίσεις, ὅπως δημως ἥκουσε ἀπὸ παλαιοτέρους, οἱ δποῖοι μετέσχον καὶ εἰς τὸ προηγούμενον Ἱεραποστολικὸν Συνέδριον τῆς Γκάνα (1957-58), εἰς τὸ Μεξικόν ἦτο αἰσθητὴ ἡ διεύρυνσις τῶν δριζόντων τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ μὰ νέα πνοὴ δυνάμεως καὶ ἀνανεώσεως.

III. Ἡ συνέλευσις.

1. Ἡ συμμετοχὴ ἐνὸς δρθιδόξου κληρικοῦ εἰς τὴν ἀνωτέρω Συνέλευσιν εἶχε νὰ τοῦ προσφέρῃ ἀναμφισβήτητως πολλὰ θετικά στοιχεῖα.

α) Ἡτο μία εὐκαιρία: γενικῶς εἰς τὸ πολύπτυχον πρόβλημα τῆς χριστιανικῆς Ἱεραποστολῆς εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον καὶ, ἴδιαιτέρως, κατατοπίσεως εἰς τὰς δυσκολίας καὶ δυνατότητας τῆς ιεραποστολικῆς ἐργασίας μεταξὺ λαῶν ἄλλων θρησκευμάτων. Αἱ εἰσηγήσεις καὶ διαλέξεις ἥσαν λίαν μελετημέναι μὲ πλουσιώτατα πληροφοριακὰ καὶ κριτικά στοιχεῖα.

β) Μία εὐκαιρία: γενικῶς εἰς τὸ διακονοῦντας ἐπὶ ἔτη εἰς τὸν τομέα τῆς Ἱεραποστολῆς μὲ κατάρτισιν καὶ πνευματικότητα σπανίαν, συμμετοχῆς εἰς τὴν πεῖραν, δχι μόνον τῆς ἰδικῆς των ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ιεραποστολικῶν των Οργανισμῶν.

γ) Μία εὐκαιρία προσανατολισμοῦ εἰς τὸ πολυδαιδαλὸν παρελθόν καὶ παρόν τῶν προτεσταντικῶν Ἱεραποστολῶν, τῶν διοικητικῶν μηχανισμῶν, τοῦ ρυθμοῦ σκέψεως καὶ ἐνεργείας των.

δ) Κυρίως δημως εὐκαιρία σεως τῷ πρακτικῷ ἀναπτηδοῦν διὰ μίαν σύγχρονον δρθιδόξον ιεραποστολὴν κατὰ τὴν νέαν φάσιν τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως. (Π. χ. Πῶς ἡμπορεῖ νὰ νοιθῇ συνεργασία μὲ τὰς προτεσταντικὰς Ἑκκλησίας εἰς τὸ ιεραποστολικὸν πεδίον;

Είναι δυνατὸν νὰ ἀναγνωρισθοῦν δὲλαι ὡς Ἐξκλησίαι; Τί νόρμα καὶ ποία ἴδιαιτέρα συμβολὴ δύναται νὰ ἔχῃ μία δροθόδοξης παρουσία εἰς τὴν ἵερα ποστολικὴν προσπάθειαν εἰς Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν; Ποία μορφὴ πρέπει νὰ λάθῃ διὰ νὰ εἶναι θετικὴ συμβολὴ καὶ δῆλοι αἰτία νέων διχασμῶν;). Συνειδητοί οἱσις, δηλαδή, μιᾶς δλοκλήρου ἵερα ποστολικῆς προσβληματολογίας, ἡ δύοια γίνεται συνθετώρεα, ὅταν ἀναλογίζεται κανεὶς ὅτι σχετίζεται μὲ πλῆθος ἐκρεμούντων ἐπὶ μέρους ἐκκλησιολογικῶν προσβλημάτων.

ε) Τέλος ἡ συμμετοχὴ αὐτὴ ἥτο ἐπίσης μία μικρὰ δυνατότης δροθεόδοξον παρασφερθῆ κατὶ ἀπὸ τὴν δρθόδοξον ἐμπειρίαν καὶ σκέψιν. Εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι μὲν ἰδιαιτέρων προσοχὴν ἔγιναν δεκταὶ πολλαὶ παρατηρήσεις καὶ σκέψεις—ἄν κρίνω τούλαχιστον ἀπὸ τὴν τετάρτην Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν δοτούνταν μετέσχον—καὶ ἐπηρέασαν ἀρκετὰ σημεῖα τῶν ἐκθέσεων⁽³⁾.

2. Γενικώτερον διμος, νομίζουμεν, διτι η προσδοκία, η δόποια ἔξεφράσθη ύπο τῶν δργανωτῶν διτι η συνάντησις αὕτη θὰ ἀπέκτα ἕνα γενικώτερον χαρακτῆρα οἰκουμενικὸν μὲ τὴν παρουσίαν τῶν Ὁρθοδόξων, δὲν ἐπραιγματοποιήθη. Ἡ συνάντησις παρέμεινε κλασσικῶς προτεσταντική, εἰς τὴν ἐκπροσώπησιν, τὴν σκέψιν, τὴν προβληματολογίαν της. Δέν ήτο δυνατὸν ἄλλωστε, ἐκ συστάσεως, νὰ ἔξειλιχθῇ διαφορετικῶς. Οὐδεμίᾳ ἐκ τῶν διαλέξεων, βιβλικῶν μελετῶν ἡ εἰσηγήσεων ἔγινεν ἀπὸ Ὁρθόδοξον. Ἐκ τῶν 100 ἔχοντων ψῆφον ἀντιπροσώπων μόνον 4 ἦσαν Ὁρθόδοξοι καὶ ἐκ τῶν 100 παρατηρητῶν μόνον 2, ἐὰν προσθέσωμεν τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἀντι-Χαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, πολὺ δὲίγον ἐπίστης αὐξάνεται δ ἀριθμός. Ἔταν δὲ ἀφαιρέσῃ κανεὶς τὴν δυνατότητα ψήφου, ή δοπία ἄλλωστε ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, λόγῳ τοῦ ἀσημάντου ἀριθμοῦ, εἶχε σημασίαν, οὐσιαστικῶς ή θέσις τῶν Ὁρθόδοξων μόλις διέφερεν ἀπὸ τὴν θέσιν τῶν ἀπλῶν παρατηρητῶν. (Π. χ. καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀντεπροσωπεύθησαν μὲ δύο παρατηρητας, οἱ δοποὶ οὖν ἐνεργῶς ἔλαβον μέρος), ή ἐστω τῶν πολλῶν προτεσταντικῶν διαδῶν.

Ἐὰν ληφθῇ ὥπ' ὅψιν ὅτι δὲλαι σχεδὸν αἱ ὁρθοῖς οἱ Ἐκκλησίαι μετέχουν εἰς τὸ Π.Σ.Ε., ἐνῷ δὲν μετέχουν πολλαὶ προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι καὶ Ὀμάδες, καὶ ὅτι ἡ παρουσία τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὰς ἔξι ἡπείρους, τὰς δύοις εἶχε ποδὸρθαλαμῶν ἡ Ἐπιτροπή, εἶναι τούλαχιστον ἔξι ἵσου μὲτὰ τὴν τῶν Προτεσταντῶν σημαντική, ἐννοεῖ κανεὶς ὅτι ἡ συνάντησις ἀπὸ πλευρᾶς ἐκ προσωπήσεως ἐν δύος οἰκουμενικοῦ σώματος ὅπως τὸ Π.Σ.Ε., ἥτο λίαν ἀνισομερῆς διλων τῶν συναντήσεων τοῦ Π.Σ.Ε. Τοῦτο διφειλεται βασικῶς εἰς τὴν προϊστορίαν τῆς ἀνωτέρω Ἐπιτροπῆς, τῆς δύοις τὸ βασικὸν σκέλος «Παγκόσμιος Ιεραποστολὴ» ἀποτελεῖ συνέχειαν τοῦ παλαιοῦ Διεθνοῦς Ιεραποστολικοῦ Συμβουλίου, σώματος ἀποκλειστικὰ προτεσταντικοῦ. Θὰ ἥτο δυνατὸν ὅμως, νομίζομεν, μὲτὰς δυνατότητας ἐκπροσωπήσεως καὶ συμμετοχῆς, τὰς δύοις παρέχει τὸ ἄλλον σκέλος, «Ἐναγγελισμὸς» (ἐσωτερικὴ ιεραποστολή), νὰ ἀντιπροσωπευθῇ περισσότερον δὲ δρόβοδος κόσμος. Ή νέα περὶ Ιεραποστολῆς ἀντιληφτις, διὰ τὴν δύοιαν ὡμιλήσαμεν εἰς τὴν ἀρχήν, διευκολύνει μίαν καλλιτέφαν διευθέτησιν εἰς τὸ μέλλον, ἄλλως ὑπάρχει κίνδυνος εἰς τὸν πρακτικώτερον—τὸν ιεραποστολικὸν—τομέα τοῦ Π.Σ.Ε. οἱ δρόβοδοι νὰ διοιάζουν μὲ μίαν προτεσταντικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ δύοις μετέχει εἰς τὴν συζήτησιν προσθέτουσα μόνον διλίγον «ἄλλας» εἰς αὐτήν.

3. Ἀνεξαρτήτως δῆμος τοῦ θέματος ἐκπροσωπήσεως ἡ συνάντησις τοῦ Μεξικοῦ ὑ πεγράμμισεν ἀκόμη μίαν φορὰν τὸ διποτῖον ὑφίσταται εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως ψεωστηρίου την οποίαν τοιούτην καὶ μικρότεραι προτεσταντικαὶ Κοινότητες, ἔχουν ὕργανωμένα ἵεραποστολικὰ σώματα μὲ πολυμερῆ δρᾶσιν καὶ κατάρτισιν, αἱ διάφοροι τοπικαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μὲ ἑκατομμύρια πιστῶν καὶ μακροχρόνιον ἵεραποστολικὴν παράδοσιν ἐμφανίζονται ἀδρανεῖς εἰς τὸν τομέα αὐτὸν. Κάποτε δέ, διὰ νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν πρᾶξιν μας, ἡ μᾶλλον τὴν ἀπραξίαν μας, κατασκευάζουμεν καὶ παραδόξους θεωρίας ὑποτιμήσεως τῆς ἀμέσουν ἵεραποστολικῆς δράσεως. Η συνειδητοποίησις τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς διαστάσεως τῆς Ἐκκλησίας — ὅχι μόνον ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποστολικῆς πνοῆς — ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἀμεσωτέρων ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας μας.

(3) Χαρακτηριστικῶς ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἑπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἰεραποστολῆς καὶ οἰκουμενικῶν σχέσεων τῆς Πρεσβυτεριανῆς Ἐκκλησίας Dr. John Coventry Smith εἰς πολυγραφημένην ἔκθεσίν του πρὸς τοὺς συνεργάτας του (2.1.64) γράφει: «Εἰς πολλοὺς ἔξη μῶν ἔχουμε βαθυτάτην ἐντύπωσιν ἡ πληρότης μὲ τὴν δοπίαν οἱ ὀδυόδοξοι ἀντιτρόσωποι εἰχον προετοιμασθῆ καὶ κάτοτε ἡ θέρμη μὲ τὴν δοπίαν μετεῖγον».

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σχετικῶς μὲ τὴν συνάντησιν τοῦ Μεξικοῦ ὑπεβλήθη εἰς
τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνοπτικὴ
ἐκθεσίς ἀπόσπασμα τῆς δοίας δημοσιεύεται κατωτέρῳ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Ἀπριλίου 1964

Πρὸς τὴν Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Αὕτης
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλ-
λάδος Κυρίου Χρυσοστόμου.

Μακαριώτατε,

Ἐδλαδῶς ὑποθάλλω τῇ Ἀγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συγ-
όδῳ τὴν κατωτέρω συνοπτικὴν ἔκθεσιν περὶ τῆς
ἐν Μεξικῷ συγκληθείσης Συνελεύσεως τῆς Ἐπι-
τροπῆς Παγκοσμίου Ἱεραποστολῆς καὶ Εὐαγγε-
λισμοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησι-
ῶν, εἰς τὴν δούλιαν, κατόπιν σχετικῆς ἐγκρίσεως
τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συγόδου, μετέσχον. Τὰ ἀ-
γαλυτικὰ πρακτικὰ αὐτῆς θὰ ὑποβληθοῦν Ὑμῖν
ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἅμα τῇ ἔκδοσει τῶν.

I. Γενικαὶ πληροφορίαι.

(Περιληπτικῶς ἀγαφέρονται δια ἀνεπτύχθη-
σαν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον).

II. Παρατηρήσεις τινὲς ἀπὸ δρθιδόξου πλευρᾶς.

Ἡ Συγέλευσις αὕτη τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκο-
σμίου Ἱεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ ἦτο ἡ
πρώτη πλήρης συγάντησις τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ
τὴν συγχώνευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου
Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ἱεραποστολικοῦ
Συμβουλίου. Ἡτο ἐπίσης ἡ πρώτη φορὰ κατὰ
τὴν δούλιαν μετεῖχον εἰς παρομοίαν συγάντησιν
δρθιδόξοι ἐκπρόσωποι. Δυστυχῶς ἡ ἀναλογία
τούτων ἦτο ἔξαιρετικῶς μικρά. Εἰς μητροπολί-
της τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, εἰς ἐπίσκο-
πος καὶ εἰς πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Πατριαρχείου
Μόσχας καὶ δι ποφαινόμενος ἐκ τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο διασικῶς διείλεται εἰς τὸ
ὅτι σήμερον εἰς τὴν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίαν, λό-
γω εἰδικῶν ἴστορικῶν συνθηκῶν, δι τομεύς τῆς
ἔξωτερης Ἱεραποστολῆς δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ
δεόντως, ἐνῷ ὀντιθέτως διαι τοι προτεσταντικαὶ
ἐκκλησίαι ἔχουν πλήθος Ἱεραποστολικῶν δργα-

νισμῶν. Κατόπιν δημοσίως τῆς μηγμονευθείσης συγ-
χωνεύσεως εἰς N. Δελχὶ τοῦ Π.Σ.Ε. μετὰ τοῦ
Διεθνοῦς Ἱεραποστολικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ
προσανατολισμοῦ τῆς διλησίας οὐκίσης κινή-
σεως πρὸς προσπικάς ἀφορώσας τὸν διλον σύγ-
χρονον κόσμον, μετέχουν εἰς τὸν ἐν λόγῳ κλά-
δον τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ διαφοράς τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν τὰ δὲ
θέματα τῶν συγελεύσεών του ἐκτείνονται εὐρύ-
τερον εἰς τὴν καθόλου Χριστιανικὴν Ἱεραποστο-
λήν. Διὰ τοῦτο ἔχομεν τὴν ταπεινὴν γνώμην ὅτι
εἰς τὸ μέλλον καλὸν θὰ εἶναι γὰρ ὑπάρχη μεγα-
λύτερος ἀριθμὸς δρθιδόξων εἰς παρομοίας συγα-
ντήσεις, διὰ νὰ ἀκούεται συχνότερον καὶ ισχυρό-
τερον ἡ δρθιδόξος φωνὴ καὶ πεῖρα τοῦ παρελ-
θόντος (ὅπως π.χ. ἡ ὑπὸ μουσουλμανικᾶς ἡ κομ-
μογνωστικᾶς κυβερνήσεις ἀνάπτυξις τῆς Ἐκκλη-
σίας), ἡ δούλια παρουσιάζει πολλαπλούν ἐνδι-
αφέρον. Εὐχῆς δὲ ἔργον εἶναι γὰρ ἀναπτυχθῆ συ-
στηματικῶς καὶ δι τομεύς τῆς Ὁρθοδόξου ἔξω-
τερης Ἱεραποστολῆς μὲ θεωρητικὰς μελέτας
καὶ πρακτικὴν δραστηριότητα, ὥστε μελλοντι-
κῶς ἡ δρθιδόξος συμβολὴ νὰ εἶναι σημαντικω-
τέρα.

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι μετὰ ἰδιαιτέρου ἐγ-
διαφέροντος ἡκούοντο κατὰ τὰς διαφόρους συνη-
τήσεις αἱ δρθιδόξοι ἀπόφεις, βασιζόμεναι κυρίως
εἰς τὰς περὶ Ἐκκλησίας ὀντιλήψεις καὶ τὰ δε-
δομένα τῆς παραδόσεως τῆς Βυζαντινῆς καὶ Ρω-
σικῆς Ἱεραποστολῆς. Ἐπανειλημμέναι δὲ προτά-
σεις καὶ διορθώσεις δρθιδόξοι ἔγιναν δεκταὶ καὶ
ἐνεσωματώθησαν εἰς διαφόρους ἔκθεσεις. Εἶναι
ἐγδεικτικὸν ὅτι εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ τετάρτου τμή-
ματος, εἰς τὸ σημεῖον διόπου, κατόπιν παρακλή-
σεως τοῦ ὑποφαινομένου, ἐτέθη σαφῶς ὅτι ὑπάρ-
χουν δισταγμοὶ καὶ ὀντιτρήσεις ἀπὸ πλευρᾶς δρ-
θιδόξου εἰς τινὰς προτεσταντικὰς προτάσεις,
προσετέθη ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Ἐπιτροπῆς
ἡ σημείωσις ὅτι «τὰ ἄλλα μέλη τοῦ τμήματος
ἐπιθυμοῦν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο γὰρ ὑπογραμμί-
σουν τὴν οὐσιαστικὴν συμβολὴν τὴν γενομένην
ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων μελῶν». Αἱ ἰδιαιτεραι ἐπα-
φαι καὶ συζητήσεις ἔδιδαν συνεχεῖς εὐκαιρίας
πρὸς μαρτυρίαν τῆς δρθιδόξου παραδόσεως καὶ
πνευματικότητος. Αἱ δυνατότητες οὐσιαστικῆς

δρθιστόξου προσφορᾶς εἰς παρομοίας συναντήσεις εἶγαι πολλαῖ.

Ἄπὸ πλευρᾶς μορφωτικῆς ἡ συμμετοχή μου εἰς τὴν ἀνωτέρω Συνέλευσιν ὑπῆρξεν ἰδιαιτέρως σημαντική διότι ἔδωσε τὴν δυνατότητα καταπο-
πίσεως καὶ συζητήσεως μὲν ἐμπείρους Ἱεραποστό-
λους ἐπὶ γενικωτέρων προδλημάτων, τὰ δποῖα
ἀντιμετωπίζει σήμερον ἡ χριστιανικὴ Ἱεραπο-
στολή, Ἰδίως εἰς Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν.

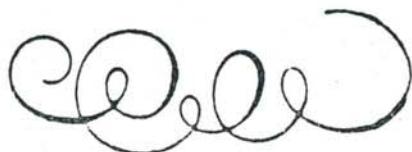
Τέλος ἀναφέρω εὐσεβάστως ὅτι ἔξελέγην ὑπὸ¹
τῆς Συνελεύσεως μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἱερα-
ποστολικῶν Μελετῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβου-
λίου Ἐκκλησιῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνωτέρω Συνελεύσεως με-
τέθην εἰς τὴν ζοῦγκλαν τοῦ Νοτίου Μεξικοῦ πληγ-
σίον ἀπολιτίστων φυλῶν διὰ νὰ παρακολουθήσω
ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς προσπαθείας, τὰς δποῖας
καταβάλλουν διάφοροι γλωσσολόγοι - Ἱεραπόστο-
λοι διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Καινῆς Διαθήκης
εἰς πρωτογόνους γλώσσας. Εἰς τὴν περιοχὴν
ταύτην (30 χιλιόμετρα πλησίον τῆς Γουατεμά-
λας) παρέμεινα ἐπὶ ἀρκετάς ἑδδομάδας, μελε-
τῶν τὸν τρόπον καὶ τὴν πεῖραν τῶν ἐν λόγῳ ἐ-
πιστημόνων, οἱ δποῖοι ἀφοῦ συντάξουν ἀλφάδη-
τον καὶ γραμματικὴν τῶν μέχρι χθὲς ἀνευ γρα-
φῆς γλωσσῶν, ἐν συνεχείᾳ προχωροῦν εἰς τὴν
μετάφρασιν διαφόρων διελίων τῆς Κ. Διαθήκης.
Θὰ πρέπῃ ἐνταῦθα νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπάρχουν

ἀκόμη εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἀνω τῶν 1.500 γλωσ-
σῶν καὶ διαλέκτων, (μερικοὶ δὲ τὰς ἀναδιβάζουν
εἰς >2.000) εἰς τὰς δποῖας δὲν ἔχει με-
ταφρασθῆ σύτε μία σελίς τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ
συνολικὸς δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, οἱ δποῖοι
δημιοῦν τὰς ἀνωτέρω γλώσσας, ὑπολογίζεται δ-
τι ὑπερβαίνει τὸν πληθυσμὸν τῶν Ἡγωμένων
Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. "Ας δεηθῶμεν, ἵνα δ
ἄγιος Θεὸς εὐδοκήσῃ ὥστε καὶ ἔλληνες ἐπιστή-
μονες, ἀξιοποιοῦντες τὸ μέγα πλεονέκτημα τῆς
γνώσεως τῆς γλώσσης τοῦ πρωτοτύπου, συμφώ-
νως πρὸς τὴν Ἱεραπόστολικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκ-
κλησίας μας, ἐργασθοῦν διὰ τὴν μετάφρασιν
καὶ διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὰς τόσας φυ-
λάκις, αἱ δποῖαι ἀκόμη τὸ ἀγνοοῦν.

Περαίνων, ἀς μοὶ ἐπιτραπῆ, ὅπως ἐκφράσω
ὅλοψύχως τὴν εὐγνωμοσύνην μου εἰς τὴν Ἀγίαν
καὶ Ἱερὰν Σύγοδον διὰ τὴν παρασχεθεῖσάν μοι
εὐκαιρίαν συμμετοχῆς εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν
Ἐπιτροπὴν καὶ γά ἐκζητήσω εὐλαβῶς τὰς εὐ-
χὰς τῶν ἀγίων Αὐτῆς μελῶν, ἵνα δυνηθῶ νὰ «πε-
ριπατήσω ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκει-
αν», διακόνων μὲν ταπείνωσιν καὶ σταθερότητα
τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ, «ἡγ περιεποιήσατο τῷ
ἰδίῳ Του αἴματι».

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΣ, διάκονος

ΟΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΣΑΝ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΗ ΠΙΣΤΕΩΣ

Ο Søren Kierkegaard γράφει ότι, τὸ γὰρ ζῆσ σ' αὐτὸν τὸ κόσμο σημαίνει νὰ γίνεται διοκτής δοκιμασία καὶ διοκτής εἰναι διατάξεις.⁽¹⁾ Ή ζωὴ εἶναι μιὰ διαιρκής δοκιμασία καὶ διοκτής εἰναι διέπεται τὸ κριτήριο γιὰ δλεῖς τις ἄλλες ζωές. Ή μεγάλη διέπεται τὸ κριτήριο γιὰ δλητὴριον τὴν φυλακὴν τῆς Γκεστάπο στὴν Λυών: «Συχνὰ συμβαίνει διοκτής νὰ θέλῃ νὰ δώσουμε μιὰ σταλαγματιὰ ἀληθινὰ γνησίας πίστεως, μιὰ σταλαγματιὰ ἀγάπης, χωρὶς τίποτε ἄλλο. Καὶ τότε Ἐκεῖνος ἀπορρίπτει κάθε τὸ ἄλλο στὴ φωτιὰ καὶ ἀφήνει τὸν Σατανᾶ νὰ καταδιπλήσῃ ὅτι γιὰ μᾶς εἶναι τὸ πιὸ πολύτιμο»⁽²⁾.

Αὐτὸν εἶναι μιὰ ριζοσπαστικὴ κριτικὴ γιὰ διλούς σχεδὸν τοὺς διαιρόρους τύπους τοῦ χριστιανισμοῦ μας. Ο Kierkegaard ἀπορρίπτει μιὰ γιὰ πάντα, τόσο τὴν ἀκτιβιστικὴν αἵρεσιν, διοκτής εἰναι διαγονητιστικὴν αἵρεσιν. Διότι διοκτής εἰναι διέπεται τὸ ποσὸν τῶν ἐνεργειῶν οὕτε τὸ βάρος τῆς γνώσεως καὶ τῆς κατανοήσεως, ἀλλὰ ἡ φύσις τοῦ δοσίματός μας εἰς τὸν Θεόν.

Ο Kierkegaard ἔχει τὴν Γραφὴν μὲ τὸ μέρος του. Οὕτε κανὸν διερράγοντας τὴν λέξιν «δοκιμή». Τὸ «δοκιμάζειν» εἶναι πράγματι ἔγας τεχνικὸς δρός χρησιμοποιούμενος ἀπὸ τοὺς «Ἐλληνας γιὰ τις ἐπίσημες διέπεταις». Αλλά, δημοσίευτος συχνά, ἡ Ἀγ. Γραφὴ δίγει γένος περιεχόμενο σὲ μιὰ κοινὴ ἔκφρασι. Ή θεῖκὴ διέπεταις διέπεταις τὰ ἴδιαιτερα χαρακτηριστικά τῆς. Ποιὰ εἶναι αὐτά, μποροῦμε νὰ τὸ βροῦμε μελετῶντας τις σελίδες ἐκείνες τῆς Κ. Διαθήκης, στὶς διοπτεῖς ἡ δοκιμασία τῆς πίστεως εἶναι ἡ κεντρικὴ ἴδεα.

Ο λόγος διερράγει τὴν δοκιμασίας εἶναι γὰρ ἐδραιώσῃ τὴν πίστιν στὴν γνήσια φύσι της. «Ἄσ εἶναι ἡ πίστις πίστις καὶ τίποτε ἄλλο. Εἶναι μιὰ ποιμαντικὴ καὶ ὅχι (μὲ δλο τὸν σεβασμὸν τὸ καθηγητικὸν ἐπάγγελμα) μιὰ καθηγητικὴ διέπεταις. Δὲν προσπαθεῖ νὰ ἐξακριβώσῃ πόσες πνευματικὲς ἥθικὲς ἡ διαγονητικὲς ἀποσκευὲς ἔχει κα-

τορθώσει γὰρ μαζέψη διπούδαστής, ἀλλὰ δὲν πραγματικῶς ὑπολογίζει στὸ Θεὸν καὶ ὅχι στὸν ἑαυτόν του ἢ σὲ κάποια ἄλλη δύναμι. Διαβάζουμε στὸ πρῶτο κεφάλαιο τῆς Α' Ἐπιστολῆς τοῦ Πέτρου: «Ἴνα τὸ δοκίμιον διπούδην πίστεως πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολογιμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ο Roland de Pury ἔγραψε στὴν φυλακὴ τῆς Γκεστάπο στὴν Λυών: «Συχνὰ συμβαίνει διοκτής νὰ θέλῃ νὰ δώσουμε μιὰ σταλαγματιὰ ἀληθινὰ γνησίας πίστεως, μιὰ σταλαγματιὰ ἀγάπης, χωρὶς τίποτε ἄλλο. Καὶ τότε Ἐκεῖνος ἀπορρίπτει κάθε τὸ ἄλλο στὴ φωτιὰ καὶ ἀφήνει τὸν Σατανᾶ νὰ καταδιπλήσῃ ὅτι γιὰ μᾶς εἶναι τὸ πιὸ πολύτιμο»⁽²⁾.

Η μέθοδος τῆς διέπεταις εἶναι ἡ κάθαρσις. Καὶ ἡ Α' Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους καὶ ἡ Α' Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου μιλοῦν γιὰ τὴν δοκιμασίαν τῆς φωτιᾶς. «Ολα τὰ ἀκάθαρτα στοιχεῖα, τὰ δημοσία ἔχουν προστεθῆ στὴν πίστιν, πρέπει γὰρ κατατραφοῦν. Ο Κύριος εἶπε στὸν Ἰσραὴλ: «Καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρα μου ἐπὶ σὲ καὶ πυρώσω σὲ εἰς καθαρόν, τοὺς δὲ ἀπειθοῦντας ἀπολέσω...». (Ησαΐας 1, 25). Τὰ μέσα τῆς διέπεταις εἶναι οἱ δοκιμασίες (αὐτὸν ποὺ λέμε Θλίψεις), οἱ πειρασμοί, ποὺ εἶναι τὸ μερίδιο καὶ τὸ φορτίο τῆς ἀγθωραπίνης διερράγεις σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Ο Κύριος εἶπε: «Ἐν τῷ κόσμῳ Θλίψιν ἔθετε» (Ιωάνν. 16, 33). Ἀντιμετωπίζοντας τις θλίψεις τοῦ κόσμου, ἀπλούστατα μετέχουμε στὴν ζωὴ τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ. Δὲν πρόκειται νὰ ἀποφύγουμε τὸν σταυρό. «Ομως αἱ θλίψεις δὲν εἶναι ἡ τελευταῖα λέξις. Στὴν ἐσχατολογικὴν προοπτικὴν ἐμφανίζονται σὰν μιὰ δοκιμασία «δλίγον ἄρτι» (Α' Πέτρου 1).

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δοκιμασίας εἶναι μιὰ πίστις, ποὺ ἔχει ἀντέξει τὴν δοκιμή. Αὐτὴ ἡ πίστις, ποὺ δείχνει ἀντοχὴν στὴν δοκιμασία, εἶναι πολὺ στενὰ συγδεδεμένη μὲ τὴν καρτερία, ποὺ δὲν εἶναι δημοσία παθητικὴ, μὲ τὴν «ὑπομονὴ», ποὺ εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸν τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Μπορεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι «ἡ δοκιμὴ» παράγει, «κατεργάζεται» τὴν ὑπομονὴν (Ιακ. 1, 3), ἀλλὰ ἐπίσης ὅτι «ἡ ὑπομονὴ» παράγει τὴν ποιότητα ἐκεί-

1. In «Einführung im Christenthum».

2. Pierres vivantes p. 21.

γη πίστεως πού δραΐνει νικήτρια άπό τὴν δοκιμασία.

Καὶ ἡ προσποτικὴ ἐλπίδος καὶ χαρᾶς. Ἐλπίδος, διότι, γὰρ περάσῃ κανεὶς τὴν δοκιμασία, πρέπει νὰ ἔδραιωθῇ «ἐν τῇ ἐλπίδι» ὅτι θὰ μετάσχῃ στὴν τελικὴ γίνη τοῦ Χριστοῦ. Καὶ χαρᾶς, διότι, ὅταν μέσα στὶς δοκιμασίες μποροῦμε ἀκόμα νὰ λέμε: «τὴν πίστιν τετήρηκα», γνωρίζουμε ὅτι ὁ Χριστὸς ἥδη νικᾷ τὸν «κόσμο» μέσα μας.

Η ιεραποστολικὴ μαρτυρία σὰν μιὰ ίδιαιτερη δοκιμή.

Τι σχέσι ἔχει αὐτὴ ἡ δοκιμὴ τῆς πίστεως μὲ τὴν ιεραποστολή; Η πίστις δοκιμάζεται ποικιλοτρόπως, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀποφασιστικώτερη δοκιμὴ ἀπό ἑκείνη ποὺ μεταφράζει τὴν πίστιν σὲ ιεραποστολικὴ μαρτυρία. Κεντρικὸ ἔρωτημα στὴν μεγάλη δοκιμασία είναι: Εἰσαι ἔτοιμος σὲ δοπιαδήποτε περίστασι νὰ διακηρύξῃς ὅτι ὁ Χριστὸς είναι ὁ Κύριος; Σὲ ίδιαιτερη συνάρτησι μὲ τὴν Δευτέρα Παρουσία ὁ Κύριος λέγει: «Πᾶς ὅστις διμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, διμολογήσω καγώ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 10, 32-33). Στὴν ζωὴ τοῦ Πέτρου ἡ πρώτη μεγάλη δοκιμασία ἔρχεται, ὅταν αὐτὸς πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν δημοσία γνώμη. Καὶ τότε ἀποτυγχάνει, ἀργούμενος νὰ διμολογήσῃ. Ἀλλὰ τοῦ δόθηκε ἡ χάρις νὰ δοκιμασθῇ καὶ θεύτερη φορά, καὶ τότε πλέον ὅχι μόνο γνωρίζει τὴν ὄρθη ὑπάγνησι, ἀλλὰ τὴν δίδει μὲ τόλμη: «Οὐ δυνάμεθα γάρ ἡμεῖς ἢ εἰδομεν καὶ ἡκουόσαμεν μὴ λαλεῖν» (Πράξ. δ' 20). Πόσο στενὰ είναι συγδεδεμένη ἡ δοκιμὴ τῆς πίστεως μὲ τὴν δημοσίᾳ μαρτυρία γίνεται φανερὸ στὴν ίστορία τῆς λέξεως «μάρτυς». Ἀρχικὴ σημασία τῆς λέξεως «μάρτυς» είναι ἡ ἐπιβεβαίωσις γεγονότων, καὶ στὴν περίπτωσι τῆς Κ. Διαθήκης, τῶν γεγονότων ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ζωὴ, τὸν θάνατο καὶ τὴν Ἀγάστασι τοῦ Ἰησοῦ τοῦ ἀπὸ Ναζαρέτ. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ μαρτυρία συναντᾶ πολλὲς ἀντιδράσεις, φέργει τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἀνοικτὸ πόλεμο μὲ τὸν κόσμο. Η πίστις τοὺς δοκιμάζεται: Θὰ μείνουν σιωπηλοὶ ἢ, ἀκόμη περισσότερο, θὰ ἀργηθοῦν τὸν Κύριο; «Οσοι παραμείνουν πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι, θὰ διποφέρουν καὶ μερικοὶ θὰ πληρώσουν μὲ τὴν ζωὴ τους. Ο μαρτυρῶν ἔγινε «μάρτυς». Πέρασε τὴν μεγάλυτερη ἀπὸ ὅλες τὶς δοκιμασίες. Καὶ ἡ δοκιμασία ἡταν ἐπάνω στὴν προθυμία νὰ ὑπακούσῃ ἔναντι πάσης θυσίας στὴν αἰλῆσι του γιὰ τὸν εὐαγγελισμὸ τοῦ κόσμου δλοκλήρου.

Γενικά, ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔρχεται σὲ σύγκρουσι μὲ τὸν κόσμο, ἀν κρατήσῃ τὴν πίστιν της γιὰ

τὸν ἔαυτό της. Η σύγκρουσις ἀρχίζει ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ ἡ Ἐκκλησία ἔξερχεται στὸν κόσμο καὶ διακηρύσσει ὅπως ὁ Παῦλος στὴν Ἀθήνα (Πράξ. 17, 30), ὅτι ὁ Θεὸς «παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν». Ο Ἰουστίνος περιγράφει τὴν στάσι τοῦ κόσμου ἀπέναντι στὴν Ἐκκλησία μὲ αὐτὰ τὰ λόγια: «Πάγτες οὖν ἔαυτοὺς φονεύσαντες πορεύεσθε ἥδη παρὰ τὸν Θεὸν καὶ ἡμῖν πράγματα μὴ παρέχετε» (³). Ο Paul Schneider φονεύθηκε τὸ 1939 στὸν Buchenwald, ὅχι ἀπλῶς γιατί ἡταν χριστιανός, ἀλλὰ γιατί ἡταν ἔνας «μαρτυρῶν», ποὺ ἐπέμενε νὰ κηρύξῃ μὲ σθένος τὸ Εὐαγγέλιο ἀπὸ τὸ κελλί του στοὺς συγκρατουμένους του. Εἶναι τέτοια ἡ φύσις τοῦ κόσμου, ποὺ δὲν ἀνέχεται νὰ ἐνοχλήσῃ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο.

Τὸ πάροχει ἔνας ἀκόμη τρόπος κατὰ τὸν ὅποιον ἡ ιεραποστολικὴ μαρτυρία γίνεται δοκιμὴ πίστεως. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν μαρτυρία ἡ Ἐκκλησία ἀποδεικνύει ἡ ὅχι ἐὰν ἡ πίστις της είναι γνήσιο χρυσάφι, ἐὰν δηλαδὴ είναι ἀπόλυτα καὶ ἀποκλειστικὰ ριζωμένη στὸ ἀποστολικὸ κήρυγμα. Μοῦ φαίνεται ὅτι αὐτὸς γίνεται σαφέστατο στὶς τρεῖς ἀκόλουθες θέσεις:

1) Μέσα στὶς συνθήκες ιεραποστολῆς είναι ποὺ ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ ἀπαντήσῃ ἔκαθορα ἐὰν πιστεύῃ στὸ ἀναμφισβήτητο γεγονός τῶν θαυματίων ἢ ἐποίησεν ὁ Θεὸς «ἐν Χριστῷ». Η λέξις Happendness νομίζω ὅτι ἔχει εἰσαχθῆ στὴν ἀγγλικὴ γλώσσα ἀπὸ τὸν Von Hügel. Τὴν χρησιμοποιεῖ, γιὰ νὰ κάνῃ τὴν ἀκόλουθη ἀποφασιστικὴ καὶ ἐνδιαφέρουσα παρατήρησι: «Ο Χριστιανισμὸς δὲν είναι ἀπλῶς ἔνα σύστημα διαφόρων νόμων καὶ ἀρχῶν τῆς πνευματικῆς ζωῆς... Η κεντρικὴ πεποίθησις καὶ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ είναι ἡ πραγματικὴ χάρις καὶ συγκατάβασις τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ... Δὲν είναι μὲν ἀπλὴ ἰδέα, ἀλλὰ ἔνα βέβαιο γεγονός. Ὁχι κάτι ποὺ ἔτοιμος θὰ ἔπει περισσότερος, ποὺ πρότιμος καθόλου δὲν συμβαίνει. Ο Χριστιανισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ χωρίς αὐτὴ τὴν ταπεινοτάτη φαινομενικῆς βεβαίωσι τοῦ καθηκοντοῦ, ἀναμφισβήτητου συμβάντος» (⁴). Τώρα, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία πιστεύῃ πέρα γιὰ πέρα σ' αὐτὸν τὸ γεγονός, θὰ φανερωθῇ στὴν ιεραποστολικὴ της μαρτυρία. Μία Ἐκκλησία, ποὺ δὲν ἔχει διαποτισθῇ ἀπὸ τὴν πίστιν πως τὸ ἐπίκεντρο ὅλης τῆς ἀνθρώπινης ίστορίας είναι διὰ τοῦ Θεοῦ ἔνα Χριστῷ καὶ διὰ τοῦ Χριστοῦ, μόλις καὶ μετὰ δίλας θὰ μπορέσῃ νὰ ἀναλάβῃ μὲ συνεχῆ ιεραποστολικὴ προσπάθεια καὶ ἡ μαρτυρία της δὲν θὰ ἔχῃ ποτὲ τὴν ἀντοχή, τὴν ἐλα-

3. Second Apology of Justin. Cap. 4.

4. Von Hügel. Essays and Addresses. Second Series p. 107—108. London 1926.

στικότητα, τὴν ὑπομονὴν καὶ καρτερία, χωρὶς τὶς δύοπεις οἱ ἱεραποστολές δὲν μποροῦν γὰρ φέρουν εἰς πέρας τὸ ἔργον τους. Μόνο αὐτοί, ποὺ προσφέρουν ἀπὸ τὴν πεῖρα τους πραγματικὰ «νέα» γιὰ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, θὰ ἀντέξουν στὴ δοκιμασία τὴν ἡμέρα τοῦ πειρασμοῦ.

2) Ἐξ ἄλλου διὰ τῆς ἱεραποστολῆς ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ δώσῃ μιὰ σαφῆ ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα ἐὰν πράγματι πιστεύῃ στὴν παγκοσμιότητα τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶναι τόσο εὔκολο γὰρ διακηρύττης μὲ τὰ χεῖλη τὴν ἀλήθεια ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Κύριος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὅτι ὁ Ἐνας πέθανε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, στὴν πραγματικότητα ὅμως γὰρ ζῆσ σὰν νὰ ἦταν ὁ Χριστὸς ἔνας τοπικὸς Σωτὴρ καὶ εἰσιγγητῆς ἀξιῶν, ποὺ ισχύουν γιὰ ἔνα μόνο ἀπὸ τοὺς τόσους πολιτισμούς, ποὺ εἶναι δυνατὸν γὰρ ὑπάρξουν στὸν κόσμο! "Οταν βρίσκεται σὲ κατάστασι ἱεραποστολῆς, ἡ Ἐκκλησία ὅμοιογει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Σωτὴρ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Στὰ πρωτικὰ τοῦ κυρίου θέματος τῆς Συγελεύσεως τοῦ Evangelton διαβάζουμε: «Εἶναι ἴδιαιτέρας σημασίας γεγονός, ὅταν ἡ Ἐκκλησία ὑπερβαίνει τὰ γεωγραφικὰ σύνορα. Γιατὶ τὴν στιγμή, ποὺ ἡ Ἐκκλησία φέργει τὸ Εὐαγγέλιο σ' ἔνα ἄλλο λαό, σὲ μιὰ ἄλλη χώρα, καταθέτει τὴν μαρτυρία ὅτι μιὰ νέα ἐποχὴ ἀνατέλλει γιὰ ὅλο τὸν κόσμο»⁽⁵⁾.

3) Τέλος, μέσα στὶς συνθῆκες ἱεραποστολῆς ἡ Ἐκκλησία καλεῖται γὰρ δώσῃ μιὰ σαφῆ ἀπάντησι, ἐὰν πραγματικὰ πιστεύῃ ὅτι «ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδοται». Μιὰ Ἐκκλησία μπορεῖ γὰρ διαθέτη πολὺν ἱεραποστολικὸν ζῆτο καὶ, ἐν τούτοις, γὰρ μὴν ἐπιτυγχάνῃ γὰρ εἶναι πράγματι ἀποστολικῆ, γιατὶ τὸ ἱεραποστολικὸ τῆς ἔργο συνίσταται στὴν μετάδοσι ἑνὸς δικοῦ τῆς τύπου χριστιανισμοῦ, διαμορφωμένου σύμφωνα μὲ τὶς δικές της πολιτιστικὲς συνθῆκες καὶ στὴν ἐπιδολὴ αὐτοῦ τοῦ τύπου σ' ἔναν ἄλλο λαό. Ἐὰν τὸ κάνγη αὐτό, δὲν ἔχει συλλάβει τὴν ἀλήθεια ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει γὰρ φυλακίζεται σὲ ὅποιοδήποτε ἀνθρώπινο σχῆμα ἐκφράσεως, ἀλλὰ διεκδικεῖ τὸ κυρίαρχο δικαίωμα γὰρ δώσῃ τὴν δική του ἐπιρροή σὲ κάθε λαό καὶ γὰρ δημιουργήσῃ τὰ δικά του σχήματα ἐκφράσεως.

Oι ἱεραποστολὲς δοκιμαζόμενες ἀπὸ τὸν σύγχρονο κόσμο.

Ἡ ἱεραποστολικὴ μορτυρία εἶναι σὲ ὅλες τὶς ἐποχές μιὰ δοκιμὴ πίστεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐποχές, ποὺ ἡ διαδικασία τῆς δοκιμασίας εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥττον κρυμμένη. "Οπως ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ ἄλλες, κατὰ τὶς δύοπεις ἡ δοκιμασία εἶναι ὑπερβολικὰ φανερὴ καὶ

δξεῖα. Ἡ συνήθης κατάστασις εἶναι μᾶλλον ἡ κατάστασις ἀγοικτῆς συγκρούσεως. Ἡ περίπτωσις ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 19ου μέχρι τὰ μέσα τοῦ 20ου αἰῶνος δὲν θὰ μποροῦσε νὰ θεωρηθῇ σὰν μιὰ περίοδος ἀνακωχῆς στὶς μεταξὺ ἱεραποστόλων καὶ κόσμου σχέσεις; Ἡ ἀντίθεσις τοῦ κόσμου ἦταν κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥττον σιωπηρὰ καὶ ὑπῆρχε ἀρκετὴ ἐξωτερικὴ ἐνθάρρυνσις, ὡστε θὰ μπορούσαιε γὰρ μὴν δώσωμε πολλὴ προσοχὴ σ' ἐκεῖνες τὶς ἀργητικὲς φωνές. Ἡ ἐνθάρρυνσις, ποὺ προσέφερε διάχρισην καὶ καρμαλά φορὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία, συχνὰ ἐδίδετο γιὰ λόγους σφαλερούς. Ἐν πάσῃ δικαιωσίᾳ περιπτώσει, ἡ ἱεραποστολὴ φαινόταν γὰρ γίνεται ἔνα παραδεκτὸ κομμάτι τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ.

Καθὼς φαίνεται, τώρα εἰσερχόμεθα καὶ πάλι σὲ μιὰ περίοδο διαφορετική. "Ηδη στὸ Jambaran—ἀκριβῶς πρὶν ἀπὸ 25 χρόνια—παρουσιάσθηκε τὸ πρώτο σημεῖο αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς. Τὴν κυριώτερη ἐντύπωσί μου ἀπὸ τὸ Jambaran διετύπωσα μ' αὐτές τὶς λέξεις: «Ἡ Ἐκκλησία ἐξελίσσεται μὲ τέτοιον τρόπῳ αὐτὴν τὴν ὥρα, ὅστε γὰρ γίνη ἀληθινὰ παγκόσμια, καὶ, ἀκριβῶς τὴν στιγμή ποὺ αὐτὴ ἡ παγκοσμιότης γίνεται φανερή, εἰσέρχεται σὲ μιὰ κρίσιμη σύγκρουσι μὲ τὶς δυνάμεις ποὺ κυριαρχοῦν στὸν κόσμο»⁽⁶⁾. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ σκεπτόμαστε φυσικὰ εἰδικώτερα τὰ διάφορα διοκληρωτικὰ καθεστῶτα. Τὰ τελευταῖα 25 χρόνια αὐτὴ ἡ μάχη ἔγινε δέξια. Πολὺ περισσότερες Ἐκκλησίες βρίσκονται ὑπὸ καταπίεσιν. Ο ἀριθμὸς τῶν μὴ χριστιανῶν, ποὺ ζοῦν ἔξω ἀπὸ τὴν ἀκτίνα οἰουδήποτε τύπου ὀργανωμένης ἱεραποστολικῆς δραστηριότητος, ἔχει αὐξηθῆ ὑπερβολικά. Ἐξ ἄλλου οἱ ὄγοι αἰόλιμνες χριστιανικὲς χῶρες γίνονται δόλο καὶ περισσότερο «χῶρες ἱεραποστολῆς». Ἄλλες μεγάλες παγκόσμιες θρησκείες ἔχουν ἀποκτήσει «ἱεραποστολικὴ διάθεσιν» καὶ εἰσέρχονται, δχι χωρὶς ἐπιτυχία, στὶς παραδοσιακὰ χριστιανικὲς περιοχές. Συγχρόνως, τὸ δικαίωμα τῆς Ἐκκλησίας γὰρ εἶναι ἱεραποστολικὴ προκαλεῖ ἀμφισβήτησις σ' δόλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Οι ἀντιτιθέμενοι στὴν ἱεραποστολικὴ δραστηριότητα προέρχονται ἀπὸ τὰ πλέον διαφορετικὰ σημεῖα καὶ πρέπει μερικές φορὲς γὰρ αἰσθάνονται πολὺ ἔκπληκτοι, ποὺ δρίσκονται ἐπὶ τῷ αὐτῷ. Υπάρχουν αἱ οἱ ἡ δε ο λ δολοκληρωτικαὶ, οἱ διποτοιοι λισχυρίζονται ὅτι θέλουν γὰρ παλαιόψουν μ' ἔνα καθαρὰ ἰδεολογικὰ τρόπῳ ἀντιθέτα στὶς ἀπόπειρες τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας γὰρ μολύνη τὸ ματλὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἴδιαιτερα τῶν νέων, μὲ τὸ ἀντικοινωνικὸ χριστιανικὸ μήνυμα. Ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα φοδοῦνται μιὰ γνήσια ἰδεολογικὴ μάχη καὶ

5. The Christian Hope and the Task of the Church p. 18. N. York, 1954.

6. International Christian Press and Information Service, Jan. 1939 no 4.

έτοι χρησιμοποιούν τὰ ὅπλα τῆς διοικητικῆς καταπιέσεως. Τοὺς εἶναι ἀκαταγόητο ὅτι, παρ' ὅλα ταῦτα, οἱ Ἐκκλησίες στὴν περιοχή τους ἔξακολουθοῦν νὰ ζοῦν καὶ κάποτε νὰ ἀναπτύσσονται. 6) Ὑπάρχουν κατόπιν οἱ συγρηγοροί τις αἱ, οἱ διαρκῶς αὐξανόμενες ὁμάδες καὶ αἰρέσεις σ' ὅλο τὸν κόσμο, ποὺ εἶναι συγήγοροι μιᾶς ὁλοκληρωτικῆς συγχωνεύσεως ὅλων τῶν θρησκειῶν καὶ οἱ φιλόσοφοι συγκρητισταί, ποὺ δουλεύουν στὸ χαρτὶ διάφορες γένες θρησκείες, ποὺ περιέχουν μέσα τους τὰ πάντα. Ο καθηγητὴς Northrop τοῦ Yale ἐπιθυμεῖ: «Οἱ θρησκευτικοὶ ἡγέται τῆς Δύσεως, μὲ τὴν ἐπαρκῆ ἵδεα περὶ καλοῦ καὶ περὶ θείου θελήματος, νὰ πάνε στὴν Ἀγατολή, περισσότερο γιὰ νὰ ἀποκτήσουν τὴν θρησκεία Της, διαισθήσεως καὶ «θεωρίας» θρησκεία, παρὰ γιὰ νὰ μεταστρέψουν τὸν Ἀγατολίτη στὴν δυτικὴ θεοτικὴ θρησκεία τοῦ δόγματος καὶ τῆς ἀναμορφώσεως»⁽⁷⁾. Ἀκούγονται σήμερα χιλιάδες τέτοιες φωνές σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ οἱ ἴδεες αὐτὲς εἰσδύουν τώρα μὲ μεγάλη ταχύτητα σὲ ὅλο καὶ εὐρύτερους κύκλους, συμπεριλαμβανομένων καὶ κύκλων χριστιανικῶν. Ἔν συνεχείᾳ γ.) ὑπάρχουν οἱ ἄκρως διεθνεῖς ὅλων τῶν πολιτισμῶν, ποὺ πιστεύουν ὅτι ἡ ἱεραποστολὴ εἶναι δασικὰ μιὰ μορφὴ πολιτιστικῆς ἐπιδρομῆς καὶ ἐπομένως ἐμπόδιο στὴν δημιουργία τῶν ὅρθων διεθνῶν σχέσεων. Ἐχομε πάλι δ) τοὺς πολιτικοὺς τοὺς οὓς ἐθνικοὺς στάζει, ποὺ εἶναι σύγχρονοι ὑπερασπισταί τοῦ ἀρχαίου ρήτου Cuius Regio eius Religio. Βλέπουν τὴν θρησκεία σὰν μέρος τῆς πολιτιστικῆς κληρονομίας, τὴν ὅποια θέλουν νὰ ὑπερασπίσουν πάσῃ θυσίᾳ. Η Simone Weil, ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ μήν θαυμάσωμε τὴν ζωὴ της, γράφει: «Ἐγὼ προσωπικῶς δὲν θάδιγα οὔτε 20 σέντες γιὰ ἱεραποστολικὴ ἕργασία. Πιστεύω ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς θρησκείας εἶναι τόσο ἐπικίνδυνη γιὰ ἔναν ἄνθρωπο, ὅσο καὶ ἡ ἀλλαγὴ τῆς γλώσσης γιὰ ἔνα συγγραφέα. Μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ, ἀλλὰ μπορεῖ ἐπίσης νὰ ἔχῃ καὶ καταστρεπτικὲς συνέπειες»⁽⁸⁾. Ο Vestijk, ὁ κατ' ἔξοχὴν συγγραφεὺς τῆς Ὀλλανδίας, λέγει ὅτι ἔνας χριστιανισμός, ποὺ δὲν εἶναι διατεθειμένος νὰ ἀφίσῃ κατὰ μέρος τὴν ἔμπιονη ἵδεα ὅτι μόνον αὐτὸς ἀξίζει, εἶναι πιθανὸν γὰρ γίνη «ἀπελπιστικὰ γελοῖος στὰ μάτια τῶν Ἀσιατῶν»⁽⁹⁾. Καὶ ἔτοι: θὰ μπορούσαμε νὰ συνεχίσωμε καὶ νὰ ἀναφέρωμε τὸν Arnold Toynbee ἢ τὸν Carl Gustav Jung, τὸν Radhakrishnan ἢ τὸν Aldus Huxley καὶ πλήθος ἄλλων. Μποροῦμε τελικὰ νὰ

προσθέσουμε, πώς ἡ εἰκόνα τοῦ ἱεραποστόλου στὸ σύγχρονο μυθιστόρημα εἶναι γενικὰ ἡ εἰκόνα ἑνὸς ἀπίστευτα στεγοκέφαλου ἀνθρώπου, ποὺ δὲν ἔχει τὴν παραμικρὴ γγώσι τοῦ λαοῦ, στὸν ὅποιο ἔχει ἀποσταλῆ, καὶ τοῦ πολιτισμοῦ του.

Ἡ διμόφωνη γγώμη (Consensus) τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς εἶναι σαφής. Εἶναι μία ἀγτι-ἱεραποστολικὴ διμόφωνία. Καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ σημεῖα στὸν χῶρο τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἰδεῶν δείχνουν ὅτι δόνηγούμεθα στὴν αὐξήση μᾶλλον παρὸτε στὴν μείωσι τῆς ἀπροθυμίας γιὰ τὴν ἀναγγώρισι τοῦ λόγου ὑπάρχεως τῶν ἱεραποστολῶν. Μιὰ νέα περίοδος δοκιμασίας ἔχει φθάσει γι' αὐτές.

Ἡ ἱεραποστολικὴ στάσις στὴν ὥρα τῆς δοκιμασίας.

Πῶς θὰ ἀντιδράσωμε; Τὸ πρῶτο πρᾶγμα, ποὺ ἔχομε νὰ ποῦμε, εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττῃ ἡ ἔξελιξις αὐτὴ τῶν πραγμάτων καὶ συνεπῶς νὰ μήν παραπονούμεθα. Ὁ κόσμος κάνει ἀπλῶς τὴν δουλειά του. Ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν δική του πλευρὰ ἔχει ἐντελῶς δίκαιο. Οἱ ἱεραποστολὲς εἶναι ἀκατόρθωτο ἐγχείρημα, διατάσσονται δῆλη κανεὶς ἀπὸ δοκιμασίας ἀλλὰ ἀπτικῆς γωνίας ἐκτὸς τῆς μιᾶς: τῆς πιστῆς Ἐκκλησίας, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ κλειστὸ τὸ στόμα της, σχετικὰ μὲ τὴν συγκλονιστικὴ ἀποκάλυψι ποὺ τῆς ἐδόθη. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης λέγει: «Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖς μᾶς δ κόσμος» (Α' Ἰω. 3, 13). Καὶ δ ἀπόστολος Πέτρος: «Ἄγαπητοί, μὴ ἔστε σεθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῶν γινομένη, ὃς ἔγουν ὑμῶν συμβαίνοντος» (Α' Πέτρ. 4, 12). Λοιπόν, δὲν ᔁρούμε τόσο νὰ ἀντιμετωπίσουμε μῆσος καὶ θάσανα, ἀλλὰ τὴν πλήρη ἔλλειψι κατανοήσεως τῆς πραγματικῆς μας κλήσεως. Συγεπόντες ἔχουμε ἀκόμη λιγότερους λόγους νὰ ἐκπληττώμεθα.

Ὁ κόσμος δὲς εἶναι «κόσμος», ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲς εἶναι Ἐκκλησία. Ἄν ζοῦμε γιὰ μὰ ἀκόμη μιὰ φορὰ σὲ μιὰ ἐποχὴ καταπιέσεως, αὐτὸς εἶναι γεμάτο δαμάτατο νόημα. Σημαίνει ὅτι κληθήκαμε νὰ πάρουμε τὴν δασικὴ ὁδό, ποὺ δ ἀπόστολος Παῦλος ὑποδεικνύει στὸ πέμπτο κεφάλαιο τῆς πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῆς. Οἱ δοκιμασίες πρόκειται νὰ μᾶς δόνηγήσουν πρῶτα στὴν ὑπὸ μονογένη. Ὁχι ἀπλῶς σὲ μιὰ παθητικὴ ἀποδοχὴ τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ σὲ μιὰ ἐνεργὸ ταύτισι μας μὲ τὸν Κύριο, τὸ «παράδοξο» Εὐαγγέλιο Του καὶ τὸ σκανδαλώδη Σταυρό Του. Αὐτὸς φυσικὰ δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἀφήσουμε κατὰ μέρος καὶ τὸ ἐλάχιστον ἀπὸ τὸ δασικό, θεμελιακό κήρυγμα. Ἀντιθέτως. Τώρα ποὺ δ κόσμος ἔχει γίνει δεξιάτα κριτικὸς καὶ ζητεῖ νὰ μᾶς

7. F. S. Northrop. The meeting of East and West p. 455.

8. Lettre à religieux p. 34.

9. De Toekomst der Religie p. 308.

ἀποστομώσῃ, ἔχουμε μιὰ νέα εὐκαιρίᾳ νὰ κάνουμε ἀπόλυτα σαφὲς ὅτι πράγματι ἐνγοοῦμε αὐτὰ ποὺ λέμε καὶ ὅτι τὸ μόριο μας κίνητρο εἶναι ἵνα ὁ κόσμος πιστέψῃ ὅτι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὁ Θεὸς «ἀποκατήλαξεν Ἐαυτῷ» τὸν κόσμον ὀλόκληρον. Στὸ διδύλιο τῆς Ἀποκαλύψεως ἡ θλῖψις, ἡ δασιλεία καὶ ὑπομονὴ συγνυπάρχουν. (Ἀποκ. 1, 9). Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κατέχουμε καὶ τὰ τρία αὐτά. Ὁ Βασιλεὺς μᾶς βοηθεῖ νὰ ὑπομείνωμε. Καὶ ἡ ὑπομονὴ μας συγίσταται στὴν διακήρυξη ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων.

Ο ἐπόμενος σταθμὸς στὸν δρόμο ποὺ ὑποδεικνύεται στὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολὴν εἶναι ἡ πίστις ποὺ ἔχει ἀνθέξει στὴν δοκιμασία, δηλαδὴ ἡ πίστις ποὺ ἔχει καθαρθῆναι. Ιεραποστολὲς ποὺ ἔχουν περάσει τὴν δοκιμασία εἶναι ιεραποστολὲς μὲ πεντακάθαρο ἐσωτερικό. Ἀκοῦγε, λοιπόν, τὶς διάφορες κριτικές. Διότι δὲν εἶναι τάχα δυνατὸν ὁ Μέγας Ἐξεταστῆς νὰ χρησιμοποιῇ τὶς ἄγριες ἐπιθέσεις γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι τῶν σκοπῶν Του; Δὲν πρέπει μήπως νὰ μάθωμε ἀπὸ τὶς ἄγριες ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν, ὅτι ἔχουμε πράγματι ἐπισκιάσει τὸ προφητικὸ μήνυμα τῆς κοινωνίκης δικαιοσύνης; Ἀπὸ τὴν κριτικὴ τῶν διεθνιστῶν, ὅτι ἔχουμε δώσει μία μᾶλλον ὑποκειμενικὴ παρὰ ἀληθινὴ παγκόσμια ἔρμηγεία τοῦ Χριστιανισμοῦ; Ἀπὸ τὰ εἰρωνικὰ σχόλια τῶν συνηγόρων τῆς παγκοσμίου ἀνοχῆς, ὅτι συχνὰ ὑπήρξαμε ἀλλαζονικοὶ μᾶλλον παρὰ ταπεινοί, κηρύττοντες τὸν Κύριο, τὸν δποῖον δὲν διαλέξαμε ἐμεῖς, ἀλλὰ μᾶς διάλεξε;

Ιεραποστολὲς ποὺ ἔχουν περάσει κάτω ἀπὸ τὴν θεία δοκιμασία δὲν μποροῦμε νὰ προσθέσουμε κανένα ἐπιπλέον ἐπουσιώδες σκάνδαλο στὸ μεγάλο καὶ ἀγαπόφευκτο «σκάνδαλο» τοῦ Σταυροῦ. Αἰσθάνονται τόση ἐντροπὴ γιὰ τὸ σκάνδαλο μᾶς διηγημένης μαρτυρίας καὶ μᾶς διηγημένης Ἐκκλησίας, ποὺ διάλογονται γὰρ ἐπανορθώσουν τὴν ζημιὰ ποὺ ἔκαμαν μὲ τὶς διαιρέσεις τους καὶ προσπαθοῦν νὰ προχωρήσουν δισ περισσότερο εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατὸν στὸν κοινό τους σκοπὸ

καὶ στὴν κοινὴ ιεραποστολικὴ δραστηριότητα. Ζητοῦν νὰ ἔξαλείψουν κάθε ἔχον ξενικοῦ στοιχείου ποὺ ἐπισκιάζει τὴν ιεραποστολικὴ μαρτυρία καὶ κάνει τὸν κόσμο νὰ ἀπορρίπτῃ τὴν ιεραποστολὴ σὰν πολιτιστικὴ ἐπιδρομὴ ἀπὸ μιὰν ἄλλη ήπειρο. Ιδιαιτέρως ζητοῦν νὰ ἀποφύγουν νὰ δώσουν καὶ τὴν παραμικρὴ ὑπόνοια ὅτι ἔχουν οἰονδήποτε ἐνδιαφέρον νὰ δισκήσουν ἔλεγχο στὶς Ἐκκλησίες, ποὺ μὲ τὴν δοκίμεια τους έδρυθηκαν. Ιεραποστολὲς ποὺ ἔχουν ὑποστῆ τὴν θείαν δοκιμασία δὲν διεκδικοῦν τίποτε ἀλλο ἀπὸ τὸ δικαίωμα νὰ φέρουν τὸ Εὐαγγέλιο σὲ δλους τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ξέρουν πώς γιὰ τὴν ὑπεράσπισι αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίσθοῦν δυναμικὰ μέσα, ἀλλὰ μόριο τὴ δύναμι που εἶναι συμφυής μὲ τὴν ιεραποστολικὴ μαρτυρία.

Στὸν δρόμο μας ὑπάρχει καὶ ἕνας τελευταῖος σταθμός. Η πίστις ποὺ δοκιμάζεται κατεργάζεται τὴν ἐλπίδα. Μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ παράδοξες ζήψεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ιστορίας εἶναι πώς οἱ ἐκκλησίες ποὺ δρίσκονται ὑπὸ καταπίεσιν γνωρίζουν συχνὰ πολὺ περισσότερα γιὰ τὴν ἐλπίδα ἀπ’ ὅτι οἱ ἀγενόχλητες Ἐκκλησίες. Υπάρχει ἐδῶ ἡ χαρὰ τοῦ διώματος ὅτι, παρὰ τὴν δυσκολία τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἀνικανότητά σου νὰ ἀπαντήσῃς σωστά, τελικῶς μὲ κάποιο τρόπο περνᾶς. Είναι ἡ χαρὰ ὅτι, παρ’ ὅλα τὰ κλειστά τῶν θυρῶν, διάλογος τοῦ Θεοῦ βρίσκει ἀκόμη θυρίδες γιὰ νὰ διεισδύσῃ. Καὶ εἶναι πάνω ἀπ’ ὅλα ἡ πασίχαρη ἀνακάλυψις ὅτι μετέχουμε στὸ μέγα ὑγιαμφισθήτο γεγονός ποὺ συντελεῖται καὶ ποὺ θὰ διδηγήσῃ στὴν τελικὴ φάσι τῆς διοφάνερης πιὰ νίκης τοῦ Χριστοῦ.

Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία δοκιμάζεται ίδιαιτέρως σήμερα στὸ σημεῖο τῆς ιεραποστολικῆς μαρτυρίας, σ’ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖο εἶναι ποὺ τῆς παρέχεται ἔδαφος καὶ βάσις ἐλπίδος.

W. A. VISSER T HOOFT

GEN. SECRETARY W. C. C.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟΝ ΚΗΡΥΤΤΟΥΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ⁽¹⁾

“Ο «σκοπός» της Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ἰεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ, ή δύοια συνήλθε ἐδῶ, εἶναι νὰ «προωθήσῃ τὴν διαχήρυξι τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σ' ὅλον τὸν κόσμο, ὥστε στὸ τέλος ὅλοι οἱ ἀνθρώποι νὰ πιστεύσουν σ' Αὐτὸν καὶ νὰ σωθοῦν». Ἐδῶ ὑπάρχουν δύο διατικές πεποιθήσεις, οἱ δύοις εἶναι παροὖσες στὴν Ἰδέα τῆς Χριστιανικῆς Ιεραποστολῆς. Πρῶτον, ὅτι ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ γιὰ γὰ σώση τὸν κόσμο. Ἐπομένως, ὅλοι οἱ ἀνθρώποι, παγκοῦ, χρειάζονται τὸν Ἰησοῦ Χριστό, γιὰ γὰ δροῦν τὴν σωτηρία διὰ τῆς πίστεως εἰς Αὐτόν. Δεύτερον, ή Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καλεῖται νὰ μεταδῷ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σ' ὅλο τὸν κόσμο, γιὰ γὰ πιστεύσουν ὅλοι οἱ ἀνθρώποι καὶ γὰ σωθοῦν. Γιὰ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ἐπικοινωνίᾳ ἀποτελεσματικὴ σὰν μετάδοσις, εἶναι ἀναγκαῖο γὰ ἐπιζητοῦμε σὲ κάθε γενεά, ν ἡ γνωρίζον με τὸν κόσμο εἰς τὸν δύοιον οἱ ἀνθρώποι οἱ ζοῦν, καὶ γὰ καταγοῦν με τὶς διασικές τοὺς σκέψεις, ἐλπίδες, φιλοδοξίες, καὶ τὶς παρορμήσεις τῆς ζωῆς τους μὲ τὶς δύοις ἀνεκάλυψαι τὸν ἑαυτόν τους καὶ τὸν Θεόν. Πρέπει νὰ ἀνακαλύψουμε τοὺς τρόπους μὲ τοὺς δύοις, κρύθονται ἀπὸ τὸν Θεόν η φάγγουν γὰ τὸν δροῦν, η ἔρχονται σὲ διάλογο μὲ Αὐτόν, κατὰ τὸν δύοιον Ἐκεῖνος τοὺς θέτει θειελιώδη ἔρωτήματα, στὰ δύοια Τοῦ ἀπαντοῦν «Ναι» η «Όχι».

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἐνῶ η ἵεραποστολὴ παραμένει ἀγαλλοίωτη σὲ ὅλες τὶς ἐποχές καὶ γιὰ ὅλους

τοὺς ἄνθρώπους, οἱ ἐπὶ μέρους ἵεραποστολές, μὲ τὶς δύοις ἐκδηλώνεται, πρέπει γὰ ἀλλάζουν ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεά καὶ ἀπὸ λαὸ σὲ λαό. “Ἄς μελετήσουμε μερικὲς πράγματικότητες τοῦ συγχρόνου κόσμου, ποὺ ἔχονται φέρει μιὰ ἐπαγάστασι στοὺς τρόπους μὲ τοὺς δύοις διαφορούς ἀνθρώπων κατανοεῖ τὴν φύσι, τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸν Θεό, ψάχνει γιὰ τὴν σωτηρία του, καὶ οἱ δύοις συνεπῶς ἐπιθέλλουν μιὰ ἀναθεώρησι, η μᾶλλον μιὰ συγέχητη ἀναθεώρησι, τῆς σκέψης τῶν χριστιανικῶν ἐραποστολῶν.

Διάλεξα αὐτὸ τὸ θέμα ὅχι γιατί μπορῶ γὰ ἀνταποκριθῶ στὶς ἀπαιτήσεις του μέσα στὰ εἴκοσι πέντε λεπτὰ ποὺ ἔχω, η ἀκόμη καὶ σὲ περισσότερο χρόνο. Τὸ ἔκανα μόνο γιατί ἔχει σημασία γι' αὐτὴν τὴν Συνέλευσι. Βέβαια θὰ πῶ μερικὰ πολὺ προφανῆ πράγματα· δὲν διεκδικῶ πρωτοτυπία. Κάποιος δημιουργὸς ἔπρεπε γὰ κάνη τὴν ἀρχή. Προσεύχομαι μόνο καὶ ἐλπίζω η προσωπική μου ἐποφίως καὶ τὸ στενὸ διπτικὸ πεδίο, ποὺ εἶναι ριζωμένο σ' ενα συγκεκριμένο ἔθνικό περιβάλλον, γὰ μήν γίνουν αἰτία αὐτὰ ποὺ θὰ πῶ γὰ εἶναι ἀχρωματικά καὶ ἀγευστα.

1. Ἡ θαυμαστὴ ἐπέκτασις τῆς «Δευτέρας Φύσεως».

Πολὺ φοδοῦμαι ὅτι πρέπει γ' ἀρχίσω μὲ τὴν ἐπαγάστασι ποὺ γνωρίζω λιγότερο. Ἔνγοῶ τὴν τρομερὴ ἀγάπην τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας κατὰ τὸ πρόσφατο παρελθόν καὶ τὶς διαθεὶσες ἐπιπτώσεις τῶν γέων ἀπόψεων τοῦ ἀνθρώ-

1. Όμωλία ή δύοια ἔγινε στὴν συνάντησι τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ἰεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ εἰς τὸ Μεξικό.

που γιὰ τὴν φύσι καὶ τὸν κόσμο στὴν καταγόησι τοῦ ἑαυτοῦ του, τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ Θεοῦ. Η συζήτησις ποὺ ἔγινε ἐπὶ τῆς δύμιλίας τοῦ ἐπισκόπου Robinson ἀπέδειξε, χωρὶς ἀμφιδολία, ἔνα γεγονός: ὅτι οἱ εἰκόνες, οἱ «μύθοι» καὶ ἡ γλῶσσα τῶν παραδοσιακῶν θρησκειῶν εἶναι ἥδη, ἢ γίνονται, ὅλο καὶ περισσότερο ἀσχετες πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ μεγαλώνουν μέσα στὶς ἀντιλήψεις, τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν κοινὴ γλῶσσα τῆς συγχρόνου ἐπιστημονικῆς ἐποχῆς. Νομίζω ὅτι εἴμαστε μόλις στὴν ἀρχὴν αὐτῆς τῆς συζητήσεως. Ἀλλά, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν τὸ πρόδηλημα τῆς περὶ κόσμου θεωρίας ὑπὸ τὴν ἐπιδέρασι τῆς ὅποιας μιλούμε γιὰ τὸν Θεό, πρέπει γὰ λάθωμε σοδαρὰ ὑπὸ ὅψιν καὶ τὸ γεγονός ὅτι, ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνολογικὴ ἐπανάστασις ἔχει ἐπιφέρει μιὰ βαθειὰ μεταμόρφωσι στὸν χαρακτῆρα τῆς φύσεως καὶ ἐπομένως στὶς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν φύσι.

Τελευταῖα ἥμιουν στὴν Ὁρεινὴ Ἐπαρχία τῶν Φιλιππίων γιὰ μιὰ Συγδιάσκεψι σχετικῶς μὲ τὶς ἀστικές φυλές, ὅπου εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τοὺς εἰδωλολάτρας ἵερεis καὶ τὸν ἀνιμιστικὸν λαὸν γὰ θυσιάζουν στὶς δρεινές θεότητες τῆς γονιμότητος, πρὶν ἀπὸ τὴν σπορὰ τοῦ ρυζίου. «Οταν οἱ ἀνθρώποι διαθέτουν μόνο πρωτόγονα τεχνικὰ ἐφόδια, ἡ ἔχθρικὴ φύσις, ποὺ τὴν θεωροῦν γεμάτη ἀπὸ ὑπερφυσικές θεότητες, πρέπει γὰ ἔξεινενίζεται συνεχῶς.

Προέρχομαι ἀπὸ τὶς Ἰνδίες, ὅπου ἡ θρησκεία ἔχει κατὰ πολὺ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν ἀνιμισμό, ἀλλά, παρ’ ὅλο αὐτό, ἡ ἴσχυρότερη πηγὴ τῆς λαϊκῆς θρησκείας ἔξακολουθεῖ γὰ εἶναι, ὅχι μόνο μεταξὺ τῶν ἀγραμμάτων ἀλλὰ καὶ τῶν μορφωμένων, ἡ συνεχῆς ἔξαρτησις τῆς ἐπιβιώσεως των ἀπὸ τὴν φύσι, τὴν γῆ, τὸν ἥλιο καὶ τὴν δροῦχη καὶ ὁ συνεχῆς φόδος τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀστρων. Η ἐπιστήμη καὶ ἡ τεχνολογία ἔχουν ἀσφαλῶς ἐπιφέρει μιὰ ριζικὴ ἀλλαγὴ σ’ αὐτὸν τὸ σημεῖο. Οἱ ἀνθρώποι δὲν ἔξαρτάται πιὰ ἀπὸ τὴν ἔχθρικὴ ἡ φιλικὴ διάθεσι τῆς «πρώτης φύσεως». Ἔχει χαλιναγωγήσει τὶς δυνάμεις τῆς φύσεως καὶ ἔχει δημιουργήσει ἀπὸ αὐτές μιὰ «δευτέρα φύσι» ποὺ ἔκτελει τὶς ἐντολές του. Τρεῖς ἀπὸ τὶς συγέπειες αὐτοῦ τοῦ γεγονότος πρέπει γὰ ὑπογραμμισθοῦν:

α) Μιὰ ἔντονη αἰσθητικὴ ἀνθρωπίνης δημιουργία, οἱ διάφορες ἐπαναστάσεις κατὰ τῆς θρησκείας τῶν δύο ἡ τριῶν τελευταίων αἰώνων εἶχαν σᾶν σκοπὸ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς ἀνθρωπίνης δημιουργικότητος, ποὺ καταπιέζοταν ἀπὸ τὴν θρησκεία καὶ τὶς ἐπιταγὲς τῆς θρησκευτικῆς ἔξουσίας. Η σχέσις τοῦ Εὐαγγελίου μὲ τὴν ἀνθρωπίνη δημιουργικότητα πρέπει ἀκόμη γὰ διερευνηθῆ.

· 6) Μιὰ ἔντονη αἰσθητικὴ κινη-

τικότητος καὶ δυγαμισμοῦ. Η Παπικὴ Ἐγκύκλιος «Pacem in Terris» μιλάει γιὰ ἔνα ἔκδηλο δυναμισμὸ σὰν χαρακτηριστικὸ τοῦ συγχρόνου κόσμου. Τὰ πάγια κατασκευάσματα διαιλύονται — ἡ κατοικία, ἡ γειτονιά, ἡ δουλειὰ καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις, ἀκόμα καὶ ἡ σύζυγος, ὅλα μετακινοῦνται συνεχῶς. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι κάθε ἰδέα περὶ νόμου, δοσμένου ἀπὸ τὸν Θεόν ἡ ἀπὸ τὴν ἡθικὴ τάξι, θεωρεῖται ὑποπτη. Οἱ ἀνθρωποι θέλειν γὰ διεκδικήση τὸ δικαιώματα γὰ καταστρέψῃ τὴν παλαιὰ διάρθρωσι τῆς κοινωνίας καὶ γὰ δημιουργῇ γέαν καὶ ἀκόμα, τὸ δικαιώματα γὰ δημιουργῇ τὸν ἑαυτόν του καὶ τοὺς σκοπούς του. Είναι προφανές ὅτι ὑπάρχει μία γέα ἀντίληψις περὶ δημιουργικότητος, ποὺ πρέπει γὰ τὴν λάθωμε ὑπὸ ὅψιν σὲ κάθε θεώρησι τῆς σχέσεως μεταξὺ Πλάστου καὶ πλάσματος, Νόμου καὶ Ἀγάπης, Χάριτος καὶ Ἐλευθερίας.

γ) Παρ’ ὅλη τὴν ἐπιθεσιαίωσι τῆς κυριαρχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἱκανότητός του γὰ διαιμορφώνη τὴν κοινωνικὴ διάρθρωσι μέσω τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς, μεγαλώνει συνεχῶς καὶ ἡ συνείδησις τῆς ἀδυναμίας του γὰ θέση τὶς δυνάμεις, ποὺ ἀποδεικνύονται διὰ τῆς τεχνικῆς, στὴν ὑπηρεσία ἀποκλειστικῶς ἀνθρωπιστικῶν σκοπῶν. Καὶ δημιουργεῖται ὅλο καὶ περισσότερο ἔνα αἰσθητικὰ μοναξιάς, αὐτό-ἀποξενώσεως καὶ συνεχοῦς ἀπειλῆς τῆς ἀκαιραιότητος τοῦ ἔγώ του, γιατί μέσα σὲ μιὰ ὀργανωμένη σὲ διῆρη διαθητική κοινωνία «ὁ ἀνθρωπός ἔχει ἐκτοπισθῆ σὰν ἀντικείμενο». Καὶ συγεπῶς «μὲ τὴν πιὸ βαθειὰ ἔννοια τῆς λέξεως ἔχει ἐκτοπισθῆ καὶ χάσει τὴν ἴσοροπία του σὰν ὑποκείμενο». Τί ἔχει γὰ πῃ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς καταλλαγῆς σ’ αὐτὸν τὸ αἰσθητικὰ ἀποξενώσεως καὶ σὸν αἰτημα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου γιὰ μιὰ «γνήσια ἀνθρώπινη ὑπαρξίη» μέσα στὸ σύγχρονο κόσμο; Μοῦ φαίνεται ὅτι καλὰ θὰ ἔκανα γὰ ἀφίσω τὸ θέμα σὲ ἵκανότερα πρόσωπα.

2. Η ἀναζήτησις τοῦ πνευματικοῦ δυναμικοῦ ἐνδιέποντος προτού του Κοινωνίας.

«Ἐνα δεύτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ συγχρόνου κόσμου εἶναι ἡ ἐπαγγελτικὴ τελεία τῆς Ἄστιας, τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τὰ περισσότερο ἡ λιγότερο ἐπιτυχῆ ἐθνικιστικὰ κινήματα ἐναντίον τῆς ξένης κυριαρχίας, καὶ τὰ σημερινὰ ἐπαναστατικὰ προγράμματα δημιουργίας κρατῶν καὶ ἐθνῶν.

Τὰ διαθύτερα ἀποτελέσματα ὅλων αὐτῶν ἔχουν σημειωθῆ στὸν τομέα τῆς ἐρεύνης τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὶς κοινωνικὲς συνθῆκες τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως του μέσα σ’ αὐτές τὶς ἡπειρους. Οἱ ἐπιδιωκόμενοι σκοποὶ αὐτῆς τῆς ἐρεύ-

νης είναι, πρός τὸ παρόν, διαφορετικώτεροι ἀπὸ τὴν ἔρευνα γιὰ τὸ γόνιμα τῆς δημιουργικότητος, κινητικότητος, καὶ συμφιλιώσεως στὶς πλούσιες καὶ ἐξειγμένες τεχνικὰ κοινωνίες, ὅπου τὰ προ-βλήματα τῆς φτώχειας καὶ τῆς κοινωνικῆς δι-καιοσύνης σχεδὸν ἀνήκουν στὸ παρελθόν. Ποιὰ είναι, λοιπόν, μερικὰ ἀπὸ τὰ σημεῖα στὰ ὅποιαν ἡ ζύμωσις, ποὺ ἔχει ἐμπνευσθῆ ἀπὸ τὸν ἐθνικι-σμὸν καὶ τὴν οἰκοδόμησι ἐθνῶν, φέρει ἐπαναστα-τικὲς ἀλλαγές στὸ νοῦ, τὴν καρδιὰν καὶ τὸ πνεῦ-μα τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς ἀναζήτησην μιὰ νέα ἀν-θρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ κοινωνικὴ θέσι;

α) Οἱ ἀνθρωποι είχαν γιὰ πολὺ καιρὸ ἀποδε-χθῆ τὴν φτώχεια, θεωρώντας τὴν σὰν μοῖρα τους. Σήμερα γίνεται μιὰ ἐπανάστασις κατὰ τῆς φτώ-χειας καὶ μιὰ ἀναζήτησις οἰκονομικῆς παραγω-γικότητος, ποὺ ἔχει δημιουργήσει αὐτὸ ποὺ λέ-γεται «ἡ ἐπανάστασις τῶν αὐξανομένων προσδο-κιῶν».

β) Οἱ ἀνθρωποι ὑπέλειναν γιὰ πολὺ καιρὸ τὴν κοινωνικὴ ἀνισότητα καὶ καταπίεσι, εἴτε μετα-ξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, εἴτε μεταξὺ ἀνδρῶν, νομίζοντας ὅτι ἡ ἀνισότητας αὐτὴ ἀποτελοῦσε τὴν θείᾳ διατεταγμένη δικαιοσύνη. Σήμερα ἔχουν ἐπαναστατήσει ἐνατίον της καὶ ἐπιζητοῦν νὰ οἰ-κοδομήσουν μιὰ κοινωνία ἰσότητος. Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη είναι μιὰ φράσις φορτισμένη μὲ δυνα-μισμό.

γ) Οἱ ἀνθρωποι ἥταν εὐχαριστηριμενοὶ γὰρ ζοῦν σύμφωνα μὲ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα, σὰν ἔκ-φραστις τῆς παραδοσιακῆς ὁμάδος, εἴτε αὐτὴ ἥ-ταν ἡ οἰκογένεια, εἴτε ἡ φυλή, εἴτε ἡ φατρία, ἡ κάστα ἢ ἡ θρησκεία. Σήμερα οἱ ἀνδρες καὶ οἱ γυναικες ἔχουν ἀποκτήσει συνειδήση τῶν δισ-κῶν δικαιωμάτων τῆς κάθε προσωπικότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας της ἀπὸ κάθε ἀναγκαστικὴ ὁμοι-ομορφία. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς ἐλευθερίας του μέσα στὸ Κράτος τὴν Κοινωνία καὶ τὴν Θρησκεία ἀποτελοῦν ἔνα δυναμικὸ τῆς ριζικῆς κοινωνικῆς ἀλλαγῆς σ' αὐ-τὸν τὸν τομέα.

Ἐτσι, ἡ οἰκονομικὴ ἀγάπτυξις, ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ τὰ διατικὰ δικαιώματα τοῦ κάθε προσώπου ἀποτελοῦν τοὺς σκοπούς τῶν γέων κοι-νωνιῶν, τοὺς δρόσους οἱ ἀνθρωποι πολλῶν ἐθνῶν ἔχουν ἐμπρός τους καθὼς ἀναζητοῦν τὴν ἀνθρώ-πινη ἀξιοπρέπειά τους. Γιὰ τὴν συζήτησί μας, ὅμως, ἡ πιὸ σημαντικὴ ἐρώτησις είναι: Ποιὰ εί-ναι τὰ πολιτιστικὰ καὶ πνευματικὰ θεμέλια γιὰ ἔνα τέτοιο σχῆμα μιᾶς ριζικῆς κοινωνικῆς ἀλλα-γῆς; Ἀπὸ ποὺ θὰ προέλθῃ τὸ δυναμικὸ τῆς κοι-νωνικῆς αὐτῆς ἐπαναστάσεως; Κατ' ἀρχήν, ὅχι δέοντα ἀπὸ τὶς παραδοσιακὲς φιλοσοφίες, πολι-τισμούς καὶ θρησκείες. Ὁλα αὐτὰ είναι πάρα πολὺ συγδεθμένα μὲ τὴν παλαιὰ τάξιν πραγμάτων καὶ θὰ χρειαζόταν νὰ ὑποστοῦν μιὰ ριζικὴ μεταμόρφωσι προκειμένου γὰρ ἀποτελέσουν αὐ-

τόχθονα θεμέλια γιὰ τὴν νέα κοινωνία. Στὴν πραγματικότητα παρατηρεῖται μιὰ ἀναζήτησις γιὰ μιὰ δυναμικὴ ἰδεολογία, ποὺ θὰ στηρίξῃ τὸ νέο σύστημα τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ὁ ἐ-θνικισμὸς γεννήθηκε μέσα στὴν πάλη γιὰ τὴν ἔθνικὴ ἐλευθερία. Χρειάζεται, ὅμως, νὰ συνδεθῇ μὲ μιὰ κοινωνικὴ ἰδεολογία, ποὺ νὰ είναι ἀρκε-τὰ ἴσχυρη γιὰ νὰ πολεμήσῃ ἴσχυρά, νομικῶς κα-τωχυρωμένα συμφέροντα. Καὶ ἔτσι καταλήγου-με στὴν ἀναζήτησις μιᾶς κοινωνικῆς ἰδεολογίας, ποὺ θὰ μπορῇ νὰ μιλάῃ γιὰ ἀνάπτυξι, κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ προσωπικὴ ἐλευθερία, ὅχι σὰν ἀ-πλὰ ἰδεώδη, ἀλλὰ μὲ τὴν συγαίσθησι τῆς σχέσε-ώς τους, μὲ τὴν διαθύτερη φύσι καὶ τὸν προορι-σμὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ μιὰ τελικὴ ἐρμηγεία τῆς ἴστορίας. Αὐτὲς είναι οἱ καταστάσεις μέσα στὶς δροτοῖς ὅλη ἡ σειρὰ τῶν ἰδεολογιῶν, πολεμοῦν γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐτὲς ἀκριβῶς οἱ καταστάσεις διαμορφώ-γουν τὴν ἀνθρώπινη σκέψι πάνω στὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου μέσα στοὺς λαοὺς τῶν διαφόρων αὐτῶν χωρῶν.

Αὐτὸ ποὺ προσπαθῶ νὰ τογίσω είναι ὅτι, ἡ ἀ-γαζήτησις ἔνδει γέου σχῆματος τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας καὶ ἔνδει καταλλήλου πνευματικοῦ δυ-ναμικοῦ γιὰ τὸ σχῆμα αὐτό, ἀποτελοῦν πραγμα-τικότητες τοῦ συγχρόνου κόσμου ποὺ ἔχουν ἀμε-ση σχέσι μὲ τὴν προσπάθεια τοῦ δριψιοῦ τῆς ἐ-εραποστολῆς σήμερα. Γιὰ νὰ είναι εἰλικρινής, νο-μίζω ὅτι οἱ ἱεραποστολὲς δὲν ἔδωσαν ἀρκετὴ ση-μασία στὸν καθορισμὸ τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς σωτηρίας δὲ τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως καὶ τῆς ἀ-ναζήτησεως τοῦ ἀνθρώπου γιὰ μιὰ δυναμικὴ κοινωνική, ποὺ θὰ τὸν νεύρωνε στοὺς πολιτι-κοὺς ἀγῶνες του γιὰ μιὰ κοινωνικὴ ἀναγένωσι. Χωρὶς αὐτὴ τὴν διάστασι, πρέπει νὰ διολογή-σω, ὅτι ἀνδιάλω τὶς νεκρὲς συζητήσεις γιὰ τὴν σχέσι μεταξὺ ἱεραποστολῆς καὶ «διακονίας».

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφερθῇ, ὅτι ἡ ἀναζήτησις ἥθικῆς δάσεως καὶ δυναμικοῦ γιὰ ἔνα γνήσιο ἀνθρωπισμὸ δὲν παρατηρεῖται μόνον ἐ γ τ ὁ ε τῶν διαφόρων κοινωνιῶν καὶ ἐθνῶν, ἀλλὰ συγχρόνις ἀποκτᾶ μιὰ αὐξανομένη σημασία, σὰν παράγων, στὶς σχέσεις μ ε τ α ἔν τῶν ἐ-θνῶν, τῶν λαῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν τοῦ κόσμου. Τύπαρχει μιὰ αὐξανομένη συγαίσθησις ἀμοιβαιό-τητος, ἀνθρώπινης ἐνότητος στὸν κόσμο, ποὺ βρί-σκει τὴν ἔκφρασι του σ' ἔνα ἀμοιβαῖο ἐνδιαφέρον σὲ ἔνα αἰσθητικὸ συμμετοχῆς στοὺς ἀγῶνες τῶν ἀλλων γιὰ τὰ διατικὰ δικαιώματά τους σὲ μιὰ κοινὴ προσπάθεια γιὰ τὴν οἰκοδόμη τῆς παγκο-σμίου κοινωνίας καὶ τὴν ἀναζήτηση τῆς ἥθικῆς δάσεως, ποὺ θὰ τὴν καταστήσῃ σταθερή. Αὐτὴ ἡ «κοσμικὴ (Secular = Θρησκευτικῶς ἀδιάφο-ρη) οἰκουμενικὴ κίνησις» ἵσως μόλις ἀρχίζει, ἀλ-λὰ ἀποτελεῖ ἥδη μιὰ γνήσια κίνησι στον ἀνθρώπινης

(Συνέχεια εἰς τὴν σ. 18)

ΜΗΝ

Τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου
τοῦ Παγκοσμίου

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Παγκοσμίου Ἰεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, συγκεντρωμένα εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μεξικοῦ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1963 καὶ ἀντιπροσωπεύοντα διάφορες Ἐκκλησίες, χριστιανικὰ Συμβούλια καὶ Ἰεραποστολικοὺς Ὑργανισμοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον, ἀπευθύνοντα τὸ μήτημα αὐτὸν εἰς τὸν χριστιανὸν ἀδελφούς τοὺς δὲλον τοῦ κόσμου.

Μᾶς ἀπησχόλησε τὸ θέμα : «Η Ἀποστολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ προσπάθειά μας», ἡ ἱεραποστολικὴ μαρτυρία ἡς δῆλης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ πρὸς δὲλον τὸν χριστιανὸν, οἵασδήποτε φυλῆς ἡ ἐθνότητος, πίστεως ἡ ἀπιστίας. Καὶ αἱσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην, ἀπὸ τὴν ἀνανέωσι τῆς συναισθήσεως τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς δὲλον τὸν χριστιανὸν, νὰ στείλωμε αὐτὸν τὸ μήνυμα.

1) Ὁ κόσμος μας μεταβάλλεται γρηγορώτερα παρὰ ποτὲ ἄλλοτε. Ἐνας νέος τρόπος ζωῆς διαμορφώνεται γιὰ τὸ σύνολον τῆς ἀνθρωπότητος. Στὴν ἐπαναστατικὴν αὐτὴν ἀλλαγὴν, ἐπιστήμη καὶ τεχνικὴ παίζουν ἔνα φόλο ἀποφασιστικό. Αὐτὸν σημαίνει δύο πράγματα. Δίνει στὶς ἀνθρώπινες μᾶζες τὴν δυνατότητα νὰ ἀποκτήσουν μεγαλύτερη ἐλευθερία, μεγαλύτερη ἀσφάλεια, περισσότερο ἐλεύθερο χρόνο καὶ ἀληθινώτερη ἀνθρωπινὴ ζωή. Ἄλλ᾽ ὅμως θέτει ἔνα μεγάλο πρόβλημα. Πρόκειται ἡ τεχνικὴ νὰ γίνῃ ὁ ὑπηρέτης τοῦ ἀνθρώπου ἢ ὁ κύριος του; Εἶναι ἔνα πρόβλημα ζωῆς ἡ θανάτου αὐτὸν γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

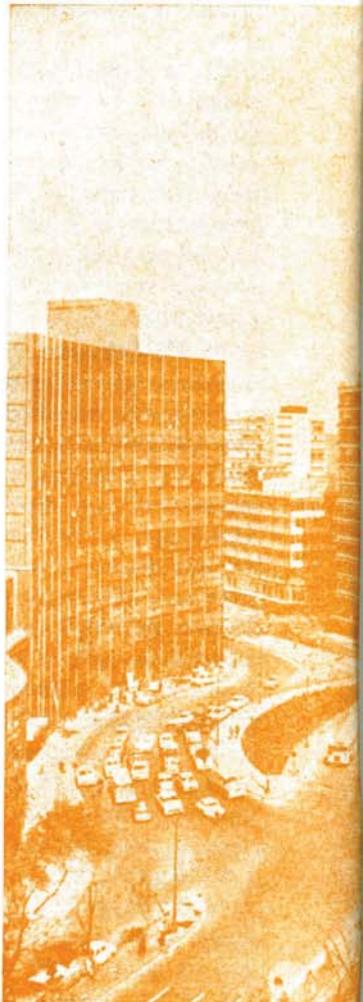
2) Ὅσοι γνωρίζουμε τὸν Θεόν τῆς Ἀγίας Γραφῆς, γνωρίζουμε ὅτι ἡ αὐξανομένη κνημαρχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπάνω στὴ φύσι τοῦ εἶναι δῶδο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐπίσης ὅτι εἶναι μιὰ πίστωσις, ποὺ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ μὲ συναίσθησι εὐθύνης ἀπέναντί Του. Ἡ ἀπόλυτος κνημώτης τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ σύμπαντος εἶναι ἡ μόνη ἀσφάλεια γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου.

3) Γνωρίζοντας τοῦτο :

α) Ὕποργραμμίζουμε ὅτι αὐτὸς ὁ κόσμος εἶναι τοῦ Θεοῦ κόσμος. Ἡ μεγάλη ἀναταραχὴ τῆς συγχρόνου ζωῆς εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς θεικῆς ἡ ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἀνθρώπου στὸν ζῶντα Θεόν. Πιθανόν, αὐτὸν νὰ μὴ τὸ γνωρίζουν οἱ ἀνθρωποί. Ἰσως νὰ τὸ ἀγνοοῦν. Ἄλλὰ τὸ γεγονός παραμένει, ὅτι ὁ Θεός εἶναι Κύριος δχι μόνον τῆς κτίσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰστορίας. Ὅσα συμβαίνουν στὸν σύγχρονο κόσμο εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ ἀνθρωποί δὲν Τὸν ἀναγνωρίζουν. Καλούμεθα σὲ μιὰ ἐντατικὴ προσπάθεια γιὰ νὰ κατανοήσουμε τὸν ἀδιάφορο θρησκευτικῶν κόσμο καὶ νὰ διακρίνουμε μέσα σ' αὐτὸν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸν σημαίνει ἀναζήτηση γιὰ νὰ γνωρίσουμε τί εἶναι ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὸν σκοπό Του καὶ τί εἶναι ὑπὸ τὴν ἀπειλὴ τῆς κοίσεως Του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο χαιρόμεθα ἐμπρόδεις στὶς δυνατότητες γιὰ μιὰ πληρότερη ζωή, ποὺ ἀνοίγεται τώχα στὸν ἀνθρώπους, ἀλλὰ ὑπογραμ-

μίζουμε ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς εἶναι ἐλεύθερος μόνο στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι, ἐὰν ἀρνηθεῖ αὐτὴν τὴν ὑπηρεσία, θὰ γίνη δοῦλος ἀλλων δυνάμεων καὶ θὰ καταλήξῃ στὴν αὐτοκαταστροφὴν.

β) Ὅπογραμμίζουμε ὅτι ὁ Θεός, στὸν ὃ ποῖον ἀνήκει αὐτὸς ὁ κόσμος, ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Αὐτός, ὁ δοῦλος εἶναι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὁ Κύριος τῶν πάντων. Εἶναι «τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα»

Ἡ ἀγάπη Του ἐκτείνεται σὲ δλο τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἀπέθανε καὶ ἀνέστη γιὰ δὲλον. Μποροῦμε λοιπὸν νὰ πλησιάσουμε τὸν ἀνθρώπους ποτεύετε ἀνήκοντα σὲ ἄλλη πίστη, εἴτε δὲν πιστεύουν καθόλου, μὲ ταπείνωσι καὶ ἐμπιστοσύνη διότι τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ κηρύγγητον, εἶναι ἡ σύντομος τῶν ὅσων ὁ Θεός ἔχει κάνει καὶ ἔξακολονθεῖ νὰ κάνῃ γιὰ δὲλον τὸν ἀνθρώπους. "Ο-

ΥΜΑ

υ 'Ιεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ
Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

λοι ἔχονν τὸ δικαίωμα ῥὰ τὸ μάθουν, καὶ ὅσοι τὸ γνωρίζουν εἰναι τεταγμένοι ῥὰ τὸ καθιστοῦν γνωστό. Καρές, καὶ λιγάτερο ἀπ' ὅλους ὁ Χριστιανός, δὲν μπορεῖ ῥὰ ἴσχυρισθῇ, δτι δὲν ἔχει σημασία τί πιστεύοντο οἱ ἀνθρώποι, ἀρκεῖ ῥὰ πιστεύοντο σὲ κάτι. Τὸ ὑψιστὸ ζήτημα στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ εἶναι ἀκριβῶς ποιὸς εἶναι ὁ Θεὸς καὶ αὐτὸ τὸ γνωρίζουμε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἡ χριστιανικὴ μαρτυρία δὲν στηρίζεται σὲ κανε-

ρὸς εἴδους ἓπεροχὴ τῶν Χριστιανῶν. Στηρίζεται ἀποκλειστικὰ στὴν ἀποστολή, ποὺ ἔχοντο λάβει ἀπὸ τὸν Χριστόν, δ ὅποιος ἦλθε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ ῥὰ γνωρίσῃ τὸν Ἱεντόν Του εἰς ὅλους. Ἡ Ἰεραποστολὴ εἶναι ἡ δοκιμὴ τῆς πίστεως.

γ) Ὑπογραμμίζουμε λοιπὸν ὅτι αὐτὴ ἡ Ἰεραποστολικὴ προσπάθεια εἶναι μία καὶ ἀπαιτεῖ

ἐνότητα. Εἶναι μία, διότι ἔται εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο. Εἶναι μία, διότι σὲ δλες τὶς χῶρες οἱ Ἐκκλησίες ἀντιμετωπίζουν τὴν ἴδια οὐσιαστικὴ προσπάθεια. Εἶναι μία, διότι κάθε χριστιανικὴ κοινότης σ' ὅλο τὸν κόσμο καλεῖται νὰ δείξῃ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ μὲ τὴν ἰεραποστολικὴ μαρτυρία καὶ διακονία τοῦ κόσμου, ποὺ τὴν περιβάλλει. Ἀπαιτεῖ ἐνότητα, διότι είναι ὑπακοὴ στὸν ἄντρα Κύριο καὶ διότι δὲν μποροῦμε νὰ δώσουμε ἀποτελεσματικὴ μαρτυρία στὸν ἀδιάφορο θρησκευτικὰ ἢ τὸν μὴ χριστιανικὸ κόσμο, ἐὰν εἴμεθα ἀπομονωμένοι ὁ ἔνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. Χρειαζόμεθα τὰ δῶρα, ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει δώσει στὴν κάθε Ἐκκλησία γιὰ τὴν ἰεραποστολικὴ μαρτυρία τῆς κάθε Ἐκκλησίας.

δ) Ὑπογραμμίζουμε ὅτι αὐτὸ σημαίνει, ἀπαλότρεπτα, ὑπέρβασι τῶν συνόρων. Αὐτὸ ἀληθεύει γιὰ τὸν Χριστιανὸ ἰεραπόστολο, ποὺ ἔγκαταλείπει τὸν πολιτισμὸ καὶ τὸ ἔθνος του, γιὰ νὰ σάπῃ σὲ ἀνθρώπους διαφορετικῶν πολιτισμῶν καὶ νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Ἔπι πλέον ὑπάρχει ἔνας αὖτανόμενος ἀριθμός ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ποὺ μεταβαίνουν σὲ ξένες χῶρες, μὲ τὴν ἴδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ, ὃς ἔμποροι, βιοχήμαιοι, ἐπαγγελματίαι ἢ κρατικοὶ λειτουργοί. Αὐτὸ εἶναι μὰ διπλῆς κοτευθύνσεως κυκλοφορία καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι χρειάζονται τὴν προσευχομένη συμπαράστασι τῶν χριστιανικῶν κοινοτήρων, ἀπὸ τὶς διοῖς προέρχονται.

ε) Ὑπάρχοντα ὅμως καὶ ἄλλα σύνορα ποὺ πρέπει νὰ ὑπερβοῦμε: Ἡ χριστιανικὴ κοινότης πρέπει νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι ὁ Θεὸς τὴν ἀποστέλλει στὸν ἀδιάφορο θρησκευτικὰ κόσμο. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ παίξουν τὸν ρόλο τους μέσα σ' αὐτὸν — στὸ γραφεῖο, τὸ ἐργοστάσιο, τὸ σχολεῖο καὶ τὸ ἀγροκτήμα, καὶ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν δικαιοσύνη στὶς κοινωνικὲς καὶ φυλετικὲς σχέσεις. Σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια πρέπει νὰ ζητοῦν τὴν δύναμι τοῦ Ἀγ. Πνεύματος γιὰ νὰ μαρτυρίσουν μὲ τὸν λόγο καὶ τὴν ζωὴ τους τὴν πραγματικότητα τοῦ ζῶντος Θεοῦ, μέσα στὶς διοιεσδήποτε συνθήκες ποὺ θὰ τους παρουσιασθοῦν.

4) Ὑπογραμμίζουμε, λοιπὸν, ὅτι ἡ Ἰεραποστολικὴ κίνησις σήμερα συμπεριλαμβάνει τοὺς χριστιανοὺς ὅλων τῶν ἡπείρων καὶ ὅλων τῶν χωρῶν. Πρέπει νὰ εἶναι ἡ κοινὴ μαρτυρία τῆς ὅλης Ἐκκλησίας, ποὺ φέρει τὸ ὅλον Εὐαγγέλιον εἰς ὅλοκληρον τὸν κόσμον. Δὲν μποροῦμε, πρὸς τὸ παρόν, νὰ διακρίνουμε δλες τὶς ἀλλαγές, ποὺ αὐτὸ τὸ γεγονός ἀπαιτεῖ προχωροῦμε ὅμως ἐν πίστει. Ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ παραμένει τό: «ἀνακεφαλαίσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ». Μὲ τὴν ἐλπίδα αὐτὴν ἀφιερώνομε ἐκ νέου τοὺς ἐαυτούς μας στὴν Ἀποστολή Του ἐν πνεύματι ἐνότητος καὶ ἐν ταπεινῇ ἐξαρτήσει ἀπὸ τὸν ζῶντα Κύριον ἡμῶν.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟΝ ΚΗΡΥΤΤΟΥΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 15).

ἀλληλοεξαρτήσεως, ποὺ πρέπει νὰ τὴν παραδεχθοῦμε σὰν ἔνα παράγοντα, ὃς μικρῆς σημασίας, στὸ σύγχρονο κόσμο. Στὴν πραγματικότητα, μετὰ τὴν ἀγακοπὴ τῆς Δυτικῆς ἐπεκτάσεως, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὅποιον οἱ Δυτικὲς κοινωνίες ἀνταπεκρίθησαν στὴν ἔκκλησι συμμετοχῆς στὸν ἀγῶνα τῶν νέων κοινωνιῶν τοῦ μὴ δυτικοῦ κόσμου, ἀποτελεῖ μιὰ ἀξιοθάλαστη ἐκδήλωσι αὐτοῦ τοῦ αὐξανομένου αἰσθήματος μιᾶς κοινῆς ἀνθρωπότητος.

"Οταν συζητοῦμε γιὰ οἰκουμενικὴ Ἱεραποστολή, δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ θέσουμε τὴν ἐρώτησι: ποιὰ σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ «κοσμικοῦ» καὶ τοῦ χριστιανικοῦ οἰκουμενισμοῦ; ποιὰ εἶναι ἡ εἰδικὴ χριστιανικὴ μαρτυρία τῶν Ἱεραποστολῶν πρὸς τὸν «κοσμικὸ οἰκουμενισμὸ» καὶ μέσα σ' αὐτόν;

3. Οἱ φρεγανεῖς τῆς ἀνθρωπότητος.

Δὲν μίλησα μέχρι στιγμῆς γιὰ τὴν μορφὴ τῆς Θρησκευτικῆς σκέψεως καὶ ζωῆς, γιατὶ ηθελα νὰ δεῖξω ὅτι, τὰ ζωτικὰ σημεῖα στὰ ὅποια συναγτάται ὁ Θεὸς μὲ τὸν ἀνθρωπὸ καὶ διαλέγεται μικρὸν του, δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην πάντοτε «Θρησκευτικά». Ἀλλά, ὁ κόσμος τῶν Θρησκειῶν ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ μιὰ συμβολικὴ ἔκφρασις τῆς συλλήψεως τοῦ ἐσχάτου νοήματος τῆς ζωῆς ἀπὸ τὸν ἀνθρωπὸ, ἡ σφαῖρα μέσα στὴν ὅποια καὶ οἱ εἰδωλολατρικὲς ἐπαγαστάσεις τοῦ ἀνθρώπου ἐγαντίον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ μεταστροφὴ του ἀπὸ τὴν λατρεία τῶν εἰδώλων στὴν ὑπηρεσία τοῦ ζῶντος Θεοῦ, βρίσκουν τὴν ἔκφρασί τους σὲ διαφορετικὲς ἐκδηλώσεις «λατρείας».

Ποιές εἶναι μερικὲς ἀπὸ τὶς τεράστιες ἀλλαγὲς ποὺ συντελοῦνται μέσα στὶς Θρησκείες τῆς ἀνθρωπότητος (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς χριστιανικῆς) καὶ ποιὰ ἡ σημασία τους γιὰ τὴν Χριστιανικὴ Ἱεραποστολὴ τῆς Σωτηρίας μέσα στὸ σύγχρονο κόσμο;

Τὸ μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ἰσχύει, τούλαχιστον σὰν μιὰ γενικὴ παγκόσμιος τάσις, εἶναι ὅτι οἱ πατροπαράδοτοι θεῷμοι καὶ ἴδρυματα ἀποκτοῦν ἔνα σημαντικὸ ποσοστὸ αὐτονομίας, γιὰ νὰ ἐπιδιώξουν τοὺς σκοπούς τους ἐλεύθερα ἀπὸ τὸν ἐλεγχὸ τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Θρησκευτικῆς ἐξουσίας. Ἡ δομὴ τῆς Χριστιανωσύνης κατέρρευσε πρὸ πολλοῦ, ἀλλά, ἀκόμη καὶ οἱ Προτεσταγτικὲς Ἱεραποστολές, ἐξακολούθησαν νὰ βλέπουν τὸν Χριστιανισμὸ σὰν μιὰ ἴδεολογία καὶ, στὴν πραγματικότητα, οἱ πυρήνες, ποὺ δημιούργησαν οἱ Ἱεραποστολές στὴν Ἀσία καὶ Ἀφρική, συγχροτήθηκαν σὰν μικρὲς «Χριστιανωσύνες», σὰν μικρὲς κοινωνίες, κάτω ἀπὸ χριστια-

νικὸ θρησκευτικὸ ἔλεγχο. Αὐτὸς ἦταν ἐν μέρει ἀναπόφευκτο, γιατὶ καὶ οἱ μὴ χριστιανικὲς κοινότητες ἀποτελοῦσαν θρησκευτικῶς κλειστοὺς κύκλους καὶ, ἐπομένως, ἡ ἀλλαγὴ τῆς Θρησκείας ἐσήμαινε ἐξοστρακισμὸ ἀπὸ τὶς πατροπαράδοτες κοινότητες.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι παράμοιες καταστάσεις ἐξακολουθοῦν γὰρ ὑπάρχουν. "Ομως, μὲ τὴν καθιέρωσι τῆς Θρησκευτικῆς ἐλεύθερίας σὰν δικαιώματος τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ πολλὰ σύγχρονα "Ἐθνη-Κράτη, ἡ γενικὴ τάσις κατευθύνεται ὅπωσδήποτε πρὸς τὴν κατάργησι αὐτῆς τῆς συγχωνεύσεως τῆς Θρησκείας μὲ πολιτικούς, οἰκονομικούς καὶ κοινωνικούς θεσμούς καὶ δραγμούς. Γιὰ νὰ ἀναφέρουμε τὸ παράδειγμα τῆς Ἀσίας μόνον, αὐτὸς ὁ αὐξανόμενος χωρισμὸς τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας ἀπὸ τὸν ἐλεγχὸ τῶν παραδοσιακῶν Θρησκειῶν συνετελέσθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι πολλῶν παραγόντων. Ἄγαφέρομε μόνο μερικούς:

α) Ἡ ἀνάγκη κοινῆς δάσεως ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ κοινῆς προσπαθείας γιὰ οἰκοδόμησι τοῦ ἔθνους, μέσα σὲ μιὰ κατάστασι Θρησκευτικῆς πολλαπλότητος.

β) Ὁ ἀγὼν γιὰ δικαιώματα καὶ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ἐναντίον καταπιεστικῶν πατροπαραδότων κοινωνικῶν θεσμῶν καὶ συνηθειῶν. Αὐτὸς συνεπήγετο ἀντίδρασιν καὶ πρὸς τὶς Θρησκείες, δεδομένου ὅτι αὐτὲς ἀποτελοῦσαν τὰ κύρια στηρίγματα τῆς παραδοσιακῆς κοινωνικῆς τάξεως.

γ) Τὸ ἀνεπτυγμένο Κράτος ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐθνήνη καὶ τὸν ἐλεγχὸν μεγάλων περιοχῶν τῆς ζωῆς, ποὺ μέχρι τώρα ἦταν ὑπὸ Θρησκευτικὸ ἔλεγχο: ἔχει ἀσκήσει νομοθετικὴ ἐξουσία σὲ ζητήματα πού, μέχρι τώρα, ἦταν ὑπὸ Θρησκευτικὸ ἔλεγχο καὶ ἔχει προωθήσει τὴν κοινωνικὴ ἀνάπτυξι, ποὺ διατίθεται περισσότερο στὴν γειτνίασι παρὰ στὴν Θρησκεία.

δ) Ἡ αὐξανομένη ἐπίδρασις Θρησκευτικῶν οὐδετέρων ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως καὶ τῆς διοικητικῆς τεχνικῆς.

ε) Ἡ ἀνάπτυξις διοικητικῶν ἀστικῶν κέντρων.

Διὰ μέσου αὐτῶν τῶν δυνάμεων, ἡ ἀποθρησκευτικοπόλησις ἐπεκτείνεται σὲ συγεγῶς μεγαλύτερες περιοχὲς τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, σὲ ὅλες τὶς χώρες. Μαζὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἀποθρησκευτικοπόλησι, ποὺ ἔχει δώσει καὶ μιὰ ὠρισμένη ἀκεραιότητα καὶ ἐλεύθερία στὶς ἀδιάφορες Θρησκευτικῶς ὅφεις τῆς ζωῆς, ἔχει ἐπίσης ἀναπτυχθῆ καὶ ἡ ἐγκοσμιοκρατία, ὁ σεκουλαρισμός (Secularism), σὰν φιλοσοφία καὶ τρόπος ζωῆς, πολλὲς φορὲς χωρίς γὰρ δημιουργηθῆ καγένα δόγματα γύρω σ' αὐτό. Ἀλλὰ καὶ νέα δόγμα-

τα ἐπιστημονικοῦ ρασιοναλισμοῦ, οὐλισμοῦ καὶ μαρξισμοῦ ἔχουν ἐπίσης ἐμφανισθῆ.

Απ' ὅτι κακεῖς διαβάζει, σχηματίζει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αὐτὴ ή ἡ ἀποθρησκευτικοποίησις ἔχει προχωρήσει βαθύτερα στὶς Εὐρωπαϊκὲς χώρες καὶ ή ἔκφραστις «ἄγεν θρησκείας» χρησιμοποιεῖται πολὺ συχνὰ γιὰ τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ Εὐρωπαίου. Υποθέτω πώς σημαίνει ὅτι, σὰν ἔχωριστὴ δραστηριότητης, ἡ θρησκεία ἔχει πάφει νὰ ἀποτελῇ σημαντικὸ παράγοντα στὴ ζωὴ τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Καὶ, ἐπίσης, ὅτι οἱ ίδεες, πεποιθήσεις, σύμβολα καὶ ἐκδηλώσεις, που ὑποτίθεται ὅτι ἔκφραζουν τὸ γόνιμα τῆς ζωῆς ή τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν τελικὴ ἀλήθεια καὶ ἀγάπη, δὲν ἀντλούνται ἀπὸ τὴν θρησκεία τῆς παραδόσεως καὶ δὲν ἔχουν καμμία ὑπερφυσικὴ συνάρτησι. Ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν ισχύει, κατὰ τὴν γνώμη μου, γιὰ ἀρκετὲς ἄλλες περιοχὲς τοῦ σημερινοῦ κόσμου, παρ' ὅλον ὅτι ή τάσις δόηγει πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσι.

Oι ἀρχαῖες θρησκεῖες βρίσκουν νέα ζωὴ κατὰ δύο τρόπους.

α) Τόν πρώτον θὰ τὸν ὄνομάζα μιὰ ἀντίδρασι αὐτοαιμύνης κατὰ τῆς ἀποθρησκευτικοποιήσεως τῶν ἐγκοσμιοκρατικῶν ἰδεολογιῶν καὶ τῆς μεταστροφῆς σὲ ἄλλες θρησκείες. Δὲν ξέρω ἂν ἡ παρουσία «Χριστιανικῶν» πολιτικῶν κομμάτων, ποὺ ἔχουν τὴν ἔξουσία σὲ ὑρκετές χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, σημαίνει κάτι ποὺ ἐκφράζει τὴν νοσταλγία γιὰ τὴν ἰδέα τῆς Χριστιανωσύνης στὴν Εὐρώπη. Στὶς ρωμαιο-καθολικές χῶρες αὐτὸς εἶναι πιὸ ἔντονο. Πολλὴ ἀπὸ τὴν ἀμυνα τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λευκῶν τῆς Ἀμερικανικῆς ἰδεολογίας καὶ τῶν παρομοίων γίνεται ἐν ὅνοματι τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. Στὶς Ἀσιατικές χῶρες οἱ μαχητικές πολιτικές ἰδεολογίες καὶ κόρματα τοῦ Ἱγδουστικοῦ, Βουδιστικοῦ, Μωαμεθανικοῦ καὶ Φυλετικοῦ θρησκευτικοῦ ἐθνικισμοῦ εἶναι ἴσχυρὰ στὴν πολιτικὴ ζωὴ καὶ ἀσκοῦν μιὰ καίρια ἐπίδρασι στὴ διάρθρωσι καὶ τὴν πολιτικὴ τοῦ Κράτους σὲ μερικές, εἰδικώτερα μωαμεθανικές, χῶρες. Σὰν σύνολο, αὐτὲς οἱ κινήσεις ἀποτελοῦν ἔνα ὀπισθοδρομικὰ θρησκευτικό-ἐθνικὸ ἀντιπερισπασμὸ στὴν κοινωνικὴ ἐξέλιξι αὐτὴ καθ' ἔκυτή.

6) Ὁ δεύτερος εἶναι μιὰ δημιουργία ἡ ἀναγέννησις τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν δέχονται τὴν ἀποθρησκευτικοπόλησι μεγάλων τομέων τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς, σὰν κάτι καλὸ καὶ γιὰ τὴν θρησκεία καὶ γιὰ τὴν κοινωνία, καὶ αὐτὸ ποὺ ἐπιζητοῦν εἶναι γὰ δώσουν μιὰ θρησκευτικὴ ἔμπνυσι ἐκ τῶν ἔσω στοὺς

νέους αὐτονόμους τομεῖς τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτικῆς, καὶ ἔνα θρησκευτικὸ δυναμιστικὸ στόχῳ ἀγῶνα τῶν ἁγθρώπων γιὰ ριζικὴ κοινωνικὴ ἀλλαγὴ.

Κατὰ κάποιο τρόπο μποροῦμε γὰ ποῦμε, διτοι
οἱ ἀναγεννώμενες ἀρχαῖες θρησκείες εἶναι θρη-
σκείες ποὺ ἐγγέλικιώνονται, μὲ τὴν ἀναγγήρωσι
τῆς θρησκευτικῆς σημασίας τοῦ «ἐγκοσμίου» καὶ
τοῦ ἀγῶνος γιὰ ἔνα κοινωνικὸ ἀνθρωπισμὸ καὶ
μὲ τὴν ἐπιδίωξί τους γὰ δώσουν σ' αὐτὴν τὴν
κίνησι μιὰ σταθερὴ πνευματικὴ θεμελίωσι. Δέν
ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τις προσπάθειες τῶν Χριστια-
νῶν πρὸς τὴν Ἰδια κατεύθυνσι, γιὰ γὰ δώσουν
μιὰ χριστιανικὴ βάσι στὴν ἐγκοσμιοκρατία καὶ
τὸν ἀνθρωπισμό.

”Ενα ἀπὸ τὰ σημαντικότερα ἀποτελέσματα τῆς ἐπιθράσεως τῆς συγχρόνου πραγματικότητος ἐπὶ τῶν θρησκειῶν εἶναι ή ἀναγγώρισις ὅτι οἱ Θρησκείες εντικές ἀλλήλες δὲ για πρέπει νὰ ταυτίζωνται μὲν κανένα πολιτισμούς καὶ ὅτι, κατὰ συνέπειαν, εἶναι ἵκανες γὰρ ἀξιοποιοῦν, γὰρ μεταμορφώνουν καὶ νὰ παίρνουν νέα ζωὴ μέσα σὲ κάθε πολιτισμό. Αὐτὸς ισχύει γιὰ τὸν Χριστιανισμό. Μόνο τελευταῖα δὲ Χριστιανισμὸς ταυτίστηκε ἀκριταὶ μὲ τὸν δυτικὸν πολιτισμὸν ἀπὸ τις Ιεραποστολές καὶ τις γεαρές Ἐκκλησίες. Ἀλλὰ δὲ ἔθιμισμὸς ἀφύπνισε τοὺς Χριστιανούς, ὥστε γὰρ ἀντιληφθοῦν τὴν ἀνάγκην καὶ τὶς δυνατότητες «ἰθαγενοποιήσεως» τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοὺς ἀπελευθέρωσε ἀπὸ τὴν εὔκολη ταύτισι τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἔδωσε στὶς Ἐκκλησίες τὴν δυνατότητα γὰρ ἐπαγεύρουν τὴν οὐσιαστικὴν οἰκουμενικότητα τοῦ Εὐαγγελίου.

Τὸ παράδοξο, ποὺ συμβαίνει σήμερα σὲ όλες τις θρησκείες, είναι ότι και αύτές παύουν γὰ ἀποτελοῦν ἔθνικές λατρείες σκέυεγμένες μὲ ἔνα ὥρισμένο λαὸν ἢ πολιτισμό. Τοιίζουν τὸν παγκόσμιο καὶ ιεραποστολικὸ χαρακτῆρα τους και τὴν ἵκανότητά τους γὰ δημιουργοῦν γέες ἑστίες μέσα σὲ πολιτισμούς διαφορετικούς ἀπὸ αὐτούς, μὲ τοὺς ὅποιους ἐκ παραδόσεως συνδέονται. Οἱ Ἰνδουϊστικὲς και Βουδδιστικὲς Ιεραποστολές ἀποτελοῦν πιὰ συνηθισμένα φαιγόμενα. Μέχρι πολὺ πρόσφατα οἱ Χριστιανικὲς Ιεραποστολές ἀντιμετώπιζαν τὸν «ένοθεϊσμό» (τὴν ἀποφύη ότι κάθε πολιτισμὸς ἔχει τὸν δικό του θεό). Αὐτὸ δέξακολουθεῖ γὰ μάρκη, και ὅχι μόγο σὲ κοινωνίες πρωτογόνων φυλῶν. Ἀκόμη και ὁ Γκάντι ἀντετίθετο στὴν ιελλαγὴ τῆς θρησκείας, κυρίως γιατί ὁ Ἰνδουϊσμὸς ἦταν «Swadeshi» θρησκεία, ή θρησκεία τῆς Ἰνδίας. Ἀλλὰ η κυριαρχοῦσα ἀπαιτησίας τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ και Βουδδισμοῦ σήμερα είναι, ότι ἀποτελοῦν παγκόσμιες θρησκείες. Η διεκδίκησί του γιὰ οἰκουμενικότητα είναι, κατὰ

ένα τρόπο, παράλληλη πρός τὴν Χριστιανική, ποὺ τονίζει ότι δὲ οἱ Ἰησοῦς Χριστὸς συμπεριλαμβάνει τὰ πάντα καὶ ἀποτελεῖ τὸν τελικὸν σκοπὸν (τὸ «τέλος») τῶν πάντων. Τελευταῖα, κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἑορτῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Swami Vivekananda, ἀναφέρθηκαν τὰ ἔξης λόγια του: «Ἄκομα καὶ οἱ Χριστιανοὶ δὲν μποροῦν γὰρ κατανοήσουν τὴν Καινὴ Διαθήκη τους, χωρὶς γὰρ κατανοήσουν τὴν Vedanta. Ἡ Vedanta εἶναι γὰρ δάσις ὅλων τῶν θρησκειῶν. Χωρὶς τὴν Vedanta, κάθε θρησκεία εἶναι μία πρόληψις· μὲν αὐτὴν κάθε τι γίνεται θρησκεία». Σ' αὐτὸν τὸ σημεῖον γίνεται πιὰ φανερὸς ότι δρισκόμαστε στὴν περιοχὴ τοῦ «ἡ... ἡ...», ποὺ τὸ ἀποφασίζει γὴ πίστις.

Ο Χριστιανισμός, οἱ ἀνεγγωρισμένες θρησκείες καὶ οἱ ἐγκοσμοκρατικὲς θεωρίες βρίσκονται: δῆλος ἀνακατεμένες στὴν πάλη τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ ἀληθινὸν νόημα τῆς προσωπικῆς καὶ κοινωνικῆς του ὑπάρχεως. Ἡ κάθε μιὰ μὲ τοὺς δικούς της δρους, ἀλλὰ δῆλες συγχρόγως. Ἐγω τὴν γνώμην ότι γὴ σχέσις μεταξὺ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῶν ἄλλων ζώντων θρησκειῶν καὶ ἐγκοσμοκρατικῶν θεωριῶν διέρχεται ἔγα γέο στάδιο, γιατὶ, δχι μόγο συνυπάρχουν μέσα στὴν ἴδια κοινωνία, ἀλλὰ καὶ συνεργάζονται, συμμετέχουν στὴν θεμελίωσι μιᾶς κοινῆς, ἀδιαφόρου θρησκευτικῶς κοινωνίας καὶ πολιτισμοῦ. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν συγύπαρξην καὶ συνεργασία μποροῦμε κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο νὰ ἔλθουμε σὲ διάλογο διαθύτερο καὶ ἐρευνητικό, πάνω στὴ φύσι καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πάνω στὴ φύσι τῆς τελικῆς Ἀληθείας καὶ γὰρ διακηρύξωμε τὴν τελικὴ κρίσιν καὶ σωτηρία δι'. Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ ἀνθρωποί, εἴτε κοσμικοὶ εἴτε θρησκευόμενοι, κάνουν σήμερα ἐρωτήσεις, μὲ τὶς διόπτες τὸ Εὐαγγέλιο ἔχει προκλητικὰ ἀμεση σχέσι. Ο Paul Tilich στὴν συλλογὴ τῶν δοκιμῶν του «Θεολογία τοῦ πολιτισμοῦ» λέγει σχετικὰ μὲ τὶς ἀσιατικές θρησκείες κατὰ τὸ παρελθόν: «Ἡ δυσκολία μὲ τὶς πολὺ ἀνεπτυγμένες θρησκείες τῆς Ἀσίας, ἐπὶ παραδείγματι, δὲν εἶναι τόσον ότι

ἀπορρίπτουν τὴν χριστιανικὴ ἀπάντησι, σὰν ότι πάντα της στοιχείων τὸν ἀνθρωπίνην υπόστασί τους εἶναι σχηματισμένη κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε δὲν θέτουν τὴν ἐρώτησι, στὴν διόπτα τὸ Εὐαγγέλιο δίνει τὴν ἀπάντησι. Γενικέστερα, γιατὶ δὲν ἔχουν θέσει τὸ ἐρώτημα στὸ διόπτα τὸ Χριστιανισμὸς υποτίθεται ότι δίνει τὴν ἀπάντησι. Αὐτὸν εἶναι ἔνα παράδειγμα ἀπὸ τὸ πρόσθλημα τῆς συμμετοχῆς».

Η σημασία τοῦ συγχρόνου σεκουλαρισμοῦ καὶ τῆς συγχρόνου ἀναγεννήσεως τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν ἔγκειται ἀκριβῶς στὸ ότι, γιὰ πρώτη φορά, δρίσκονται σὲ μιὰ κατάστασι, στὴν διόπτα τὸ Χριστιανισμὸς μπορεῖ γὰρ συμμετάσχῃ, γιατὶ οἱ ἐρωτήσεις ποὺ κάνουν γιὰ τὴν ἀνθρώπινην ὑπαρξίαν καὶ σωτηρίαν εἶναι αὐτές γιὰ τὶς διόπτες τὸ Εὐαγγέλιο ἔχει τὴν ἀπάντησι. Οἱ ἀνθρωποί, εἴτε κοσμικοὶ εἴτε θρησκευόμενοι, ἀγησυχοῦν γιὰ τὴν ἐλευθερία, τὶς εὐθύνες της καὶ τὶς ἀγωνίες της, τὸν σκοπὸν της καὶ τὴν τραγωδία της, ὥστε τὰ ἐρωτήματα γιὰ τὸ νόημα τῆς ὑπάρχεως, συμπεριλαμβανομένων τῶν προσθλημάτων ὁμαρτίας, γόμου, χάριτος, ἐνοχῆς καὶ σωτηρίας, ἀποξεγώσεως καὶ καταλλαγῆς, τῆς σχέσεως μεταξὺ δικαιοιούης καὶ ἀγάπης, ἀνακύπτουν μὲ ὑπαρξιακὸν τρόπο.

Μόγον δταν οἱ Χριστιανικὲς Ἱεραποστολὲς ἀρχίσουν γὰρ παίρνουν τέτοια μορφή, ὥστε γὰρ μποροῦν γὰρ συμμετέχουν στὴν κοινὴ ἀγωνία τῆς δαιτυπώσεως αὐτῶν τῶν ἐρωτήσεων καὶ τῶν ἀπαντήσεων τους μέσα στὰ πλαίσια τῆς συγχρόνου ζωῆς καὶ γλώσσης τοῦ ἀνθρώπου, θὰ μπορέσουν γὰρ καταλάβουν κατὰ βάθος τὸ νόημα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸ σήμερα, καὶ γὰρ μεταδώσουν τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Σωτηρίας του στοὺς ἄλλους. «Οπως λέγει ο Paul Tilich: «Πραγματικὴ μετάδοσις τοῦ Εὐαγγελίου σημαίνει γὰρ μπορέσῃς γὰρ κάνης δυνατὴν μιὰ δριστικὴ ἀπόφασι, ὑπὲρ γὴ ἐναντίου του».

M. THOMAS

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΑΛΛΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

I. Τὸ κίνητρο γιὰ μαρτυρίᾳ.

Τὸ κίνητρο γιὰ τὴν χριστιανικὴ μαρτυρίᾳ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἄλλων πίστεων δγαίνει μὲ σαφήγεια ἀπὸ τὰ γραφικὰ κείμενα. Αὐτὸς φάνηκε πολὺ καθαρὰ ἀπὸ τὴν ἀγιογραφικὴ μελέτη, ποὺ προηγεῖτο τῶν συναντήσεων τῶν Τμημάτων, κάθε ἡμέρα. Θεμελιώδεις λέξεις, δπως «δημουργία», «διαθήκη», «καταλλαγή», καὶ «μαρτυρία», μελετήθηκαν μὲ μεγάλη προσοχή. Γιὰ κάθε Χριστιανό, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλο τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὰ θαυμαστὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, δπως ἔχουν καταχωριθῆται στὴν Ἀγ. Γραφή, ἀποτελοῦν μιὰ δεσμευτικὴ καὶ ὑποχρεωτικὴ προσταγὴ γιὰ μαρτυρίᾳ.

Ολα αὐτὰ τὰ μεγάλα θέματα ἀποκαλύπτουν τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ γιὰ ὅλη τὴν δημουργία. Του καὶ, συγχρόνως, τὴν χαρούμενη ἀγαπήκρισι πρὸς αὐτούς, ποὺ τὸ Ἀγιο Πνεῦμα προκαλεῖ ἀπὸ τὸν ἀνθρωπο. Ἀπ' ὅλη τὴν δημουργία, δ Θεὸς ἔχει δύσει εἰδικὰ στὸν ἀνθρωπὸ τὴν ἱκανότητα γὰρ ἀνταποκρίνεται στὴν ἀγάπη. Μόνον μὲ τὸν ἀνθρωπὸ ἔχει δ Θεὸς συγδεθῆ σὲ μιὰ σχέσι «Διαθήκης». Ο σκοπός Του δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὴν συμφιλίωσι ἐνὸς ἀποξενωμένου κόσμου πρὸς αὐτὸν ἐν Χριστῷ. Ο Χριστιανός, συνεπῶς, πρέπει γὰρ ἔχη τὴν τόλμη γὰρ ἀπευθύνεται σὲ δλους τοὺς ἀνθρώπους, καλώντας τους γὰρ ἀγαποκριθοῦν σὲ δ, τι ἔγινε γι' αὐτοὺς καὶ γὰ διεκδική τὰ πάντα γιὰ τὸν Χριστό. Η χριστιανικὴ ἵεραποστολὴ εἶναι διακήρυξις σ' ὅλο τὸν κόσμο αὐτοῦ τοῦ μηνύματος: «Καταλλάγητε σὺν τῷ Θεῷ».

Ἀπὸ δλους ἔκείνους, ποὺ ἔνοιωσαν τὴν ἀπελευθερωτικὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ, δ Θεὸς ἀπαιτεῖ γὰρ διακηρύσσουν τὰ θαυμαστὰ ἔργα Του, σὰν μαρτυρία πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Η διακήρυξις τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ κάνουμε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἄλλων θρησκειῶν ἢ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς καμία πίστι, εἶναι αὐτὴ ἡ ἔδικτη να κομιμάτι ἀπὸ τὰ μεγαλεῖτα τοῦ Θεοῦ. Η μαρτυρία εἶναι, λοιπόν, σαφῆς καὶ ἀγαγκαστικὴ ὑποχρέωσις κάθε Χριστιανοῦ, κάθε χριστιανικῆς κοινότητος καὶ διλοκλήρου τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

II. Ἡ στάσις μας ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων ἄλλης πίστεως.

Η χριστιανικὴ στάσις ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων ἄλλης πίστεως εἶναι βασικὰ μιὰ στάσις ἀγάπης γιὰ δλους, σεβασμοῦ στὴν εἰλικρίνεια, δ-

πουδήποτε καὶ ἀν αὐτὴ δρίσκεται, καὶ ὑπομονῆς στὴν ἔρευνα πρὸς ἀνακάλυψιν τρόπων ἀποτελεσματικῆς μαρτυρίας. Η χριστιανικὴ μαρτυρία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἄλλης πίστεως συνεπάγεται κάτι πολὺ περισσότερο ἀπὸ μιὰ ἀπλὴ διακήρυξις τῆς χριστιανικῆς Ἀληθείας, ποὺ μπορεῖ γὰρ γίνη δεκτὴ ἢ νὰ ἀπορριφθῇ ἀπ' αὐτούς. Είναι σημαντικὸ νὰ παραδεχθοῦμε, δτι δ ὀπαδὸς μιᾶς ἄλλης θρησκείας ἔχει τοὺς λόγους του, γιὰ νὰ τὴν πιστεύῃ. Αὐτοὶ οἱ λόγοι μπορεῖ γὰρ ἀποτελοῦν μέρος τῆς προπαρασκευῆς του γιὰ τὴν καταγόησι τοῦ Εὐαγγελίου. Είναι σημαντικὸ ἐπίσης γὰρ ἰδιαγγωρίσαμε δτι πολλοὶ ὀπαδοὶ ἄλλων πίστεων σύμερα ἴκανοποιούνται καὶ ἐμπνέονται ὑπὸ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὀποῖο οἱ θρησκείες τους ἐπανερμηνεύονται, γιὰ νὰ δώσουν περισσότερο νόημα στὴν ἀτομική, κοινωνική καὶ ἐθνική ζωή. Η ζωτικότης ἢ ἡ ἔλλειψις της, ποὺ κάθε ἀνθρώπος βρίσκει στὴν πίστι του, καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῆς ἀναζητήσεως του γιὰ τὸν Θεό, μποροῦν μέσα στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ νὰ γίνουν εὐκαιρίες γιὰ τὴν χριστιανικὴ μαρτυρία.

Ο ἀνθρωπὸς μιᾶς ἄλλης πίστεως ἀποτελεῖ μὲ τὴν πίστι τεο—ἢ ἀκόμα μὲ τὴν ἔντονη ἀγτίθεσι του—μιὰ πολὺ ζωντανὴ πρόκλησι γιὰ τὸν Χριστιανό. Αὐτὸς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν ἱεραπόστολο μιὰ ἔρευνα τῆς ψυχῆς του ἄλλου καὶ μιὰ ταπεινότερη καὶ πειστικότερη μαρτυρία διὰ λόγων καὶ ἔργων. Ο Χριστιανὸς ἔχει τὴν ὑποχρέωσι, πρῶτα ἀπ' ὅλα, νὰ δώσῃ μαρτυρία στὸν ὀποιοῦν δήποτε ὀπαδὸς μιᾶς ἄλλης πίστεως, γιὰ τὸ τι δ Θεὸς ἔχει κάνει ἐν Χριστῷ γιὰ δλους τοὺς ἀνθρώπους, ἔχοντας τὴν συγκίνησι δτι δ Θεὸς ἥδη ἔργαζεται στὴν καρδιὰ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Μολονότι σὲ τελικὴ ἀνάλυσι δ Θεὸς εἶναι Ἐκείνος, ποὺ δδηγεῖ διὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος τὸν ἀνθρωπὸ στὴν ἀπόφασι μεταστροφῆς, ἐν τούτοις, κάθε πρᾶξις μαρτυρίας πρέπει γὰρ ἀποτελῆ μιὰ πρόσκλησι στὴν χριστιανικὴ σκέψι καὶ ζωή.

Μέσα στὸν κόσμο τῶν ἄλλων πίστεων ὑπάρχουν μερικοὶ ἀνθρώποι, ποὺ ἥδη πιστεύουν μαστικά, ἀλλὰ ποὺ ἀποφεύγουν γιὰ διαφόρους λόγους τὴν συμμετοχὴ στὸ δρατὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Υπάρχουν ἄλλοι, ποὺ ἔχουν ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ ἀλήθεια, ἀλλὰ ποὺ δὲν ἔχουν φθάσει στὸ σημεῖο τῆς πίστεως. Πρὸς δλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν μιὰ συνεχῆ καὶ ἴδιότυπη εὐθύνη. Μέσα στὸ σχέδιο τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ τέτοιοι ἀνθρώποι μπορεῖ γὰρ χρησιμοποιηθοῦν ὑπὸ Αὐτὸν γιὰ νὰ ἐργασθοῦν στὶς κοινότητες τῆς δικῆς τους πίστεως. Αὐτὸς δλως δὲν μειώνει τὴν ἀλήθεια, δτι τὸ νὰ εἶναι

κανεὶς χριστιανὸς συνεπάγεται ἀναγκαστικὰ τὴν εἰσδοχήν του ἀπὸ τὸν Χριστὸν εἰς τὴν δρατὴν κοινότητα πίστεως, ποὺ μαρτυρεῖ περὶ Αὐτοῦ.

Ὑπάρχουν σπουδαῖες πλευρὲς τῆς μαρτυρίας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἄλλων πίστεων, ποὺ δὲν εἶναι μόνον ἀτομικές. Περιλαμβάνουν τὴν χρῆσιν τῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας, τὴν προσφορὰν χριστιανικοῦ ἔντύπου, τὴν συμμετοχὴν στὸν κόσμον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης τῶν θρησκευτῶν τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν μελέτην καὶ παρουσίαν τῆς συλλογικῆς ἐπιδράσεως μιᾶς πίστεως στὸν ἀντίστοιχο πολιτισμό, καὶ τοὺς τρόπους μὲ τοὺς δόποιους μιὰ πίστις σὰν σύνολο ἔρχεται σὲ ἐπαφὴν μὲ μιὰ ἄλλη πίστιν, μέσα στὴν ἄλλη λεπτοδρασίαν τῶν ἀνθρωπίων ὑποθέσεων σ' ὅλο τὸν κόσμον. Οἱ Χριστιανὸι καὶ ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία πρέπει πάντα νὰ ἀγρυπνοῦν γιὰ εὐκαιρίες ἐπεκτάσεως τῆς μαρτυρίας τῆς δλῆς χριστιανικῆς κοινότητος στὶς ἄλλες κοινότητες τοῦ κόσμου.

Τὰ δοκιματικά συγκέντρων τοῦ Εὐαγγέλου λαοῦ, παρ' ὅλον ὅτι εἶναι συνεδεδεμένος μὲ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ μέσου τῆς ιστορίας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἐφ' ὅσον πιστεύουμε ὅτι ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, πρέπει νὰ εἴμαστε πρόθυμοι νὰ ἀκούσωμε τὴν γγώμη τῶν Ἰουδαίων στὴν ἑρμηνεία τῆς Διαθήκης, ἀλλὰ ἐπίσης εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ δώσωμε ἀλάνθαστη μαρτυρία γιὰ τὸν Χριστὸν σὰν Ὀδό, Ἀλήθεια καὶ Ζωὴ, ὅπως θὰ διηγημέτε στοὺς διπαδοὺς κάθε ἄλλης πίστεως. Συγχρόνως δύμας οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν αὐστηρὴ ὑποχρέωσιν νὰ καταπολεμοῦν δοκιμάστηκες μορφὴν ἀντισημιτισμοῦ, ὅπως ἔχουν παρέμοια ὑποχρέωσιν νὰ καταπολεμοῦν κάθε μορφὴ διωγμοῦ ἢ διακρίσεως ὡς ἀγνοητῶν πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἡ χριστιανικὴ μαρτυρία πρὸς τοὺς διπαδοὺς ἄλλων πίστεων ἀπαιτεῖ ἐπίσης, σήμερα, ἐπαγρύπνησι ἐναγτίον κάθε θρησκευτικοῦ σχετικισμοῦ καὶ συγκρητισμοῦ. Αὐτὰ μπορεῖ νὰ πάρουν διάφορες μορφές, ὅπως τὴν ἀνάμειξην δοξασιῶν καὶ πράξεως, τὴν δραδεῖαν ἀπορρόφησην ἀπὸ ἄλλα θρησκευτικὰ συστήματα, τὴν ἀπώλειαν τῆς πεποιθήσεως ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ κέντρον καὶ «τὸ τέλος» τῆς Ιστορίας καὶ τὴν νοθείαν, ποὺ ἀρέσκεται νὰ αἰσθάνεται οἰκείᾳ μέσα σὲ κάθε εἶδος πίστεως. Ήσιως ἀπὸ δλεῖς αὐτές τὶς μορφές κρύθεται ἡ ἀλαζονεία, ὅτι ἡ σοφία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ποὺ καθορίζει τὴν ἀλήθειαν.

III. Ἡ φύσις τοῦ διαλόγου.

Οἱ ἀληθινὸι διιάλογοι μὲν εἶναι ἀνθρωποὶ ἄλλης πίστεως προϋποθέτει ἐγδιαφέρον καὶ γιὰ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ γιὰ τὸν συγκεκριμένο ἀνθρωπο. Χωρὶς τὸ πρῶτο, διιάλογος γίνεται μιὰ τερπνὴ

συζήτησις. Χωρὶς τὸ δεύτερο, καταντῷ ψυχρὸς καὶ ἀσχετος, ἐλάχιστα πειστικός, ἀλαζονικός.

Ἐγὼ ή διατικὴ ἀνάγκη, ποὺ αἰσθάνονται δλοὶ οἱ ἀνθρωποί, συμπεριλαμβανομένων τῶν Χριστιανῶν, εἶναι ἡ ἀνάγκη τοῦ Εὐαγγελίου σὲ ὅλη τὴν πληρότητά του, ἡ ἀτομικὴ ἀνάγκη ἐνὸς δεδομένου ἀνθρώπου, μέσα στὶς δικές του περιστάσεις καὶ σὲ μιὰ συγκεκριμένη στιγμή, ἀπαιτεῖ ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν καὶ τὴν γειμάτη συμπάθεια καὶ γνῶση κατανόγνησι ἐκείνου ποὺ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὸ Εὐαγγέλιο. Οἱ διάλογοι προϋποθέτει μιὰ διάφανη προθυμία νὰ προσέξωμε ὅτι δημόσιος καὶ νὰ ἀναγνωρίσωμε ὅτι ἡ ἀλήθεια περιέχεται στὰ λόγια του.

Κατὰ τὸ διάλογο δύμας αὐτό, μὲ ἔνα ἀνθρώποι μιᾶς ἄλλης πίστεως, πρέπει νὰ ἔχωμε ὅπ' ὅψι μιας ὅτι αὐτὸς σὰν ἀτομοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχωμεισθῇ ἀπὸ τὴν θρησκεία καὶ τὴν κοινωνία, ποὺ κυριαρχεῖ ἐπάνω του, σὲ δλεῖς τὶς σκέψεις καὶ πράξεις του. Οἱ διάλογος, λοιπόν, δὲν μπορεῖ γὰρ διεξαχθῆ ἡ χωρὶς μιὰ πλήρη ἀντιμετώπιση τῆς δλῆς θρησκευτικῆς κοσμοθεωρίας του.

Ἡ εἰλικρίνεια εἶναι διατική. Αὐτὸς περιλαμβάνει καὶ τὴν ταπεινὴν παραδοχὴν τῶν σφαλμάτων μιας καὶ τὴν προθυμίαν νὰ ἀποδεχθοῦμε τὴν ἐπιταγὴν τοῦ Εὐαγγελίου στὴν ἀτομική μιας ζωῆς—παρ' ὅλον ὅτι καὶ ὁ Χριστιανὸς, ποὺ καλεῖται νὰ δώσῃ τὴν μαρτυρία, ζῇ καὶ αὐτὸς καθημερινὰ μόνο διὰ τῆς χάριτος, ποὺ συγχωρεῖ τὶς ἀμαρτίες του.

Σὲ κάθε ἀληθινὸ διάλογο εἶναι ἀναγκαῖο νὰ θυμήμαστε ὅτι λέξεις καὶ δόγματα ἔχουν διαθεῖες συγαισθηματικές συγκρήτησεις καὶ αἰσθηματικές ἀποχρώσεις γιὰ τὸν διμιλητή, ποὺ πιθανῶς δὲν ὑπάρχουν στὸν ὄγκοστη. Εἰδικά, ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν μεταφορὰν ἰδεῶν, δχι ἀπλῶς ἀπὸ μιὰ γλῶσσα στὴν ἄλλη, ἀλλὰ ἀπὸ ἔνα θρησκευτικὸ περιβάλλον στὸ ἄλλο, διάλογος ἀπαιτεῖ μιὰ λεπτὴν εὐαισθησία καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρές.

Ἄπὸ δλαζονείας γίνεται φανερό, ὅτι παρ' ὅλον δὲν ὑπάρχει παρὰ ἔνα Εὐαγγέλιον καὶ ὅτι δλοὶ οἱ ἀνθρωποὶ αἰσθάνονται τὴν ἰδιαίτερην ἀνάγκην γιὰ «καταλλαγή», οἱ συγκεκριμένες περιστάσεις τῆς συναντήσεως ἐνὸς ἀνθρώπου ἄλλης πίστεως μπορεῖ νὰ παρουσιάζουν τέτοια ποικιλία διαφορών την σημασία τους γιὰ τὴν ἔναρξην ἐνὸς ἀληθινοῦ διαλόγου, ωστε ἡ προσεγγίσεως δλῶν τῶν ἀνθρώπων ἄλλης πίστεως, σὰν μιᾶς ἐγιαίας διμάδος «μὴ Χριστιανῶν», καὶ κεθιερώσεως ἐνὸς ἑνιαίου τρόπου προσεγγίσεως γιὰ δλους, γὰρ ἀποτελῆ μιὰ ἀτυχῆ ἀρχὴ σὲ κάτι πού, τελικά, εἶναι μιὰ ἑνιαία «μαρτυρία». Αὐτὴ ἡ ποικιλία τῶν περιστάσεων γίνεται καταφανής, ὅταν κανεὶς σκεφθῇ τὴν μαρτυρία τοῦ Χριστιανοῦ στοὺς διπαδοὺς φυλετικῶν θρησκευτικοποιημένο ἀνθρωποῦ ἢ στὸν ἀνθρωπο ποὺ διακρίνεται ὅτι εἶναι ἀθεος.

Όποιεσδήποτε δύμως καὶ ἔλαν εἶναι οἱ περιστάσεις, ἡ πρόθεσίς μας σὲ κάθε διάλογο θὰ πρέπει γὰ εἶναι γὰ συμμετέχωμε στὸ διάλογο τοῦ Θεοῦ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ γὰ κινήσωμε τὸν συνομιλιτὴ μας καὶ τὸν ἑαυτό μας γὰ προσέξωμε σὲ δ,τι δ Θεὸς μᾶς ἀποκαλύπτει ἐν Χριστῷ, καὶ γὰ τοῦ ἀπαντήσωμε.

IV. Ἡ κλήσις γιὰ μαρτυρία.

Τὰ σύγχρονα μεταφορικὰ καὶ τηλεπικοινωνιακὰ μέσα δὲ καὶ περισσότερο δοθησοῦν στὴν συνάντησι τῶν πολιτισμῶν σὲ κάθε χώρα, ἐνῷ δὲ αὐξανόμενος παγκόσμιος τεχνολογικὸς πολιτισμὸς διευκολύνει τὴν ἀδιάκοπη συγάντησι ἀνθρώπων διαφόρου πίστεως. Οἱ Χριστιανοὶ δὲ καὶ περισσότερο θὰ συγαγοῦνται στὸν πίστεως Ινδουϊστέα, Βουδιστέας καὶ Μουσουλμάνους στὶς χῶρες τῆς Δύσεως, καὶ θὰ ὑφίστανται, τόσο στὴν Ἀγαπολή, δὲ καὶ στὴν Δύσι, μεγαλύτερες πιέσεις, ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες θρησκείες, ποὺ τώρα γίνονται καὶ αὐτές παγκόσμιες καὶ ἵεραποστολικές. Εἴτε τὸ θέλουν, εἴτε δὲν τὸ θέλουν οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες, δὲ Θεὸς μέσα στὸ σχέδιο τῆς προγοίας Του δῦνηται τοὺς Χριστιανοὺς στὶς ποικίλες ἐκφάνσεις ζωῆς κάθε χώρας, σὲ μιὰ ἐπαφὴ μὲ ἄνδρες καὶ γυναικες ἄλλων θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων. Εἶναι ἀναγκαῖο τὰ μέλη τῶν Ἐκκλησιῶν μας γὰ καταλάβουν πλήρως τὴν εὐθύνη καὶ τὴν εὐκαιρία, ποὺ δημιουργεῖ αὐτὴν ἡ σύγχρονη κατάστασις.

Ο τρόπος μὲ τὸν ὅποιο οἱ περισσότεροι Χριστιανοὶ θὰ δώσουν τὴν μαρτυρία δὲν θὰ ταυτίζεται μὲ τὸν τρόπο τοῦ θεολόγου ἢ τοῦ ἱεραποστόλου. "Οσο πιὸ φυσικὸς καὶ αὐθόρμητος μπορεῖ γὰ εἶναι, τόσο τὸ καλύτερο. Μέσα σ' αὐτές τὶς περιστάσεις, δύμως, μιὰ διαρεὶα εὐθύνη διαρύνει τὶς Ἐκκλησίες μας, γὰ βοηθήσουν δλα τὰ μέλη τους, διστε νὰ δέχωνται εὐχαρίστως καὶ γὰ μὴν ἀποφεύγουν ἢ γὰ φοδοῦνται τὶς ἐπαφὲς μὲ ἀνθρώπους ἄλλης πίστεως.

"Οπως πάντοτε ἔτσι καὶ τώρα, ἡ κυρία μαρτυρία τοῦ «κοινοῦ» Χριστιανοῦ θὰ δοθῇ μέσω μιᾶς διακονίας ἀγάπης καὶ μιᾶς φροντίδος γιὰ τοὺς ἀνθρώπους σὰν πρόσωπα, ἀσχέτως μὲ τὴν φυλὴ τους ἢ τὴν πίστι τους. Ἡ ζωὴ μας πρέπει γὰ συμμορφωθῆ σύμφωνα μὲ τὸ εὐαγγέλιο, καὶ τὰ ἔργα εἶναι ζωτικὸ μέρος τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας. Ἐν τούτοις, ἡ μαρτυρία πρέπει ἐξ ἵσου γὰ δοθῇ καὶ διὰ λόγου—καὶ ἵσως ἐδῶ εἰδικὰ γὰ χρειασθῇ καθοδήγησις.

Ἄπὸ δ,τι ἔως τώρα ἀνεφέρθη, θὰ ἔχῃ γίνει κατανοητό, δτι ἡ διασικὴ προσέγγισις τοῦ Χριστιανοῦ πρὸς ἔνα ἀνθρωπο ἄλλης πίστεως συγίσταται στὴν ἀναγγώρισι δτι καὶ γι' αὐτὸν δ Χριστὸς ἔχει ἥδη καταλύσει κάθε φραγμό. Συγαντὶ τὸν συγάνθρωπό του σὰν ἔνα ἀδελφό, γιὰ

τὸν ὅποιο δ Χριστὸς ἔχει ἥδη πεθάνει. Θὰ ὑποδέχεται μὲ χαρὰ κάθε κοινὸ ἐνδιαφέρον καὶ φροντίδα, ποὺ τοῦ δίδουν τὴν δυνατότητα γὰ ζήση ἔνα πραγματικὰ φιλικὸ σύνδεσμο, συμμετέχοντας πλήρως στὴν ζωὴ κοινότητος, στὴν ἐποίᾳ τυγχάνει γὰ ἀνήκῃ. "Οταν τοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία, θὰ μιλάῃ μὲ εἰλικρίνεια σὰν Χριστιανός, ἀλλὰ συγχρόνως θὰ δείχη φανερὰ δτι περιμένει καὶ θέλει καὶ δ φίλος του γὰ μιλάῃ ἐξ ἵσου ελλικρινὰ ἀπὸ τὴν σκοπιὰ τῆς δικῆς του πίστεως. Θὰ ἐπιδιώκῃ νὰ εἶναι ἐξ ἵσου ἀγορικὸς στὸν φίλο του, δτο θέλει καὶ ἔκεινος νὰ τοῦ φέρεται χωρὶς προφυλάξεις. Ο σκοπός του θὰ εἶναι νὰ δώσῃ μαρτυρία γιὰ τὸ Χριστό, γιὰ τὸν Ὅποιο εἶναι δέδαιος, νὰ μοιρασθῇ τὴν ἐμπειρία, ποὺ δ Χριστὸς τοῦ ἔχει χαρίσει, καὶ νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἄλλον στὴν πίστι, ἀναγγνωρίζοντας δύμως δτι οὐσιαστικὴ μεταστροφὴ εἶναι ἔργο του Ἀγίου Πνεύματος.

Πρέπει γὰ παραδεχθοῦμε δτι, μολονότι δ Χριστιανὸς μπορεῖ γὰ ἐπιδιώκῃ ἔνα τέτοιο διάλογο καὶ μιὰ τέτοια ἀδελφικὴ σχέσι, ἡ πρώτη προσέγγισις τῶν ἄλλων πρὸς αὐτὸν πιθανὸν νὰ μὴν εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως. Ὑπάρχουν ισχυροὶ ιστορικοὶ καὶ ψυχολογικοὶ λόγοι, γιὰ τοὺς δοποίους δ πιστὸς μιᾶς ἄλλης θρησκείας μπορεῖ νὰ τὸν ἀντιμετωπίσῃ μὲ κριτικὴ ἢ καὶ μὲ ἐπίθεσι. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐκαιρία γιὰ τὸν Χριστιανό. Πρέπει γὰ ἐπιδιώξῃ μὲ ταπεινοφροσύνη γὰ κατανοήσῃ καὶ γὰ παραδεχθῇ δ,τι ἀληθὲς περιέχει ἡ κατηγορία. Ἡ μαρτυρία του δὲν χρειάζεται δπωσδήποτε γὰ ἀποτελῇ ὑπεράσπισις τοῦ Χριστιανισμοῦ, δπως εἶναι σήμερα. Θὰ πρέπει γὰ ἔγκειται στὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς οὐσιαστικῆς ἑννοίας τοῦ Εὐαγγελίου.

"Ο,τι εἶπαμε ἐδῶ σχετικὰ μὲ τὸ διάλογο, θὰ πρέπει γὰ χαρακτηρίζῃ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ δημοσίου κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ θὰ ἐξακολουθήσῃ γὰ ἀποτελῇ διασικὸ στοιχεῖο τῆς μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ πιστότης μας σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια τῆς μαρτυρίας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἄλλης πίστεως θὰ αὐξήσῃ δπωσδήποτε καὶ τὴν δική μας κατανοήση τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ἀφοσίωσί μας στὸν Σωτῆρα μας.

Μεοικὰ σχόλια ἀπὸ τὴν συζήτησι.

«Πολλοὶ «διάλογοι» εἶναι στὴν πραγματικότητα διπλοὶ μονόδογοι. Δὲν εἶναι καν δρκετὸ νὰ προσέχωμε μόνο. Πρέπει γὰ ἀποδείξωμε δτι εἰμιαστε πραγματικὰ σύμφωνοι γὰ ἀκούσωμε τὶ λέει δ ἄλλος».

«Προσπαθώγτας γὰ μοιραστοῦμε τὶς ἀνησυχίες μας μὲ κάποιον, ποὺ ὀνόματος σὲ ἄλλη πίστι, μπορεῖ οἱ ἰδιοὶ γὰ φθάσωμε σὲ μιὰ βαθύτερη πίστι καὶ γὰ ἀναμορφώσουμε καταλλήλως τὶς χριστιανικές μας ἀντιλήψεις».

ΤΜΗΜΑ II

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΑΠΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΚΟΣΜΟ

1. Ο τίτλος της Ἐπιτροπῆς αὐτῆς δείχνει φανερά μία ἀπὸ τις δυσκολίες τοῦ θέματος. «Κοσμικός» — μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἀδιαφόρου θρησκευτικῶς — (Secular) σημαίνει «ἐγκόσμιος» (Wordly). τὶ εἶναι λοιπὸν ἔνας «ἐγκόσμιος κόσμος»; Ἀλλά, παρ' ὅλην τὴν παραδοξότητα αὐτῆς, γνωρίζαμε ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ μᾶς ἀγέθεσαν τὴν διαπραγμάτευσιν τοῦ θέματος εἶχαν ὑπὸ ὅψιν τους μιὰ πραγματικὴ κατάστασι — ἡ σειρὰ καταστάσεων — καὶ ὅχι κάποια φανταστική.

2. Καλῶς ἡ κακῶς δὲν προσπαθήσαμε νὰ καθορίσωμε τὶς ποικίλες χρήσεις καὶ τὰ παράγωγα τῆς λέξεως Secular (ἐγκόσμιος, κοσμικός, ἀποθρησκευτικοποιημένος, σύγχρονος). Κυττάξαμε τὶς καταστάσεις ὅπως τὶς γνωρίζαμε καὶ τοὺς ἑαυτούς μας σὲ σχέσι μὲ τὴν ιεραποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸν κόσμο, καὶ ἀσχοληθήκαμε μὲ τὴν πορεία τῆς «ἐκκοσμικεύσεως» (Secularization), ἡ δποία ἔχει πολλές ὅψεις καὶ ποὺ στὶς γενικές της γραμμὲς εἶναι ἀναπότρεπτη. Ἡ βιβλικὴ μελέτη μᾶς μίλησε ἀμεσα στὸ θέμα μας. Στὶς συναντήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς μας

«Ἡ φροντίδα μας δὲν εἶναι νὰ διαβιβάσωμε ὠρισμένα δόγματα, ἀλλὰ νὰ δοηθήσωμε κάθε ἀνθρώπο, δποιασδήποτε πίστεως, νὰ συγαντήσῃ προσωπικῶς τὸν ζῶντα Χριστό».

«Δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ ακηρύσσωμε τὸ Εὐαγγέλιο μὲ τοὺς δικούς μας δρους καὶ νὰ ἀφήνωμε στὸν ἄλλο τὴν εὐθύνη νὰ τὸ δεχθῇ ἡ νὰ τὸ ἀπορρίψῃ. Πρέπει νὰ μποῦμε στὴν ἀγωνία τῶν προβλημάτων τῆς ἐπικοινωνίας».

«Ἄσ μὴν γίνωμε πιὸ τεχνικοὶ στὴν χρῆσι τῶν βιβλικῶν δρων ὥτι ἡ ἴδια ἡ Βίβλος».

«Τὰ σημεῖα ἐπαφῆς δὲν εἶναι σημεῖα διμοιογενείας, ἀλλὰ σημεῖα ἐγάρξεως τοῦ διαλόγου. Καθορίζονται αὐτομάτως ἐπὶ τόπου, ὅχι ἐκ τῶν προτέρων θεωρητικῶς».

«Αὐτὸ ποὺ χρειαζόμαστε εἶναι μιὰ καιγούργια ἢ π ο λ ο γ ι α, ποὺ νὰ χρησιμοποιῇ τὴν δρολογία ἄλλων θοησκειῶν, γιὰ νὰ καταστήσωμε σαφῆ τὴν νέα ἀλήθεια ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

«Δὲν ὑπάρχει τίποτε πιὸ ἀποκρουστικὸ στὸν εἰκοστὸ αἰῶνα ἀπὸ τὸν πολιτιστικὸ τοπικισμό. Πολλοὶ ιεραπάστολοι ἀποτυγχάνουν γιατὶ «ἀγαποῦν» τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ δὲν τοὺς πολυσημπαθοῦν».

«Ἄσ προσπαθήσωμε νὰ συλλάβωμε τὸ νόημα τοῦ «καταλλαγέντος» κόσμου. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ εἶναι πολὺ τολμηρότεροι, δταν διεκδικοῦντα πάντα γιὰ τὸν Θεό».

ὁ χρόνος ἦταν πάντοτε τόσον ἀνεπαρκής, γιὰ ὅλα ὅσα εἶχαμε νὰ ἀναλύσουμε. Δὲν μπορέσαμε ἵσως νὰ καταγράψουμε στὸ χαρτὶ ὅσα προσωπικὰ ἀποκομίσαμε, ἀλλὰ κάθε ἔνας ἀπὸ μᾶς ἀπέκτησε διαθύτερη ἀντίληψη τοῦ συγχρόνου ἀποθρησκευτικοποιημένου κόσμου καὶ διεφύτισε τὴν χριστιανική του πίστη μὲ τρόπους, ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ξεχάσουμε καὶ ἵσως νὰ ἀναλύσουμε.

3. Δὲν εἴμαστε οὔτε αισιόδοξοι: οὔτε ἀπαισιόδοξοι γι' αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν πορεία «ἐκκοσμικεύσεως». Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ κριθῇ ἀπλῶς μὲ τὸ κριτήριο τοῦ τί προσφέρει στὴν Ἐκκλησία. Αὐτὸ ἔννοοῦμε, δταν λέμε, δτι ὁ ἐκσυγχρονισμὸς αὐτῆς δίδει δυνατότητες μᾶς γέας ἐλευθερίας καὶ νέας αἰχμαλωσίας καὶ δουλείας γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν ἔχουμε ἀμφιβολία, δτι δημιουργεῖ ἔνα κόσμο στὸν ὃποιο εἶναι εὔκολο νὰ ξεχάσῃ κανεὶς τὸν Θεό, νὰ ἐγκαταλείψῃ ὅλες τὶς πατροπαράδοτες θρησκευτικὲς συγήθειες καὶ συγχρόνως νὰ κάσῃ κάθε αἰσθησι νοήματος καὶ σκοποῦ στὴ ζωὴ. Ἀκόμη διμως εἴμαστε τελείως πεπεισμένοι δτι δὲν εἶναι ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀναζητῇ τὴν σκοτεινὴ πλευρὰ καὶ νὰ προσφέρῃ τὸ Εὐαγγέλιο σὰν ἀντίδοτο στὴν ἀπογοήτευσι. Πιστεύουμε δτι αὐτὴ τὴ στιγμὴ οἱ Ἐκκλησίες μᾶς χρειάζονται πολὺ περισσότερο ἐνθάρρυνσι νὰ προχωρήσουν στὴν μάχη παρὰ νὰ ἔγημερωθοῦν γιὰ τοὺς κινδύνους της. Δὲν μᾶς ωφελεῖ νὰ μιλοῦμε ἀπλῶς γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ἀφθονίας καὶ εὐημερίας, τῶν ἀπλῶν διασκεδάσεων κ. ο. κ. σὲ κείνους ποὺ κάμπτονται κάτω ἀπὸ δάρη, ποὺ ἐμεῖς ποτὲ δὲν σηκώσαμε. Γι' αὐτό, θέλουμε οἱ ἀπόφεις μᾶς νὰ εἶναι παρορμητικές, νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς ἐπείγουσες ἀνάγκες, ἀκόμα καὶ μὲ κίνδυνο νὰ φανοῦν μογόπλευρες.

4. Πιστεύουμε δτι οἱ Ἐκκλησίες μᾶς σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἔχουν ἐκκοσμικεύθη, ἔχουν γίνει δηλαδὴ ἔνα τμῆμα τῆς ζωῆς, χωριστὸ ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη, ἡ ἔχουν πολὺ συχνὰ ἀφομοιωθῆ προσπαθώντας νὰ τὴν καλλιτερεύσουν. Πιστεύουμε δτι ἔχει ἔλθη ὁ καρδὸς οἱ Ἐκκλησίες, σὰν ἰδρύματα, νὰ προχωρήσουν καὶ νὰ συγαντήσουν τοὺς λαϊκούς, ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκονται, μὲ σ α στὸν σύγχρονο ἀποθρησκευτικοποιημένο κόσμο. Πιστεύουμε δτι ἡ βιβλικὴ μᾶς μελέτη μᾶς ἔδειξε πώς, «ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ προσληφθῇ, δὲν μπορεῖ νὰ λυτρωθῇ» καὶ δ.τι, δπως δ Κύριος ἀνέλαβε τὴν σάρκα μᾶς, ἔτοι καλεῖ τὴν Ἐκκλησία Του νὰ ἀναλάβῃ τὸν σύγχρονον ἀποθρησκευτικοποιημένο κόσμο. Αὐτὸ εἶγαι εὔκολο νὰ τὸ πῆ κανεὶς

ἀλλὰ ἀπαιτεῖ θυσίες γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ.

‘Η πορεία τοῦ «έκσυγχρονισμοῦ», τῆς «έκκοσμικεύσεως».

5. Ὁ «έκσυγχρονισμός», «έκκοσμικεύσις» ἐμφανίζεται σὰν ἔπαναστατικὴ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ χειραφετηθῇ ἀπὸ κάθε σχῆμα ἔξαρτήσεως. Αὐτὸς συμβάίνει μὲ διαφορετικὸ τρόπο καὶ ρυθμὸ σὲ ποικίλες χῶρες τοῦ κόσμου. Σ’ αὐτὴν τὴν δυναμικὴν κατάστασι τὸ πεπρωμένο τῶν ἀνθρώπων κυμαίνεται μεταξὺ μιᾶς μεγαλυτέρας ἐλευθερίας καὶ μιᾶς νέας δουλείας. Ἀραγε θὰ διαλέξῃ τὴν χειραφέτησι, ποὺ εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν διδασκαλία τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἡ τὴν ἀνταρσίαν ἔναντιον τοῦ Πλάστου του, ἡ δποία τὸ μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ κάνῃ εἶναι νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωὴν του; Σὰν χριστιανοὶ ἔχουμε ἐμπλακῆ μὲ δλη τὴν ἀνθρωπότητα στὴν πορεία τοῦ ἐν λόγῳ «έκσυγχρονισμοῦ» καὶ στὸ δίλημμα αὐτό, ποὺ δὲν παρουσιάζεται μιὰ φορά, ἀλλὰ ἔπανειλημένως.

6. Γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν χριστιανικὴν μας ἀποστολὴν αὐτὴν τὴν ὥρα, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ καταλάβουμε τὸν σύγχρονο ἀποθρησκευτικοποιημένο κόσμο. Εἰς τὰ ἔξης θέματα περιεστράφη ἡ συζήτησίς μας.

7. (1) Ὁ ἀνθρωπὸς ἀσκεῖ ἔνα συγεχῶς αὐξανόμενο ἔλεγχο ἐπὶ τῆς φύσεως διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς. Γιατὶ αὐτὸς τὸ ἀποκαλούμενο «έκκοσμικεύσι»; Διότι δίγει στοὺς ἀνθρώπους ἐλπίδες γιὰ τὴν ἀπόλαυσι αὐτοῦ τοῦ κόσμου, πολλὲς ἀπὸ τὶς δποίες μποροῦν δλο καὶ περισσότερο νὰ πραγματοποιηθοῦν. Πιθανῶς δρισκόμαστε ἀκόμη μόνο στὸ ξεκίνημα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῆς γνώσεως, ἡ δποία αὐξάνει μὲ ἐπικίνδυνη ταχύτητα. Στὴν διλικήν μας μελέτη εἰδαμε ἀρκετὰ πράγματα πάνω σ’ αὐτὴν τὴν ἀποψί τῆς ἔκκοσμικεύσεως.

8. (α) Ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως εἶναι σκοπὸς δοσμένος ἀπὸ τὸν Θεό. Γιατὶ τότε οἱ χριστιανοὶ φαίνεται νὰ ἔχουν τόσο πολλοὺς δισταγμούς; Δὲν μποροῦμε νὰ δοῦμε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ σὲ δ, τι συμβαίνει στὶς ἡμέρες μας; Ναί, ἀλλὰ ὑπάρχει ἀκόμα ἔνα συζητήσιμο σημείο. Ὁ ἀνθρωπὸς ἔχει μάθει νὰ κυριεύῃ τὴν φύσι, ἀλλὰ τὸ κατώρθωσε αὐτὸς ἐν μέρει συγκατατιθέμενος νὰ ἔχῃ τὴν γνῶσι τῆς φύσεως ἐπὶ τῇ δάσει συσχετίσεων καὶ δρων καθαρῶς φυσικῶν. (β) Κάθε θρησκεία ποὺ εἶναι μιὰ προσπάθεια ἐλέγχου τῆς φύσεως διὰ τῆς εὐαρεστήσεως θεῶν τῆς φύσεως δὲν ἔχει μέλλον. Τὸ χριστιανικὸν δόγμα περὶ δημιουργίας εἶναι τελείως διαφορετικό. Οἱ συγγραφεῖς, ποὺ ἀρχισαν νὰ τὸ ἐκφράζουν αὐτὸς στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ἥσαν ἀνθρωποι οἱ δποίοι γνώρισαν ἡδη τὸν Θεόν στὴν ἀνθρώπινη ἴστορία. Ὁ κόσμος εἶναι πγευ-

ματικός, διότι ὁ Θεός τὸν ἐδημιούργησε. Ἄλλὰ εἶναι εὐρέως διαδεδομένη ἡ ἐσφαλμένη θρησκευτικότης, ἡ δποία διαχωρίζει τὸ θεῖο ἀπὸ τὸ «κοσμικό» μ’ ἔνα τρόπο ποὺ εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὸ χριστιανικὸ δόγμα τῆς δημιουργίας. Ἡ πορεία τῆς «έκκοσμικεύσεως» μᾶς βοηθεῖ νὰ δοῦμε ὅτι δὲ οὐλικὸς κόσμος εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὃ τόπος δποὶ καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ παίξουν τὸν ρόλο τους στὸ συνεχιζόμενο ἔργο του. (γ) Παραγκονισμένοι λαοὶ καὶ ἔθνη ἀφυπνίζονται σ’ ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, γιὰ νὰ ἀπαιτήσουν μερίδιο ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς φύσεως, οἱ δποίοι ἐπὶ τόσους αἰώνες ὑπῆρχαν ἀποκλειστικὲς καὶ ἀλλαζονικὰ ἐπιδεικτικὲς κτήσεις ὠρισμένων ἐθνῶν, καὶ προνομιούχων ὅμαδων. Ὁ «έκσυγχρονισμὸς» παρέχει στοὺς ἀνθρώπους τὰ ἰδεολογικὰ καὶ τεχνικὰ δπλα γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὶς φιλοδοξίες τους. Αὐτὴν ἡ καινούργια δυναμικὴ ἔχουν δετερώνει πρωτεῖα καὶ ἐκμεταλλεύσεις τοῦ παρελθόντος. Μὲ ταπειγοφροσύνη ὁ ἀνθρωπὸς μπορεῖ νὰ ὑπεργικήσῃ τὰ ἀδικήματα τοῦ παρελθόντος μέσω μιᾶς δικαίας κατανομῆς τῶν καρπῶν καὶ τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς φύσεως.

9. (2) «Έκσυγχρονισμός» σημαίνει ἐπίσης ἔλεγχον τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ του περιβάλλοντος καὶ τῆς ἰδιωτικῆς του ζωῆς. Αὐτὸς ὁ ἔλεγχος ἀσκεῖται διὰ τῆς γνώσεως τῆς φύσεως καὶ τῆς κοινωνίας. Εἶναι μάταιο νὰ ὑποτιμήσουμε τὴν ἔκτασι, τὴν δποία οἱ ἀνθρωποὶ μποροῦν νὰ δύσουν σ’ αὐτὸν τὸν ἔλεγχον. Ἐκτὸς τῆς φύσεως ὁ ἀνθρωπὸς ἔχει δημιουργήσει ἔνα εἰδος «δευτέρας φύσεως» ἔνα κόσμο κοινοτήτων, ἰδρυμάτων καὶ τεχνικῆς, διὰ τῶν δποίων οἱ ἀνθρωποὶ ζοῦν καὶ ἀπὸ τὰ δποία εἶναι πολὺ περισσότερο ἔκδηλα ἔξηρτημένοι, ἀπὸ δ, τι εἶναι ἀπὸ τὴν φύσι.

10. Η πορεία τοῦ «έκσυγχρονισμοῦ» καταργεῖ τοὺς ἴστορικοὺς περιορισμοὺς φυλῆς, τάξεως, ἐθνικότητος καὶ ἐπαγγέλματος. Οἱ ἀνθρωποὶ ἔλευθερώνογεται ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς διαχωρισμοὺς τῶν τάξεων καὶ ἐπομένως κατ’ ἀρχὴν κάθε ἀνθρωπὸς εἶναι ἔλεύθερος νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν προσωπικὴν συνεισφορὰ καὶ δημιουργία. Κάθε ἀνθρωπὸς εἶναι πλασμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατ’ εἰκόνα Του μὲ ἀπειρες δυνατότητες χρησιμοποιήσεως τῆς ἔλευθερίας του, γιὰ νὰ ἔκπληρωσῃ τὸ θεῖον θέλημα.

11. Στὶς μέρες μας οἱ ἀνθρωποὶ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὴν τυραννία τῶν ἀδίκων κοινωνικῶν διαδαθμίσεων. Κάγουν συειδητὴ προσπάθεια, γιὰ τὴν ἀνακατάταξιν τῆς κοινωνίας κατὰ τρόπον ποὺ νὰ ἐπιτρέπῃ μιὰ περισσότερο ἀνθρώπινη ἴκανοποίησι στὰ ἀτομά καὶ τὶς κοινότητες.

12. Τὰ σύγχρονα «κοσμικὰ» σχήματα ἔχουν ἔνα θεόσδοτο λειτούργημα, νὰ ὑπηρετοῦν τοὺς

ἀνθρώπους φέροντάς τους σὲ καινούργιες σχέσεις πρὸς χάριν τῆς παραγγῆς, παιδείας ἢ πολιτικῆς ισχύος. Τὰ σχήματα αὐτὰ ἀρνοῦνται τὸν σκοπόν τους, δταν ἔξυπηρετοῦν ἑαυτὰ ἢ δταν μετατρέπουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀντικείμενα ἢ ἀπλὰ μηχανικὰ ἔξαρτήματα. Καινούργιες δυνάμεις στὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων καὶ εὐρεῖς δργανισμοί, μέσα στοὺς ὅποιους ἀσκοῦνται, δημιουργοῦν γένες εὐκαιρίες, τόσο γιὰ τὴν ἔξυπηρέτησι, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἐκμετάλλευσι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὰ δύο συμβαίνοντα στὸν κόσμο μας. Ἡ μάχη γιὰ δικαιοσύνη στὰ ἄτομα καὶ τὶς μειούστητες δὲν ἔχει τελειώσει καὶ οἱ χριστιανοὶ χρειάζεται νὰ ἐγωθοῦν μὲν δῆλους ἔκείνους ποὺ εἶναι προετοιμασμένοι νὰ λάθουν μέρος σ' αὐτήν.

13. Ἡ τεχνικὴ ἀνάπτυξις τῶν μέσων ἐπικοινωνίας καὶ μεταφορᾶς ἔχει φέρει τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ δῆλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου σὲ στενὴ σχέση μεταξύ τους. Ὁ σύγχρονος τεχνικὸς πολεμικὸς ἔξοπλισμὸς ἔχει δόδηγήσει ἀναγκαστικὰ τοὺς ἀνθρώπους σὲ μιὰ ἀλληλοεξάρτησι, χάριν τῆς λδίας τους ὑπάρξεως. Αὐτές οἱ ἔξελίξεις μᾶς ὑπενθυμίζουν ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει δημιουργήσει τὸν κόσμο μὲν ἕνα συγκεκριμένο προορισμό. Ἡ καινούργια αὐτὴ ἀντίληψις παγκοσμίας ἀλληλοεξάρτησεως καλεῖ τὴν Ἐκκλησία σὲ μιὰ μεγαλύτερη οἰκουμενικὴ εὐθύνη.

14. Αὐτές οἱ τελευταῖς τέσσαρες παράγραφοι δημιοῦν γιὰ τέσσαρες περιοχές, στὶς δόποις οἱ ἀνθρώποι ἀγαλητοῦν νέους τρόπους ἰκανοποιήσεως. Εἶναι χαρακτηριστικὸς τῆς ἔξελίξεως τῆς «ἐκκοσμικεύσεως», τοῦ «ἐκσυγχρονισμοῦ», ὅτι ώρισμένοι τοιεῖς τῆς ζωῆς, ποὺ ἔχουν μιὰ σχετικὴ ἀρμονία στὶς μεταξύ τους σχέσεις, σὲ μιὰ θρησκευτικὴ θεώρησι τῆς ζωῆς ἀπομακρύνονται καὶ δικαίας ἀναπτύσσεται χωριστά. Γι' αὐτὸν τόσο πολὺ ἀνθρώποι αισθάνονται τὸ βάρος τοῦ ἀγικανοποίητου καὶ τῆς ἐλλείψεως νοήματος. Ἡ καταλλαγὴ τῶν ἀνθρώπων μὲν τὸ Θεό καὶ μεταξύ τους πρέπει στὶς μέρες μας νὰ συμπεριλάβῃ δχι μόνο πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ θεσμούς, ἰδρύματα καὶ τὴν ἐθνικὴ καὶ διεθνὴ ζωή. Αὐτὴ ἡ καταλλαγὴ καὶ συμφιλίωσις εἶναι ἔνα τμῆμα τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ, στὸ δόποιο μᾶς καλεῖ νὰ λάθωμε μέρος. Αὐτὸν μπορεῖ νὰ σημαίνῃ χριστιανικὴ μαρτυρία ἐντὸς καὶ πρὸς τὰ δυνατὰ σύγχρονα σχήματα καὶ συγκροτήματα. Μπορεῖ νὰ σημαίνῃ ἐπαγαστικὴ διαμαρτυρία, ἐπίσης μπορεῖ νὰ σημαίνῃ δραστηρία προσπάθεια γιὰ νὰ δημιουργηθῇ ἔνα πολιτικὸ σχῆμα, τὸ δόποιο δὲν τοποθετεῖ τὸν ἀνθρώπῳ οὔτε κάτω ἀπὸ τὴν συγκεντρωτικὴ δύναμι τῆς πολιτείας, οὔτε μεταξύ τῶν ἀνταγωνιζομένων διμάδων μιᾶς πολυμέρους στὴν σύνθεσι της κοινωνίας, ἀλλὰ δημιουργεῖ τύπους κοινότητος, ποὺ ἀκόμη δὲν πραγματοποιήθηκαν. Μπορεῖ ἀκόμη νὰ σημαίνῃ δημοιονητικὴ κακοπάθεια. Οποιαδήποτε καὶ ἀν εἶναι ἡ κατάστασί μας δὲ Θε-

ὸς ἐργάζεται. Όποιεσδήποτε καὶ ἀν εἶναι οἱ δυνατότητές μας θὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἔνας σταυρός. Όποιαδήποτε καὶ ἀν εἶναι ἡ ἐπιτυχία μας, θὰ ὑπάρχῃ ἡ δοκιμασία τοῦ Θεοῦ, γιὰ κάθε σύστημα, δημοιαδήποτε ἡ ἀποτυχία μας, θὰ ὑπάρχῃ ἡ συγγνώμη Του καὶ ἡ δική μας ἀθάνατη ἐλπίδα σ' Ἐκεῖνον.

Τὸ ἔργον τῆς Ἱεραποστολῆς

15. Ἀλλὰ τί εἶναι τὸ σχῆμα καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς σωτηρίας, τὴν δύοιαν δὲ Χριστὸς προσφέρει στοὺς ἀνθρώπους μέσα στὸν σύγχρονο ἀποθηρησκευτικοποιητένο κόσμο; Ἐμεῖς στὴν πόλι τοῦ Μεξικοῦ δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ πλησιάσουμε τὰ δρια αὐτοῦ τοῦ θέματος. "Ο, τι ἔχουμε ἀρχίσει νὰ βλέπουμε, δὲν εἶναι ἀκόμη ἔνα πλήρες δραμα, ἀλλὰ μερικὲς διαισθήσεις, ποὺ μᾶς δείχνουν τὴν κατεύθυνσι ποὺ πρέπει νὰ πάρουμε. Ἡ χριστιανικὴ μαρτυρία μετέχει στὴν κοινὴ ἀγωνία καὶ ἐλπίδα, ποὺ οἱ ἀνθρώποι δοκιμάζουν μέσα στὴν πορεία τῆς «ἐκκοσμικεύσεως». Αὐτὸν θὰ προκαλέσῃ ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις ἐκ μέρους τοῦ συγχρόνου κόσμου καὶ θὰ λά�ῃ τὰ σημεῖα τῆς ἀποφάσεως, ποὺ δὲ δίδιος δὲ Θεὸς ἔχει προοήσει διὰ μέσου αὐτοῦ τοῦ «ἐκσυγχρονισμοῦ». "Ἐτσι μποροῦμε νὰ προχωρήσουμε σὲ μιὰ διαθύτερη καταγένησι τῆς παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέσα στὸν κόσμο καὶ νὰ μεταδώσουμε τὸ Εὐαγγέλιον.

16. Τὸ πρότυπο ἐπομένως τῆς χριστιανικῆς ἀποστολῆς στὸ σύγχρονο κόσμο πρέπει νὰ εἶναι πρότυπο σθεναρᾶς ἀντιμετωπίσεως τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς μας. Τὸ σχῆμα τῆς πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν μορφὴ τοῦ διαλόγου, ποὺ χρησιμοποιεῖ τὴν σύγχρονη γλῶσσα καὶ τοὺς τρόπους σκέψεως, ποὺ διδάσκεται ἀπὸ τὶς ἐπιστημονικὲς καὶ κοινωνιολογικὲς κατηγορίες σκέψεως καὶ συναντᾷ τοὺς ἀνθρώπους στὶς λδιάτερες καταστάσεις τους.

17. Τὸ χριστιανικὸ μύνημα πρὸς τὸν ἀνθρώπῳ τοῦ συγχρόνου κόσμου δὲν εἶναι μόνον ἡ διακήρυξις ἐνδὸς ὑπερβατικοῦ Θεοῦ, δὲ δόποιος βασιλεύει ὡς Κύριος τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἡ διακήρυξις ἐνδὸς Θεοῦ Κυρίου τῆς παγκοσμίου ιστορίας, δὲ δόποιος ἔγινε ἀνθρωπός ἐν Χριστῷ. Ἡ θεότης του ἔχει γίνει θεατὴ μέσα στὴν ἀληθή ἀνθρωπίνη φύσι. Του, καθὼς «ἐκένωσε ἑαυτόν», γιὰ νὰ γίνει ἔνας ἀπὸ μᾶς, οὕτως ὥστε οἱ ἀνθρώποι νὰ μποροῦν νὰ διλογηθῶσυν τὰ ἔργα, γιὰ τὰ δόποια εἶχαν ἔξουσιοδοτηθῆ καὶ προικισθῆ ἀπὸ τὴν δημιουργίας.

18. Τὸ χριστιανικὸ μήνυμα πρὸς τὸν ἀνθρωπὸ τοῦ συγχρόνου κόσμου δὲν πρέπει μόνον νὰ ἐκφρασθῇ μὲ δρους μιᾶς θρησκευτικῆς ἐγδοστρεφείας, δὲ δόποια καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους ἔξι ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόσμο. Πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ μὲ δρους

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ

1. Τὸ περιβάλλον, ἡ γειτονιά, οἱ «πλησίον», ἐκεῖνοι ποὺ δρίσκονται κοντά μας, ποὺ ἔχουν συγεπῶς κάποια ἀξίωσι ἀπὸ μᾶς, πρέπει νὰ προσδιορισθοῦν σήμερα ὅχι μόνον ἐπὶ τῇ δάσει τῆς τοπικῆς διαμονῆς. Στὸν συγεχῶς κινούμενο κόσμο μας ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων προσκρούει καὶ πλέκεται ἡ μία ἐπάνω στὴν ἄλλη μέσα σὲ μιὰ αὐξανομένη ποικιλία «κόσμων». Ἐτσι π. χ. στὶς σύγχρονες πόλεις καὶ τὰ προάστεια συχνὰ ἔχουμε λιγότερες ἐπαφὲς καὶ σχέσεις μὲ ἐκείνους ποὺ κατοικοῦν κοντά μας, παρὰ μὲ ἐκείνους μὲ τοὺς ὅποιους γνωριζόμενοι σὲ ἄλλους κύκλους, ὅπως π. χ. τῆς ἐργασίας, τῆς διασκεδάσεως ἡ τῆς πολιτικῆς.

2. Η ποικιλία καὶ ἡ συγεχής ἐναλλαγὴ αὐτῶν τῶν ὅλο καὶ σημαντικωτέρων «πλησίον», δίδει καινούργιες διαστάσεις στὸ ἔργο τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας. Υπαγορεύει τὴν ἀνάγκη καινούργιων μορφῶν ἐνορίας, χριστιανικῆς κοινότητος. Υπογραμμίζει τὴν ἀνάγκη νὰ ἀποκαλύψουμε τὴν οὐσιαστικὴν ἑνότητα τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐν σχέσει μὲ τὴν μεταβλητὴν ποικιλία τῶν συγχρόνων κοινοτήτων. Αὐτὴ καὶ σχετικοὺς μὲ τὸ ἐδῶ καὶ τὸ τώρα, σὰν ἀποκατάστασι τῶν καθ' ὅλου σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου, σὰν ὀλοκλήρωσις τοῦ προσώπου ἐν Χριστῷ, τοῦ «καινοῦ ἀνθρώπου» ποὺ συμφιλιώνει τοὺς ἀνθρώπους ἐν ταυτῷ μεταξύ τους καὶ μὲ τὸν Θεόν. Αὐτὸς εἶγαι ὁ φιλάνθρωπος Θεός, ὅντας συγχρόνως ὁ φιλάνθρωπος πλησίον μας.

19. Τὸ χριστιανικὸν μύνημα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔφορῷ μόνον τὰ ἀτομα, ἀλλὰ ἐπίσης τὴν δασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶγαι προσορισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος ὡς συνόδου. Τὸ χριστιανικὸν μήνυμα μας λυτρώνει, γιὰ νὰ ὑπηρετοῦμε τὸν πλησίον μας. Ἐλευθερωμένοι ἀπὸ μὰ ἐγωστικὴν ζωὴν, μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια μᾶς ἔχει δώσει στὴν πορεία τοῦ «ἐκσυγχρονισμοῦ», ἔτσι ὥστε νὰ μὴν διλάπτουμε τοὺς ἔαυτούς μας καὶ τοὺς ἄλλους. Τὰ τεχνικὰ ἐπιτεύγματα, ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις, ὁ χρόνος τῆς ψυχαγωγίας καὶ ἡ δύναμις τῶν διαφόρων συγκροτημάτων καὶ σχημάτων ἀποκτοῦν τὸ ἀληθινό τους νόημα, ὅταν τίθενται στὴν ὑπηρεσία τῶν ἀλλων.

20. Τὸ χριστιανικὸν μύνημα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ συγχρόνου ἀποθρησκευτικοποιημένου κόσμου καλεῖ τοὺς χριστιανοὺς ὅχι νὰ δημιουργήσουν κλειστές, ἀποκλειστικὲς μειονότητες, ὅλλα νὰ εἶναι ἡ «ἀπαρχή», ἐκεῖνοι ποὺ ζοῦν μιὰ ζωὴ μαρτυρίας καὶ διακονίας χάριν τῆς ὅλης κοινωνίας, οὕτως ὥστε νὰ σχηματίσουν πυρήνα

θημεριγά καθιστᾶ περισσότερο ἐπουσιώδεις τὶς δριμολογικές μας διαιρέσεις, ποὺ διασπούν τὴν ὑφισταμένη ἑνότητα τῶν ἀνθρώπων σ' αὐτὲς τὶς φυσικὲς κοινότητες.

Μαρτυρία.

3. Σὲ ὅλες τὶς ἐποχές ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ εἶναι τὸ «σημεῖον», ποὺ δείχνει τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ ὅλη Του τὴν δημιουργία. Αὐτὸς τὸ ἀναλλοίωτο κάλεσμα μέσα στὸν μεταβαλλόμενο κόσμο, ἐκφράζεται στὴν θείαν Εὐχαριστία, στὴν ὅποια ἡ ἀπολύτρωσις ὅλου τοῦ κόσμου, ἡ δοθεῖσα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ προσφέρεται συγεχῶς ὑπὲρ τοῦ κόσμου καὶ πρὸς τὸν κόσμο. Ἐτσι, ἐὰν ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι τὸ σημεῖον τοῦ λυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ, ἡ λυτρωτικὴ τῆς πραγματικότης εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ φανερὴ μέσα στὸν διεσπασμένο κόσμο τοῦ συγχρόνου περιβάλλοντός μας. Ὁταν, λοιπόν, Νέγροι, Πορτορικανοὶ καὶ Ἀγγλοσάξωνες μεταλαμβάνουν ἀπὸ κοινοῦ κατὰ τὴν θείαν Εὐχαριστία σὲ μιὰ ἐκκλησία τοῦ ἀνατολικοῦ Χάρλεμ, γίνεται σαφής ἡ ἀληθινὴ ἐγκό-

τῆς οἰκογενείας τοῦ Θεοῦ σὲ κάθε χώρα καὶ ἀνάμεσα σὲ κάθε ὄμάδα ἀνθρώπων.

21. Αὐτὴ ἡ ἀντίληψις τῆς ιεραποστολῆς μέσα στὸν σύγχρονο ἀποθρησκευτικοποιημένο κόσμο, ἔχει πολλὲς ἀμεσες ἐφαρμογές, ὅπως π. χ. ἡ πληρεστέρα συμμετοχὴ λαϊκῶν στὴν παγκόσμιο ιεραποστολή, (καθὼς ἐδηλώθη στὴν ἔκθεσι τῆς Ἐπιτροπῆς μαρτυρίας εἰς Νέο Δελχί, ἀλλὰ ποὺ χρειάζεται ἀκόμη νὰ τονισθῇ). Αὐτὸς ὁ καινούργιος κόσμος ζητεῖ μεγαλύτερη ἀνάμειξη μέσα στὴν οἰκουμενικὴ ζωὴ ἐκ μέρους τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἄλλα ζητήματα, ὅπως τὸ ἀληθινὸν νόημα καὶ ὁ τύπος τῆς λατρείας στὶς σύγχρονες συνθήκηες, παραμένουν ἐντελῶς ἀγοντὰ καὶ θὰ ἀπαιτήσουν ἐκτενέστερη μελέτη καὶ πειραματικὴ πρᾶξι. Ἐάν πάρουμε στὰ σοβαρὰ τὴν θέσι τῶν ἀνθρώπων στὸ σύγχρονο κόσμο καὶ ἀντιληφθοῦμε ὅτι ἡ ιεραποστολὴ πρέπει νὰ λάβῃ χώραν μὲ σα σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, τότε τὰ ἐκκλησιαστικὰ καθὼς καὶ τὰ ιεραποστολικὰ σχήματα θὰ χρειασθή νὰ ὑποστοῦν ριζικὴ ἀλλαγή. Ἐάν δὲν ὑποταχθοῦμε στὸ στοργικὸν χέρι τοῦ Θεοῦ ἀσφαλῶς θὰ δεχθοῦμε τὴν τιμωρία Του. Διέτι η Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἶγαι φορεὺς ἐλπίδος στὸν κόσμο καὶ ὁ Θεός τῆς ἔχει ἐμπιστευθῆ αὐτὸ τὸ δῶρο πρὸς χάριν τοῦ κόσμου.

22. Συγκεντρωμένοι, ἐδῶ στὸ Μεξικό, τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων ζητοῦμε μὲ πόθῳ τὴν ἔλευσι Ἐκείνου, ποὺ «ποιεῖ τὰ πάντα καινά».

σμια σημασία τοῦ γεγονότος. Είναι τὸ «σημεῖον» τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ νὰ δημιουργῇ ἔνα «καὶ γὸν ἀνθρώπῳ» μέσα ἀπὸ τὴν διασπασμένη σύγχρονη ἀνθρωπότητα.

4. Η ἔμφασις ἔχει σωστὰ τοποθετηθῆ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς λυτρωτικῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου καὶ τῶν τρόπων ζωῆς τῶν χριστιανῶν στὶς ξεχωριστές κοινότητές τους.

Ἡ ἀνάγκη νὰ μαρτυρήσουμε καὶ κηρύξουμε τὴν ἀνακαίνιστικὴ δύναμι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐκδηλώνεται στὴν κοινότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, είναι ἔνα κάλεσμα γιὰ τὸ δόποιο χρειάζομεθα συνεχῆ μόδιμησιν. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν θὰ ἔπειπε νὰ μᾶς κάνῃ νὰ παραβλέψωμε τὸ γεγονός, διὰ τοῦτο διακονώντας στὴν κοινότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, είναι ἔνα κάλεσμα στὶς ξεχωρισμένων, χριστιανικῶν κοινοτήτων.

Μερικὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν μποροῦσαν νὰ δεχθοῦν αὐτὴ τὴν πρότασι καὶ προέτειγαν τὴν ἑξῆς μετατροπή:

«Ἄλλὰ δὲν θὰ ἔπειπε νὰ μᾶς κάνῃ νὰ παραβλέψουμε τὸ γεγονός διὰ τοῦ Θεοῦ ἐργάζεται ἐπίσης καὶ μέσα στὴν δραστηριότητα τῶν συγχρόνων κοσμικῶν δργανώσεων».

Ἡ συζήτησις ἥγειρε ἔνα θεολογικὸ πρόβλημα, ποὺ παρέμεινε ἀλιτο. Ἡ συζήτησις ἐπανειλημμένως ἐστράφη στὸ θέμα τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ ἐντὸς καὶ διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας καὶ γενικώτερον ὅλων ἐκείνων ποὺ διὰ τοῦ Θεοῦ κάνει μέσα στὸν κόσμο, φαινομενικῶς ἀνεξάρτητα τῆς χριστιανικῆς κοινότητος. Μπορεῖ ἀρχαγέ τὸ γένος διάκρισις μεταξὺ τοῦ ἔργου τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λυτρωτικοῦ Του ἔργου; Ἐάν η ἀποκατάστασις καὶ συγδιαλλαγὴ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ διὰ μέσου κοσμικῶν δργανώσεων, ποία εἶναι η θέσις καὶ η σημασία τῆς πίστεως;

Ἐάν η Ἐκκλησία πρόκειται νὰ ἔμπλακῃ ὅλοσχερῶς μέσα στὸν κόσμο καὶ στὴν ἱστορία του, ποία εἶναι η ἀληθινὴ φύσις τοῦ διαχωρισμοῦ τῆς; Μπορέσαμε νὰ ἐκθέσουμε τὴν θέσιν καὶ τὴν ἀντίθεσιν σ' αὐτὴ τὴν συζήτησι, ἀλλὰ δὲν μπορέσαμε νὰ δουμε μέσα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὸν δρόμο μας πρὸς τὴν ἀλήθεια, ποὺ αἰσθανόμαστε διὰ εὑρίσκεται πέραν αὐτῆς τῆς διαλεκτικῆς. Πιστεύουμε ἀκόμη διὰ τὸν λαός οἱ προσπάθειες προσαρμογῆς τῶν σχημάτων σκέψεως τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν ἀντικειτώπισι τῶν μεγάλων διαφοροποίησεων, ποὺ συντελοῦνται στὸν κόσμο, θὰ εἶναι καταδικασμένες σὲ παράλυσι, ἔως ὅτου μπορέσουμε νὰ δροῦμε τὸν δρόμο πρὸς μία οὐσιαστικῶτερη κατανόησι τῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ κόσμου καὶ τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ.

5. Ἡ ὑπόμνησις διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστὸς,

ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὁ ἀγαπῶν καὶ ὁ πάντοτε παρὸν Κύριος πάνω καὶ μέσα σ' ὅλο τὸν κόσμο, δίδει μιὰ νέα ἔμφασι στὸ ιεραποστολικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Μᾶς ὑπενθυμίζει, διὰ πρέπει νὰ παρατηροῦμε καὶ προσέχουμε τὰ σημεῖα τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ μέσα στὶς κοινότητες τοῦ κόσμου. Ἐπομένως ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔπειπε νὰ ζητῇ τὸ χάρισμα νὰ ἐρμηνεύῃ τὶ συμβαίγει τώρα μέσα στὰ γεγονότα τῆς παγκοσμίου ιστορίας, ἐπὶ τῇ δάσει τοῦ ιδιαιτέρου ἔργου τοῦ Θεοῦ ποὺ βλέπουμε εἰς τὴν ιστορία τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Βίβλον γεγονότων. Καλούμεθα:

(α) Νὰ ἀναζητοῦμε ἐπίμονα ποὺ διὰ τοῦ Θεοῦ ἐργάζεται μέσα στὸν κόσμο.

(β) Νὰ πάρουμε τὴν ἐνσάρκωσι στὰ σοδαρά: Νὰ εἴμαστε «ὁ Χριστὸς γιὰ τὸν πλησίον μας» (Λούθηρος) διακονώντας καὶ ὑποφέροντας μὲ μιὰ οὐσιαστικὴ ἀνάμειξι στὸν στίδους τῶν ἀγώνων τοῦ κόσμου, δηλαδὴ μόνο σὰν ἄτομα, ἀλλὰ καὶ σὰν παλαιὰ καὶ νέα σχήματα τῆς χριστιανικῆς μας κοινότητος.

(γ) Μὲ λόγο καὶ πρᾶξι νὰ ἐρμηνεύουμε πρὸς χάριν τοῦ κόσμου τὴν λυτρωτικότητα καθὼς καὶ τὴν Κυριότητα τοῦ Χριστοῦ στὰ γεγονότα τοῦ καιροῦ μας.

Ἐκκλησιαστικὴ κοινότης (ἐνορία).

6. Ὁ αὐξανόμενος διαχωρισμὸς πολλῶν ὅψεων τῆς συγχρόνου ζωῆς ἀπὸ τὸ τοπικὸ περιβάλλον, τὴν «γειτονιά», ὅπου οἱ ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες ἔχουν σχηματισθῆ ἔδω καὶ τόσους αἰῶνες, θέτει μὲ δξύτατο τρόπο τὸ ἐρώτημα: Ποιὲς νέες ἀντιλήψεις τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐνορίας, τῆς χριστιανικῆς κοινότητος, καὶ ποῖα νέα ἐνοριακὰ σχήματα ἀπαιτοῦνται τώρα γιὰ τὴν χριστιανικὴ μαρτυρία εἰς τὰ διάφορα περιβάλλοντα τῆς συγχρόνου ζωῆς; Ἐφιστοῦμε τὴν προσοχὴ στὴν μελέτη (ποὺ γίνεται αὐτὸ τὸν καιρὸ ἀπὸ τὸ Π.Σ.Ε. μὲ θέμα:) «Ἡ ιεραποστολικὴ δομὴ τῆς χριστιανικῆς κοινότητος» (τῆς ἐνορίας) καὶ προτρέπουμε τὶς Ἐκκλησίες - μέλη γὰρ ἐγνωθοῦν στὸ ἐπειγόν ἔργον τῆς ἑξευρέσεως τῶν σχημάτων, ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὸ ιεραποστολικὸ χρέος στὸ δοποῖον σήμερα διὰ τοῦ Χριστὸς μας καλεῖ.

7. Ἐπειδὴ εἴμαστε «ὁ πορευόμενος λαὸς τοῦ Θεοῦ», ποὺ προχωρεῖ πρὸς τὸν «καὶ γὸν οὐρανὸν καὶ τὴν καινὴν γῆν» καὶ ἀγαζητεῖ νὰ ἀποτελῇ καὶ νὰ δείχνῃ τὰ σημεῖα τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ σχεδίου τοῦ Χριστοῦ γιὰ δλη τοῦ τὴν δημιουργία, εἶναι μέσα στὴν φύσι τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἶναι ἀνοικτὴ στὰ νέα ἐκεῖνα σχήματα ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν μαρτυρία μας περὶ τῆς Κυριότητος τοῦ Χριστοῦ μέσα στὰ μεταβαλλόμενα σχήματα ζωῆς τοῦ κόσμου. Ἐπειδὴ δὲ ἀνακαίνιστικὴ δύναμις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος εί-

ναι ένεργός μέσα στήν Ἐκκλησία, θὰ ἔπειπε γὰ εἴμαστε ἔτοιμοι γιὰ τὶς ἀπαιτούμενες ἀλλαγὲς στὰ σχήματα τῆς ἱεραποστολικῆς μας ζωῆς.

Ἐπειδὴ τὸ Ἀγιον Πνεῦμα εἶναι ὁ δοτὴρ μετανοίας καὶ νέας ζωῆς, οἱ χριστιανοί, που ὑφίστανται τὸν φυσικὸ πειρασμὸ γὰ προσκολληθοῦν σὲ παρελθόντα σχήματα ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, τὴν ὥρα ποὺ ἔχουν χάσει πιὰ τὸ γόνημα καὶ τὴν δύναμι τους θὰ ἔπειπε γὰ εἶναι ἀνοικτοὶ στὸ χάρισμα τῆς ἀνακαίνισεως, μὲ ἔνα τρόπο ἄγνωστο στὸν κόσμο.

8. Θὰ εἴχαμε γὰ προτείνουμε μερικοὺς ἀπὸ τοὺς τύπους τῶν σχημάτων ποὺ χρειάζονται σήμερα:

α) «Ομάδες», «Κύτταρα», (ποὺ ἵσως γίνουν νέες μορφὲς ἐνορίας) τῶν δποίων τὰ μέλη θὰ συναντῶνται στὰ ἴδιαίτερα περιβάλλοντα (τὶς κοινότητες ποὺ δημιουργοῦν οἱ κοινωνικὲς συνθῆκες), δπως π.χ. οἱ κατὰ τόπους κοινότητες, οἱ ἐμπορικὲς ἐνώσεις, ἡ πολιτικὴ ζωὴ, οἱ ἐπιχειρήσεις. Μόνο μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο μποροῦν οἱ ἀνθρωποὶ γὰ ἀκούσουν τὸν Λόγο καὶ γὰ ζήσουν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφωσύνη στὸ χῶρο, δπου οἱ ἀνησυχίες τους καὶ οἱ ἐλπίδες τους συναντῶνται καὶ ὅπου πραγματοποιοῦνται οἱ οὖσιαστικές τους ἀποφάσεις. Θεολογικὸς στοχασμὸς πρέπει γὰ ἀναπτυχθῇ ἐπάνω στὰ σημεῖα ποὺ ἀπαιτεῖται η ὑπακοὴ μας στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

6) Τύποι χριστιανικῆς κοινότητος (ἐνορίας), ποὺ ἕπεργοῦν αὐτὲς τὶς εἰδικὲς περιοχὲς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ μαρτυροῦν τὴν δύναμι τοῦ Χριστοῦ γὰ δημιουργήση μιὰ νέα ἀνθρωπότητα, ποὺ καταργεῖ τὴν διάκρισι τάξεων, πολιτισμοῦ, συμφερόντων, ποὺ τόσο συχνὰ χαρακτηρίζει τὰ ἴδιαίτερα «περιβάλλοντα». «Ἔτσι π.χ. μιὰ ἐνορία, σ' ἔνα ἔχεχωριστό, διοισογενοῦς πληθυσμοῦ προάστειο τῆς N. Υερσένης (Η.Π.Α.), δπου δλοὶ οἱ κάτοικοι εἶναι λευκοὶ μεσαίας τάξεως, καλεῖται γὰ δρῆ ἔνα τύπο ἐνοριακῆς ζωῆς, δπου γὰ καταργῇ τὶς διακρίσεις φυλῆς, τάξεως καὶ μορφώσεως.

γ) Σχήματα ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, τὰ δποῖα γὰ ἀνταποκρίνωνται στὰ ζωτικὰ ρεύματα τῆς συγχρόνου ζωῆς, δπου ὑφαίνονται τὰ γήματα τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. «Ἔτσι στὴν Λατινικὴ Ἀμερικὴ η Ἐκκλησία καλεῖται γὰ δρῆ σχήματα, τὰ δποῖα γὰ τὴν καταστήσουν ἵκανη γὰ δώσῃ τὴν μαρτυρία τῆς γιὰ τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ μιᾶς ἀπιστεύτου ἀφυπνίσεως τῶν μαζῶν στὴν προσπάθεια κατεδαφίσεως μιᾶς κακῆς κοινωνικῆς συνθέσεως — μιᾶς ἀφυπνίσεως η δποία ἀποτελεῖ θαυμαστὸν μεταστροφὴν ἀπὸ τὴν μοιρολατρία στὴν ἐλπίδα, ἀπὸ τὴν ραθυμία στὴν ἐπαναστατικὴ πρᾶξη καὶ ἀπὸ τὴν ὑποταγὴ στὴν ἀνταρσία. Ἐπίσης η Ἐκκλησία καλεῖται γὰ δρῆ τὰ σχήματα τὰ δποῖα θὰ καταστήσουν ἵκανούς τους λαϊκούς γὰ προετοιμασθοῦν καὶ γὰ ἀσκη-

θοῦν γιὰ τὴν μαρτυρία τοῦ Χριστοῦ, τὴν δποῖαν καλούνται γὰ δώσουν μεταβαίνοντες σὲ ἄλλες χῶρες γιὰ ὑποθέσεις κυβεργητικές, διοικητικές καὶ ἐκπαιδευτικές καὶ λαμβάνοντας μέρος στὴν ἀνάδυσι τῆς κοινωνίας τοῦ καιγούργιου κόσμου. Αὐτὰ τὰ δύο παραδείγματα δείχνουν τὴν σημασία τῶν ἀληθειῶν, ποὺ ἀρχίζουμε γὰ ἀνακαλύπτουμε ἐκ νέου — δτι η Ἐκκλησία πρέπει γὰ ἔξοπλίζῃ τὰ μέλη της γιὰ γὰ γίνουν διάκονοι τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν κόσμο, καὶ δτι χρειάζονται γένα σχήματα ζωῆς ἐνοριακῆς γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι αὐτῆς τῆς κλήσεως.

9. Θὰ θέλαμε ἐπίσης γὰ τούσουμε καὶ πάλι τὴν ἀνάγκη ἐνότητος σ' αὐτὰ τὰ ἀναδυόμενα σχήματα ἱεραποστολικῆς μαρτυρίας. Ἱσως η μεγάλη ἔξομάλυνσις τοῦ δρόμου πρὸς τὴν ἐνότητα θὰ προέλθῃ μόνον, δταν οἱ διηγημένες κοινότητές μας ἀπὸ κοινοῦ ἀφήσουν κατὰ μέρος τὴν ἐσωστρεψὴ τους ζωὴ καὶ ἀναζητήσουν γὰ δροῦν ἐνότητα μαρτυρίας μέσα στὶς σύγχρονες ἀποθρητικοποιημένες κοινότητες τοῦ κόσμου. Καθὼς πληριάζουμε τὶς διάφορες ἐνότητες τῆς παγκοσμίου ζωῆς, ζητώντας γὰ μαρτυρήσουμε καὶ διακηρύξουμε τὴν Κυριότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ σχέδιό Του «γὰ ἀνακαιφαλαιώσῃ τὰ πάντα» ἐν ἑαυτῷ, η ἀνάγκη γιὰ ἐνότητα στὴν μαρτυρία μας γίνεται δλο καὶ περισσότερο σαφῆς. Γι' αὐτὸ ἐπισημαίνουμε στὶς Ἐκκλησίες - μέλη τὴν ἀνάγκη γὰ διερευνήσουν μὲ σπουδὴ τὶς δυνατότητες τοῦ προγράμματος τῆς «Ἐνιαίας Ἱεραποστολικῆς Δράσεως» ἔξετάζοντας τὶς συγκεκριμένως σημαίνει γι' αὐτὲς στὴν κατάστασι ποὺ δρίσκονται. Μόλις ἔχουμε ἀρχίσει γὰ διέπουμε τὶς ἐπιπτώσεις καὶ ὑποχρεώσεις τῆς συναισθήσεως δτι η ἱεραποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀφορᾷ μόνο τὶς τρεῖς ἡπείρους ἀλλὰ καὶ τὶς ἔξη.

10. Η Συγέλευσις τοῦ N. Δελχὶ ἔκανε λόγο γιὰ τὴν ἀνάγκη τῶν Ἐκκλησιῶν γὰ προχωρήσουν σὲ «ὑπεύθυνη τολμηρὴ ἐνέργεια» (responsible risk) καὶ γὰ εἶναι ἔτοιμες γὰ ἀντιμετώπισουν τὸν ἔγδεχόμενο θάνατο τῶν περασμένων σχημάτων, καθὼς τείνουμε πρὸς τὴν ἀληθινὴ ἐνότητα, ποὺ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ γιὰ μας. Θὰ θέλαμε γὰ τούσουμε τὴν ἀνάγκη γιὰ ὑπεύθυνη ριψοκινδύνη ἐνέργεια, στὴν ἀντιμετώπισι τοῦ προβλήματος τῶν μορφῶν ἐνορίας καὶ γενικώτερον χριστιανικῆς κοινότητος, ποὺ ἀπαιτοῦνται, ἐάν θέλουμε γὰ εἴμαστε ἀληθιγοὶ μάρτυρες Χριστοῦ στὸν σύγχρονο κόσμο. Η «τολμηρὴ ἐνέργεια», ποὺ καλούμεθα γὰ ἀναλάδουμε, μπορεῖ γὰ εἶναι «ὑπεύθυνος», ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε μείνει χωρὶς καθοδήγησι καθὼς ριψοκινδύνεύουμε σ' ἔνα μέλλον, ποὺ γιὰ μας εἶναι ἀδέσταιο. Ο Χριστὸς εἶναι δὲ Κύριος τοῦ μέλλοντος καὶ εἶναι μιὰ οὖσιαστικὴ ἀποφίς τῆς μαρτυρίας μας γι'. Αὐτὸν γὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴν ἀνάγκη ἀλλαγῆς χωρὶς ἀνησυχία καὶ ἄγχος.

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΗΣ. ΠΕΡΑΝ

ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

1. Ἡ αληθινή τοῦ Κυρίου μας.

Ο ἀναστὰς Κύριος ἐκάλεσε τοὺς μαθητὰς νὰ εἶναι μάρτυρές Του «ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς». Η προσπάθεια, ποὺ είχαν νὰ ἀντιμετωπίσουν, ήταν φοβερή. Η δική μας δὲν εἶναι λιγότερο φοβερή οὔτε λιγότερο ἐπείγουσα.

Ὑπάρχουν πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου, ὅπου τὸ Εὐαγγέλιο δὲν ἔχει ἀκόμη κηρυχθῆ.

Ὑπάρχουν πολλές περιοχές τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, στὶς δοποῖς δὲν ἔχει ἀναγνωρισθῆ η ἀπόλυτος Κυριότης τοῦ Χριστοῦ.

Ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων σ' ὅλο τὸν κόσμο, ποὺ εἶναι ἀποξενωμένα ἀπὸ τὴν χριστιανική πίστι.

Ἡ χριστιανικὴ μαρτυρία δὲν ἔγκειται σὲ μόνα τὰ λόγια, ἀλλὰ στὴ ζωή. Ὁλόκληρη η Ἐκκλησία καλεῖται νὰ δώσῃ τὴν μαρτυρία στὸν κόσμο καὶ νὰ τὸ κάνῃ σὰν μία ἐν Χριστῷ οἰκογένεια. Αὐτὸς ἀπαιτεῖ τὴν ὑπέρβασι ἐθνικῶν καὶ ὁμολογιακῶν συγδρων.

2. Ὑπέρβασις τῶν συνόρων.

Τὸ ιεραποστολικὸ σύνορο διατρέχει ὅλο τὸν κόσμο. Εἶναι η διαχωριστικὴ γραμμὴ μεταξὺ πίστεως καὶ ἀπίστιας, τὸ ἀδράτο σύνορο, ποὺ διασχίζει ὅλα τὰ σύνορα καὶ ἐμφανίζει τὴν οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία μὲ τὴν ἀρχικὴ ιεραποστολικὴ τῆς αληθίστη.

Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα σύνορα. Τὰ σπουδαιότερα ἀπ' αὐτὰ δρίσκονται σήμερα μεταξὺ ἐθνῶν καὶ φυλῶν, μεταξὺ θεολογικῶν καὶ πολιτιστικῶν διμάδων. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἔθνη ἔχουν ἀποκτήσει πρόσφατα τὴν ἀνεξαρτησία τους καὶ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν διαμόρφωσι τῆς προσωπικότητός των καὶ γιὰ ἔνα τρόπο ζωῆς καλλίτερο ἀπ' αὐτὸν ποὺ ὡς τώρα ἐγγέρισαν. Πιέζονται ἀνάμεσα στὶς παλαιές δυνάμεις (ποὺ πεθαίγουν) καὶ στὶς καινούργιες, ποὺ ἀγωνίζονται νὰ γεννηθοῦν. Τὸ Εὐαγγέλιο πρέπει νὰ κηρυχθῇ στοὺς ἀνθρώπους, ἐκεῖ ὅπου πράγματι ζοῦν. Αὐτὴ η ποικιλία ἐθνῶν καὶ διμάδων πρέπει νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ σὰν μέρος τῆς θημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ὅμως, λόγῳ τῆς ἀμαρτίας, τὰ σύνορα αὐτὰ γίνονται τρομερὰ φράγματα, ποὺ πρέπει νὰ ἐπεραστοῦν, ἐὰν θέλουμε ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἴναι ἀληθινὰ οἰκουμενική.

Οταν διασχίζουμε τέτοια φυσικὰ σύνορα γιὰ τὴν μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου, διαπιστώνουμε ὅτι οἱ διαιρέσεις τῶν Χριστιανῶν στὶς διάφορες παραδόσεις καὶ ὁμολογίες τους ὑψώνουν ἀλλα φράγματα, ποὺ πρέπει κατὰ κάποιον τρόπο νὰ

ξεπεραστοῦν, ἐὰν θέλουμε ὁ κόσμος νὰ προσέξῃ ἡ ἔστω καὶ νὰ ἀκούσῃ τὸ κήρυγμα τοῦ ἐν Χριστῷ Εὐαγγελίου. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ πονκίλες παραδόσεις μέσα στὴν Ἐκκλησία εἶναι ἐπίσης κατὰ κάποιαν ἔγγοιαν ταυτεῖον πολυμόρφων δώρων τοῦ Θεοῦ. Ἄλλα τὰ διάφορα δόγματα καὶ οἱ ιεραποστολικές τους δργανώσεις, λόγῳ τοῦ χωρισμοῦ, σκιάζουν καὶ ἀμαρτώνουν τὴν μαρτυρία τους. Ο κόσμος παρατηρεῖ τὶς διηγημένες Ἐκκλησίες, ἀκούει τὶς διάφορες ἀξιώσεις τους καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Λυτρωτής καὶ Ἀρχων Εἰρήνης. Επομένως καὶ αὐτὰ τὰ σύνορα πρέπει νὰ ξεπεραστοῦν, ἐὰν πρόκειται η μὲν αἱ πίστις νὰ κηρυχθῇ εἰς τὸν κόσμο. Μία κοινὴ ιεραποστολικὴ προσπάθεια γιὰ ὅλο τὸν κόσμο πρέπει νὰ ἀγαληφθῇ ἀπὸ ὅλες τὶς Ἐκκλησίες μὲ τὰ ποικίλα τους μέσα, ἐὰν θέλουμε ὁ κόσμος νὰ ἀκούσῃ τὸ Εὐαγγέλιο.

3. Ἀπόδοσις εὐχαριστιῶν

Μὲ εὐγνωμοσύνη ἀναγγωρίζουμε δσα ἐπετέλεσεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς ιεραποστολικῆς προσπαθείας τῶν δύο τελευταίων αἰώνων. Οσεσδήποτε καὶ δὴ ήταν οἱ ἀποτυχίες της, ἀποτελεῖ μὰ κατάθεσι μαρτυρίας γιὰ τὴν καθολικότητα τοῦ Χριστοῦ. Υπῆρξε τὸ δργανο, στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυσι τῆς Ἐκκλησίας ἀνὰ τὸν κόσμο, καὶ ἔχει ἀνοίξει τὸν δρόμο γιὰ τὴν ὑπέρβασι κάθε εἰδούς συγδρων. Επίσης μὲ εὐγνωμοσύνη ἀναγγωρίζουμε τὴν πρωτοπορειακὴ ἐργασία ὡρισμένων διεθνῶν καὶ διομολογιακῶν δργανώσεων, ὅπως τῆς X.A.N., τῆς X.E.N., τῶν Βιβλικῶν Ἐταιριῶν καὶ τῆς Παγκοσμίου Χριστιανικῆς Φοιτητικῆς Ομοσπονδίας (W.S.C.F.).

Οἱ ἐπιτεύξεις συνεργασίας στὸν τοιμέα τῆς οἰκουμενικῆς ιεραποστολῆς εἶναι ἀξιοσημείωτες. Οἱ Ἐκκλησίες διδάχθηκαν νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ δίδουν τὴν χριστιανικὴ μαρτυρία ἀπὸ κοινοῦ στὴν ἐκπαίδευσι, στὴν ιατρικὴ καὶ σ' ὅλα τὰ εἰδη τῆς ὑποθηραπειακῆς καὶ θρησκευτικῆς διακονίας. Ἀλλ' ἐπίσης η συνεργασία αὐτὴ ἐκδηλώθηκε στὴν θεολογικὴ ἐκπαίδευσι καὶ ἡ θεολογικὴ σκέψις καὶ διδασκαλία γίνεται ὅλο καὶ περισσότερο οἰκουμενικὴ παρὰ θεολογιακή.

Χαιρόμεθα γιὰ τὰ ἐπιτεύγματα δργανικῆς ἐνότητος Ἐκκλησιῶν διαφόρων παραδόσεων στὶς ιεραποστολικές χῶρες καὶ τὴν περαιτέρω κίνησι πρὸς αὐτὴν τὴν ἐνότητα, ὅχι μόνο στὶς περιοχές ὅπου οἱ Ἐκκλησίες αισθάνονται ὅτι ἀποτελοῦν μὰ μικρὴ μειονότητα, ἀλλὰ καὶ ὅπου εἴχαν συγηθίσει νὰ πιστεύουν στὴν δύναμι καὶ τὴν ἐπιρ-

ροή τους.

Χαιρόμεθα ἐπίσης, διότι ή χριστιανική ἀδελφωσύνη γεφυρώνει χάσματα κοινωνικῆς διαιρέσεως καὶ ἀδικίας καὶ διότι ή μία Ἐκκλησία διατηρεῖ τοὺς χριστιανούς εἰς ἑνότητα ἐν μέσῳ τρομερῶν πολιτικῶν διαιρέσεων, αἱ ὅποιαι, χωρὶς αὐτήν, φαίνονται σχεδὸν ἀνυπέρβλητες.

4. Κλῆσις καὶ χρέος μας.

Ἡ εὐγγάλιων ἀναγγώρισις ὡς ὁ Θεὸς ἔχει ἐπιτελέσει δὲν θὰ πρέπει νὰ μᾶς κάνῃ νὰ κλείνουμε τὰ μάτια στὸ μέγεθος τῆς αλήσεως καὶ τοῦ χρέους, ποὺ δρίσκεται ἐμπρός μας. Ἀπέχουμε πολὺ ἀκόμη ἀπὸ τὸ σημεῖο γὰρ ἐκφράζουμε τὴν ὄλότητα καὶ τὴν παγκοσμίτητα τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου καὶ τὸ νόημα τῆς οἰκουμενικῆς μας αλήσεως.

α) Γιὰ νὰ ἐκπληρώσουμε τὸ ἱεραποστολικό μας χρέος καὶ γιὰ νὰ δώσουμε συγκεκριμένη ἐκφρασι στὸ Εὐαγγέλιο τῆς καταλαγῆς (Β' Κορ. ε' 11-20), πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ κίνησις τῶν χριστιανῶν γιὰ τὴν ὑπέρβασι, τόσον τῶν ἐθνικῶν, δσο καὶ τῶν διοιλογιακῶν συνόρων.

β) Στὴν ἐποχὴν αὐτὴ τῶν ἐπαναστάσεων καὶ τῆς δημιουργίας νέων κρατῶν πρέπει νὰ δρεθοῦν δρόμοι, γιὰ νὰ ἔλθουν οἱ Ἐκκλησίες σὲ δημιουργικὴ ἐπαφὴ μεταξύ τους, γιὰ νὰ διακονήσουν στὴν μία «ἀποστολὴ τοῦ Θεοῦ» ἐν Χριστῷ, γιὰ τὴν δημιουργία ἐνὸς καινούργιου κόσμου, στὸν ὅποιο ὅλα τὰ ἔθνη θὰ προσφέρουν τὰ θεόσητα δῶρα καὶ τὴν δόξα τους.

γ) Ἀγαγγωρίζεται ὅλο καὶ περισσότερο, διὰ τῶν πάραχουν ἱεραποστολικὲς περιοχὲς σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, διὰ τὴν πατροπαράδοτος δρᾶσις ἀπὸ μέλη ἐνὸς μόνο ἔθνους, μᾶς φυλῆς ἢ διοιλογίας εἶναι ἔνας ἀνεφάρμιστος ἀναχρονισμός. Σὲ δροιδήποτε μέρος τοῦ κόσμου καὶ ἀν δρίσκεται μία Ἐκκλησία, δὲν θὰ ἐπρεπε πιὰ νὰ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀναζητῇ δοκίμεια, γιὰ νὰ ἀνταποκριθῇ στὴν τοπικὴ ἱεραποστολικὴ τῆς εὐθύνης, ἀπὸ ἔνα μόνο ἔθνος, φυλῆ ἢ διοιλογία, ἀλλὰ θὰ ἐπρεπε γὰρ μπορῆ νὰ καλέσῃ σὲ συνεργασία γιὰ τὴν προσπάθειά της πρόσωπα ἢ ἐνισχύσεις ποὺ προέρχονται ἀπὸ διαφορετικὲς κατευθύνσεις.

δ) Οἱ ἐκκλησίες, ποὺ διαθέτουν πλούσια μέσα καὶ δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη ἱεραποστόλων ἀπὸ ἄλλα μέρη, ποὺ θὰ τὶς δογματίσουν στὴν ἐκπλήρωσι τῆς τοπικῆς ἱεραποστολικῆς τους εὐθύνης, θὰ ἐπρεπε νὰ διερωτηθοῦν μήπως στὴν πραγματικότητα εἶναι «οἱ ταλαιπωροὶ καὶ οἱ ἐλεεινοὶ καὶ πτωχοὶ καὶ τυφλοὶ καὶ γυμνοί», ποὺ χρειάζονται πνευματικὴ δοκίμεια ἀπὸ ἄλλες Ἐκκλησίες. Ἀγαζητώντας μὰ τέτοια δοκίμεια, ἵσως ἀνακαλύψουν, διὰ τὸν τρόπο αὐτὸν λαμβάνουν ἀπὸ τὸν Κύριον «χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ-

πυρός, ἵνα πλουτίσωσι» (Ἀποκ. γ' 17-18).

ε) Οἱ πρόσφατες διαπιστώσεις καὶ σκέψεις μας σχετικὰ μὲ τὴν ἱεραποστολικὴ αλῆσι τῆς Ἐκκλησίας στὸ τόπο ποὺ δρίσκεται, καὶ τὴν σημασία τῆς χριστιανικῆς ἐργασίας μέσα στὸν ἀδιάφορο θρησκευτικῶν κόσμο, ποὺ μᾶς περιβάλλει, δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀμβλύνουν τὴν αἰσθησι τῆς παγκοσμίου αλήσεως μας, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ χριστιανοὶ νέοι θὰ πρέπει νὰ δογματίσουν γὰρ καταλάδουν δι, ὡς διάκονοι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Κυρίου τῆς Οἰκουμένης, ὀφείλουν νὰ θέσουν στὸν ἔαυτό τους σοφικὰ τὸ ἔρωτημα: Σὲ ποιὸς μέρος τοῦ κόσμου οὐκονικὸς μὲ ποιὸς μέρος ποιὸς ἀδιάφορος θέλει οὐκονικὸς μέρος ποιὸς ποιὸς τοῦ Θεοῦ νὰ ἐργασθοῦν σὰν ἀπόστολοι Του;

στ) Δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἀπλὴ ὑπέρβασις τῶν φυσικῶν συνόρων. «Ἡ Ἀποστολὴ τοῦ Θεοῦ» ἀπαιτεῖ πλήρη συμμετοχὴ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας πέρα ἀπὸ σύνορα, ἐφ' ὃσον εἴμαστε μέλη τοῦ ἐνὸς Σώματος. Κάθε τέτοια συμμετοχὴ εἶναι πηγὴ χαρᾶς γι' αὐτούς, ποὺ εἶναι ἔτοιμοι γὰρ ὑποστοῦν τὸν πόνο τῆς ἀποξενώσεως. Μέσα στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὰ μεγαλύτερα ἐμπόδια καὶ οἱ ἀπογοητεύσεις τῆς ξενιτείας μπορεῖ γὰρ εἶναι γιὰ τὴν ἐξάπλωσι τοῦ Εὐαγγελίου μέρος τῆς «Σοφίας τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. 6' 7). Διότι κάθε χριστιανὸς εἶναι ἔνας «ξένος» σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, ἐνῷ μέσα στὴν οἰκογένεια τῆς πίστεως δὲν ὑπάρχουν πιὰ «ξένοι καὶ πάροικοι».

5. Γιὰ τὴν διάνοιξι δρόμων.

Τί διαπιστώσεις ἀνέκυψαν σ' αὐτὴν τὴν συνάγησι σχετικῶν μὲ τὰ ἐπόμενα δημάτα, ποὺ πρέπει γίνονται; Μὲ ωρισμένες ἐπιφυλάξεις ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων μελῶν, ἔγιναν οἱ ἀκόλουθες προτάσεις:

α) Νὰ γίνῃ ἀναγγώρισις καὶ ἐπισκόπησις τῶν περιοχῶν, διὰ τὸν ἔχει ἀκόμη φθάσει τὸ Εὐαγγέλιον, τόσον ἀπὸ πλευρᾶς γεωγραφικῆς, δσο καὶ κοινωνιολογικῆς, καὶ παρουσίασις τῶν ἀνακαλυπτομένων ἀναγκῶν στὶς ἐκκλησίες καὶ τὶς Ἱεραποστολικὲς δργανώσεις.

β) Οἱ ἐκκλησίες, τὰ ἱεραποστολικὰ συμβούλια καὶ οἱ ἱεραποστολικὲς ἑταίρεις γὰρ ἐνθαρρύνωνται στὸν προγραμματισμὸ σχεδίων, μὲ τὰ διποῖα ή ἱεραποστολικὴ δύναμις θὰ γίνεται ὅλο καὶ περισσότερο διεθνής, διαφυλετικὴ καὶ διοιλογιακή.

γ) Σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς διὰ τὴν ἐκκλησιῶν θρυμματίζεται ἐξ αἰτίας τῆς μετακινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς αὐξανομένης ἀστυφιλίας — καὶ εἰδικότερα διὰ τὸν ἔχοντα ἥδη σχηματισθῆ ἢ μόλις σχηματίζονται ἡγιωμένες Ἐκκλησίες — τὰ συγγενῆ πρὸς τὶς Ἐκκλησίες αὐτὲς ἱεραποστολικὰ συμ-

θούλια καὶ ιεραποστολικές ἑταιρίες, κατόπιν προσκλήσεως καὶ συσκέψεως μὲ αὐτές, νὰ κληθοῦν νὰ ἐκπονήσουν γέα σχέδια γιὰ τὴν ἐνίσχυσι τῆς Ἐκκλησίας, τὴν κατανομὴν ιεραποστόλων καὶ ἐφοδίων καὶ τὴν προώθησι τῆς ἡμιτελοῦς ιεραποστολικῆς προσπαθείας.

δ) Νὰ γίνῃ χρησιμοποίησις σὲ εὑρύτερη κλιμακα διαφόρων διεθνῶν καὶ διοικογιακῶν διμάδων γιὰ εἰδικώτερες προσπάθειες, ὅπως ἡ μαρτυρία σὲ διοικητικὰ κέντρα, πόλεις, πανεπιστήμια, στὴν παραγωγὴ χριστιανικῆς φιλολογίας, στὸν Ιατρικὸ τομέα κ.λ.π.

ε) Ἐνίσχυσις τῆς διοικογιακῆς θεολογικῆς προετοιμασίας τοῦ κλήρου, ἐκπαίδευσις τῆς χριστιανικῆς νεολαίας καὶ τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων γιὰ μιὰ οἰκουμενικὴ ιεραποστολικὴ προσπάθεια.

Ἡ οἰκουμενικὴ ἐμπειρία ζπέδειξε ὅτι σχεδὸν παγοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ συνεργασία στὴ δρᾶσι. Τὸ πιὸ προβληματικὸ σύγορο εἶναι τὸ σύγορο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ ιεραποστολικῆς δομῆς. Ἡ αὐξανομένη ἀπόδοχη τῆς ιεραποστολικῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας κάποτε τείνει νὰ ισχυροποιήσῃ τὰ διμολογιακὰ σύγορα στὴν περιοχὴ τῆς οἰκουμενικῆς ιεραποστολῆς. Διάφοροι παγκόσμιοι διμολογιακοὶ ὅργανοι μοιροῦνται τὴν Εκκλησίαν, καὶ ιεραποστολικές ἑταιρίες, ἔχουν δογμήσει σὲ ὠρισμένα μέρη γιὰ τὴν ἐπίτευξιν ὅργανικῆς ἐνότητος. Σὲ μερικὲς ἀλλες περιοχὲς ἡ ἐπιρροή τους παρεμπόδισε τὴν τοπικῆς ἐπιθυμητὴν ἐνότητα. Θὰ προτρέπαιμε, λοιπόν, τὶς Ἐκκλησίες καὶ τὶς ιεραποστολικές ἑταιρίες νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους σὲ συγάρτησι μὲ τὴν καθόλου ιεραποστολικὴ προσπάθεια καὶ ἐν γνώσει τῶν προβλημάτων τῆς ιεραποστολικῆς ἐν πνεύματι ἐνότητος.

Ἀκόμη τοιίζουμε καὶ πάλι τὴν πεποίθησί μας ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἥγεσία στὸ κάθε ἔθνος γιὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ πρέπει νὰ δρίσκεται κυρίως στὰ χέρια τῶν Ιθαγενῶν καὶ ὅτι οἱ ιεραπόστολοι, ποὺ ἔρχονται γιὰ δογμήσουν τὴν ιεραποστολὴ μιᾶς ἀλληγενετικῆς Εκκλησίας, πρέπει νὰ μάθουν νὰ ἐργάζωνται ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν αὐτὴν ἥγεσίαν.

6. «Ἄχρις οὗ ἀν ἔλθῃ».

Πιστεύουμε ὅτι ἡ συνεργασία στὴν Ιεραποστολὴ εἶναι τὸ ἐπόμενο θῆμα, ποὺ καλούμεθα νὰ κάγουμε. Πρέπει δημοσίες νὰ δημοσιογήσουμε ὅτι αὐτὸν εἶναι ἔνα ἐνδιάμεσο μόριο θῆμα. Ἐὰν συμμορφωθοῦμε πλήρως μὲ τὴν ισχυρὰ δύναμι, ποὺ δὲ Κύριος ἀσκεῖ ἐπάνω μας, θὰ διδηγγθοῦμε, πέρα ἀπὸ τὴν συνεχιζομένη διαιρεσί μας, πρὸς μία μιστηριακὴν ἐνότητα, ἡ δημοσία θὰ κάνῃ δρατό, ὅτι ἀποτελοῦμε μία οἰκογένεια ἐν Χριστῷ.

Οφείλουμε νὰ ἀγωνιζόμεθα καὶ νὰ προσευχώμεθα γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τοῦ πληρώματος τῆς ἀδελφωσύνης, ποὺ μπορεῖ μόριο νὰ προσκειται τὴν τέλεσιν τῆς θείας Εὐχαριστίας, ποὺ δὲ Κύριος ἐθέσπισε, καὶ τοῦ πληρώματος τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας, ποὺ πρέπει νὰ μεταδοθῇ στὸν κόσμο. Μία διηρημένη Ἐκκλησία δὲν ἀποτελεῖ μόριο σκάνδαλος μπορεῖ νὰ γίνῃ ὑπεύθυνος γιὰ τὸ θάνατο ἀνθρωπίων ψυχῶν.

Θέλημά Του εἶναι νὰ εἴμεθα μάρτυρες Του σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Καλοῦμε τοὺς χριστιανούς, διποδήποτε καὶ ἀν εὐρίσκωνται, νὰ μεταδώσουν αὐτὴ τὴν μαρτυρία πέρα ἀπὸ ὅλα τὰ σύγορα τῆς ἀποχῆς μας. Μὲ μὰ τέτοια ὑπακοὴ στὸ θέλημά Του θὰ δείξουμε στὸν κόσμο ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι «ἐπὶ θύραις».

Μαζὶ μὲ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο πιστεύουμε ὅτι «ὅρα ἡμᾶς ἡδη ἐξ ὅπου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἡ δὲ ἐπιστεύσαμεν» (Ρωμ. 1γ' 11). Νέα εἰδωλα ὑψώνονται γιὰ τὴ λατρεία τῶν ἀνθρώπων. Παλαιὰ εἰδωλα, ξαναχρωματισμένα ἀλλὰ μόλις μετατιμεσμένα, προβάλλονται σὰν νὰ ἔχουν ἐπαρκὴ δύναμι γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα στὶς Ἐκκλησίες καὶ στὸν κόσμο στέκεται μπροστὰ σὲ ὅλους τὸν ἀνθρώπους τὸ φοβερὸ δίλημμα μεταξὺ Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου. Τὸ ἀπώτατο σκαλοπάτι, ποὺ προηγεῖται τῆς δριστικῆς συντελείας, τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πλησιάζει. Ἡ πίστις μας, λοιπόν, στὸν ἀναστάντα Κύριον, τοῦ δημοσίου τὴν ἐλευσι διακαῦς προσδοκοῦμε, ἀπαιτεῖ ἀπὸ ὅλους τοὺς χριστιανούς μιὰ ἐνιαία ιεραποστολικὴ ὑπακοὴ εἰς ὅλα τὰ σύγορα, εἰς ὅλα τὰ μέτωπα τῆς μάχης. «Μαραναθά! Ἔρχου, Κύριε, ταχύ».

Πορευθέντες

μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔδυτα Ημέρα 1913

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Γραφεῖα: Βησσαρίωνος 6, Ἀθῆναι (135)

Υπεύθυνος: Διάκ. Ἀναστάσιος Γ. Γιαννουλάτος.

Εμβάσματα: Δίδα Αργυρώ Κοντογεώργη.

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Δημήτριος Ηλιαδῆς.

Τύποις: «ΠΑΤΜΟΣ» Γραφικά Τέχναι, Σαρωτή 10
Αθῆναι (113). Τηλ. 535.901

Ἐλληνικὴ ἔκδοσις:

Ἐτησία Συνδρομὴ Δρχ. 15

Τιμὴ φύλλου » 3

Αγγλικὴ ἔκδοσις:

\$ 1

Γίνονται δεκταὶ συνδρομαὶ ἐνισχύονταις τῆς προσπάθειας.

Διὰ τὰ ἐννπόγονα ἀρθρα ειδούνται οἱ συντάκται των.
Ἐπιτρέπεται πᾶσα ἀναδημοσίευσις, ὑπὸ τὸν δρόνον ὅτι
θὰ ἀναφέρεται ἡ ἐκ τοῦ «Πορευθέντες» προέλευσίς της.